

UNES PREDICCIONS PSEUDO-ARNALDIANES DEL SEGLE XV EDICIÓ I ESTUDI

Al llindar d'aquest treball, l'autor es veu obligat a exposar dos escrúpols. D'una banda sap que la presentació que farà del text llatí i de la versió catalana d'unes profecies atribuïdes a Arnau de Vilanova serà molt incompleta, a causa dels pocs estudis que s'han dedicat a aquesta matèria i també degut al fet que una tal literatura té encara pocs estudis de conjunt.¹ El motiu pel qual ha estat seleccionat aquest text profètic és més aviat

1. Els primers estudis moderns a casa nostra sobre aquesta matèria són els de PERE BOHIGAS I BALAGUER, *Profecies catalanes dels segles XIV i XV. Assaig bibliogràfic*, dins «Butlletí de la Biblioteca de Catalunya», VI (1920-1922), 24-49, i *Profecies de Merlí. Altres profecies contingudes en manuscrits catalans*, dins *Ibid.*, VIII (1928-1932), 253-279, prosseguits, aprofitant treballs anteriors d'altres, per Josep M^e POU I MARTÍ, *Visionarios, beguinos i fraticelos catalanes (siglos XIII - XV)*, Vic 1930, especialment 308-512; recentment ha estudiat les prediccions escatològiques d'Arnau de Vilanova, amb edició de textos, Josep PERARNAU I ESPELT en *El text primitiu del De mysterio cymbalorum Ecclesiae d'Arnau de Vilanova. En apèndix, el seu Tractatus de tempore adventus Antichristi*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», VII-VIII (1988-1989), 7-169; *Fragments en català del tractat perdut d'Arnau de Vilanova De fine mundi en una disputa entorn de les previsions escatològiques (Vilafranca del Penedès i Barcelona, 1316-1317)*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», VII-VIII (1988-1989), 282-287; *L'Ars catholicae philosophiae (primera redacció de la Philosophia catholica et divina) d'Arnau de Vilanova. Edició i estudi del text*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», XI (1929), 7-135. Pel que fa a Arnau de Vilanova, cf. també Jaume MENSA I VALLS, *La polèmica escatològica entre Arnau de Vilanova i els filòsofs i teòlegs professionals (1297 - 1305): Anàlisi dels arguments i de les argumentacions*, tesi doctoral defensada a la Universitat Autònoma de Barcelona el 29 de maig de 1993, amb bibliografia pràcticament exhaustiva. Pel que fa a les profecies franciscanes, també pot ésser útil de consultar la *Introducción* de J. M. ARCELUS ULIBARRENA a la reedició de *Visionarios, beguinos y fraticelos catalanes (siglos XIII-XV)*. Ed. Colegio "Cardenal Cisneros", Madrid 1991, XII-CXXIX. Més dades i, sobretot, l'edició crítica de la *Summula seu Breuiloquium super Concordia Novi et Veteris Testamenti* d'autor anònim, possiblement catalano-aragonès, en l'estudi de Harold LEE, Marjorie REEVES i Giulio SILANO, *Western Mediterranean Prophecy. The School of Joachim of Fiore and the Fourteenth-century "Breuiloquium"* (Studies and Texts 88), Toronto, Pontifical Institute of Mediaeval Studies 1989, 346 p (cf. ATCA, X (1991), 402-404).

conjuntural i, com tindrem ocasió de comprovar, el seu estudi és inseparable d'altres textos profètics amb els quals està en relació, els quals aquí no seran esguardats com caldria. D'altra banda, la presentació i l'anotació d'aquest text pseudo-arnaldià, ateses les limitacions que acabem d'esmentar, no permetrà l'elaboració de cap visió de conjunt sobre el problema de la filosofia del temps que d'alguna manera batega en la literatura visionària i profètica dels segles medievals. Ens consta que és en preparació un estudi sobre el conjunt de profecies catalanes baix-medievals en la seva relació amb la política;² potser a partir d'aquest estudi i la corresponent recopilació de textos, la major part encara inèdits, seran possibles aproximacions més completes a uns escrits la comprensió dels quals és bàsica per a entendre certs trets de la psicologia individual i col·lectiva i la manera de treballar de determinats esperits medievals.

Els mss. Barcelona, BC 490 i Madrid, Biblioteca del Palau Reial II/3096

Començarem descrivint els mss. on es troben els dos textos ara publicats, seguint la metodologia habitual en aquest anuari.

1. BC ms. 490

Enquadernació moderna de pergami sobre cartró. 30 x 22 cm. Meitat superior del llom, al centre, teixell de pell vermella: *Varia Notes històriques etc.* Al capdavall del llom, cota actual escrita en tinta: 490. Cara interna de la contraportada, etiqueta de paper amb la cota i signatura del ms: *Diputación Provincial | de Barcelona | Biblioteca Central | Rg^o Ms. 490 | Sign 5-III*. Un foli de guarda de paper per banda. En el primer, dalt de tot del verso, a la dreta, cota escrita en tinta: *Ms. 490*. Al fol 1, marge esquerre, segell de la BC.

2. Anuncia que Eulàlia Duran i Joan Requesens tenen entre mans una obra sobre *Profecia i política en el segle XV* Josep PERARNAU I ESPELT, *La traducció catalana resumida del Vademecum in tribulatione (Ve ab mi en tribulació) de fra Joan de Rocatalhada*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», XII (1993), 68.

Cos del volum: 125 folis de paper, numerats modernament en llaips i xifres aràbigues. Molts folis escantonats; en els dos darrers el text se'n ressent. Aquests dos mateixos folis han estat restaurats amb paper japonès. Filigrana de la muntanya encerclada, semblant a les de Valls i Subirà 1688, del 1356, i Briquet 11851, que en troba testimonis de finals del XIV. 29 x 22 cm. Volum miscel·lani. Numeració antiga 2-127. Formava part del fons Dalmases. Ingressat a la BC el 1916.

- Plec: 1 plec de 12/13 (ff. 1-25)
 1 plec de 12 x 2 (ff. 26-49)
 1 plec de 12/13 (ff. 50-74)
 1 plec de 8 x 2 (ff. 75-90)
 1 plec de 12 x 2 (ff. 91-114)
 1 plec de 8/3 (ff. 115-125 + restes de sis folis tallats).

I

Ff. 1-5r. Part del primer plec, coix, de 12/13. *Comptes de la marmessoria d'En Berenguer Bartomeu*.

Fol. 1r-5r. *Inc.*: Ihs verge Maria. En nom de nostre senyor Déu. Comptes de la mermassoria den Berenguer Bartomeu quondam parayre, ciutadà de Barchinona, qui passà desta vida a XIX del mes de octubre del any M. CCCC. XVI... *Exp.*: ...Ítem, après de la dita institució vniversal fa certs substituïts segons pus larch és contengut en lo testament del dit deffunt.

Caixa d'escriptura: 23 x 15 cm, a una sola columna. Lletra cursiva librària. Anotacions marginals de quantitats pagades. Text ratllat amb dues ratlles verticals. *Post* 1416 octubre 19, data de la mort de Berenguer Bartomeu.

II

Ff. 6r-20v. Part del primer plec. *Regulae cancellarie* de Martí V.

F. 6r-20v: *Inc.*: Ad illius cuius perfecta sunt opera et ex quo eius in terra vicario omnis prospicitur collata potestas laudem et gloriam... *Exp.*:

...Apostolorum eius sit nouiter incursum. Datum fflorentie II° idus aprilis pontificatus nostri anno secundo.

Caixa d'escriptura 25 x 19 cm, a una sola columna. Lletra cursiva librària. Dits senyaladors als marges dels folis 6v, 8v, 9r, 11r-v, 15r, 17r. Creus d'atenció als ff. 7r, 9r. Notes marginals d'una altra mà als ff. 11r, 12r, 17r-v, 18r. Correccions al marge, del mateix copista.

III

Ff. 21r-21v. Part del primer plec, els últims folis del qual són buits (ff. 23-25). *Peticio seu supplicatio regum et principum facta huic sacro consilio basiliensi in idem concordantium pro parte sancte matris ecclesie orientalis et occidentalis.*

Inc.: Sequuntur concorditer aduisata per oratores omnium serenissimorum regum et principum in hoc sacro consilio... *Exp.*: ...iuxta potestatem eis attributam qui eos hic stantes defendat et ad illum locum cum securitate conducatur.

Ff. 21v-22r: *Copia cedula aduisamentorum per duos deputatos huius sacri consilii basiliensis inuentorum pro responsione danda regibus et principibus.*

Inc.: Videtur dominis deputatis quod pro parte uniuersalis ecclesie pro bono fydei et omnium sacrorum generalium et huius consiliorum procuranda et servanda auctoritate... *Exp.*: ...satisfiat ciuibus avinionensibus et aliis creditoribus quibus pro expensis pro reductione grecorum hec sancta synodus dignoscitur obligata.

Caixa d'escriptura 24 x 18 cm, a 1 col. Lletra cursiva librària. Folis 22v-26v buits.

Text editat dins *Monumenta Conciliorum Generalium saeculi decimi quinti. Concilium Basileense. Scriptorum tomi tertii pars prior*, Viena 1886, 214/5-215/12.

IV

Ff. 26-56 [*Comentaris i repertoris de dret en llatí*]

F. 27ra-33rb. *Inc.*: Extra Quomodo in crimine lese magestatis procedatur. Extrauagans ad reprimendam domini Henrici septimi imperatoris glosata per dominum Bartho. de Saxo [ferrato]. Vide nouiter quam plurima notabilia et signanter sequencia... *Exp.*: ... quod pronuntiauit die feriato et q. si, circa finem, v. in feria autem, et v. se.

Fol. 34ra: In nomine domini nostri Jesu Christi Incipit *Repertorium super lectura domini Bartholi super Digesto veteri*. Et primo super rubrica de iusticia et iure. Prohemium. Incipiunt Recollecte Digesti Veteris... *Exp.* Fol. 56rb: ...cui incorporalia prescribantur et quid de seruitutibus realibus vel corporalibus.

Caixa d'escriptura: 21x16 cm, dos corondells, separació de 9 mm, 39-45 ratlles. Les quatre línies de la caixa dels corondells marcades amb tinta, les línies manquen al f. 52 r. Lletre cursiva librària. Correccions marginals del mateix copista. Mà única. Notes marginals d'una altra mà. Reclams d'atenció i dits senyaladors *passim*. El segon text és dividit en 11 parts o capítols numerats amb xifres romanes, amb absència de numeració per al capítol primer.

Anònim, [*Repertori sobre el comentari de Bartomeu de Saxoferrato al Digest Vell*].

V

Ff 57r-63v: [*Constitucions del concili de Tortosa del 1429*]

Inc.: Iste constitutiones sunt edite in consilio celebrato Dertuse per reverendissimum in Christo patrem et dominum dominum Petrum, tituli sancti Stefani in Celiomonte Cardinalem de Fuxo, apostolice Sedis legatum, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o vicesimo nono... *Exp.*: ... vt plenarie obseruacionis execucionem clarescat et pro tanto seruitutis obsequio diuine propiciacionis munere paciantur et sedis apostolice affugere voluerint vnionem.

Caixa d'escriptura 23x18 cm, a tota amplada, 28-35 línies. Lletra cursiva librària, mateixa mà. Les constitucions del concili són numerades al marge, amb números romans les 7 primeres, amb aràbics la 8 i la 9, amb romans les 10-13 i la resta, fins al número 21, amb xifres aràbigues.

VI

F 64r: *Profacia feta per fra Johan de la orda de Cistell en València.*

Inc.: Les coses ques seguexen miraculosament han ésser demostrades en lo temps e anys de part desús scrits contenguts... *Exp.*: ...e aquest determanarà e destruirà l-amperador eretge, e après serà fet tantost .I. corral e .I. pastor.

[D'una altra mà:] *no és estat ver et ideo Credo in deum, etc.*

Caixa d'escriptura 24x21 cm, a tota amplada, 40 línies. Lletra cursiva corrent. Foli 64v buit.

Text transcrit més avall, nota 19.

VII

Ff. 65r-72v: *Sequuntur miracula beati Ber[n]aldini per ordinem.*

Inc.: Anno a natiuitate M CCCC XLVI, indictione VIII, die vero XXI mensis iulii, sanctissimi in Christo patris et domini nostri Eugenii divina prouidencia pape quarti anno XVI, dum amicus puer vnus anni cum dimidio filius Cicarelli nuncii... *Exp.*: ...vncta oleo composito per beatum Bernardinum dum viuebat statim liberata exitit. Testis productus sanctus predictus.

Caixa d'escriptura: 25x18 cm, a tota amplada, 56-80 línies. Lletra cursiva corrent. Al capdamunt del foli 65r, marge esquerre, es llegeix: *De 2º processu*. Al mateix lloc del foli 69r: *De tertio processu*. Al capdamunt del f. 70v: *Continua hic plagiam sequentem*; al costat una *b*, que remet a la *a* del mateix indret del foli 71r, la qual cosa significa que el lector ha de passar del f. 70r al 71r i després reprendre el 70v. Al capdamunt del foli 71v:

quod hic sequitur continua non cum precedenti pagina sed potius aliam. A partir del foli 69, una nota marginal remet els sengles miracles als folis del volum del *tercer procés*.

Al capdavall del foli 71r: *Hic continua paginam superiorem.* Sis notes marginals recompten les resurreccions miraculoses de sant Bernardí, ff. 70r-v i 71v. Foli 72v buit.

VIII

F. 73r: *Forma dedicionis hereditatis cum beneficio inventarii.*

Inc.: Sit omnibus notum quod existens et personaliter constitutus ante presenciam venerabilis + iudicis ordinarii... *Exp.:* ...hec recepi et clausi.

Caixa d'escriptura 21x19 cm, a tota amplada, 45 línies. Lletre cursiva corrent.

[*Formulari jurídic de donació hereditària.*]

IX

Ff. 73v-74r: *Carta del dux de Gènova a Alfons el Magnànim i resposta del rei*, juliol-agost 1456.

Inc.: Sacre Regie magestati arragonum et vtriusque cecilie etc. Recogitantes sepe numero serenissime Rex quod bella aduersus nos... *Exp.:* ...ita consulemus ut hoc susceptum consilium maiestas tua probare non possit. Datum Janue XVII iulii M CCCC LVI. petrus de compofregoso dey gratia dux januensis et populi defensor ac officium balie. gutardus.

F. 73v-74r: *Inc.:* Quia vos fortasse non norunt o dux balieque presides... *Exp.:* ...non dolo aut perfidia amplius sed armis ac iustitia vincendum esse. In castro nouo neapoli Xº agusti M CCCC LVI. Antonius Panhormite.

Caixa d'escriptura: 27x19 cm a tota amplada, 58-61 línies. Lletre cursiva corrent. F. 74v buit.

X

Ff 75r - 84r: ODORICUS DE PORDENONE, *De ritibus diuersarum nationum gentilium et paganorum*.

Inc.: In nomine domini Ihesu Christi incipit libellus quem scribi fecit et dictauit frater Odoricus sancte memorie de ordine fratrum minorum... *Exp.*: ...et dum terram prohiunt in paludes non clamant rane plus etc. Scriptum Colonie ab vno fratrum ordinis beatissime virginis Marie de Monte Carmeli.

Caixa d'escriptura: 25x15 cm, a tota amplada, 57-61 línies. Lletra cursiva corrent. Notes marginals freqüents d'una altra mà. Dalt de tot del f. 75r, inscripció del s. XVIII: «In nomine Domini Jesuchristi se comença lo que féu escriure y dictà fra Odoricus de sancta memoria del orde de frares mínims». Correccions del copista.

Cfr. la notícia biobibliogràfica d'A. TEETAERT dins «Dictionnaire de Théologie Catholique», XI (1931), cols. 942-947.

XI

Ff. 84v-96v: AITÓ, PRÍncep DE GORIGOS: *Llibre de les batalles dels tartres o Flors de les històries de la terra d'Orient*.

Inc.: [L]o regne de Catay és tengut per lo pus noble regna e per lo pus rich qui sia en lo món e és en la ribera de la mar oceana ... *Exp.*: ...axí com aquell qui y fuy present en persona e de açò jo vui puch donar testimoni de veritat.

Caixa d'escriptura: 25x17 cm a tota amplada, 55-62 ratlles. Lletra cursiva corrent. Notes marginals d'una altra mà.

Edició a base d'aquesta còpia, a cura d'Albert HAUF (Biblioteca Escrípt de Textos Medievals Breus, 9), Barcelona 1989.

XII

F. 97r: [*Conclusió dels Consellers de Barcelona*, 1457 maig 13].

Inc.: A XXIIII d'abril any MCCCC LVII se celebrà Consell en la present ciutat de XXXII per la elecció dels consellers segons és acostumat e fonch proposat que les precedències hic fossen sarpades (separades?) e messes en altre orda, e axí fou deliberat fos possat en consell general; axí com fonch lo sendemà lo qual fo ramès al consell de XXXII lo qual a XIII de maig següent sa-n feu la conclusió daual escrita: Per ço com supèrbia fou causa... *Exp.*: ...no sia lícit ne permès als dits honrats consellers acullir entre ells algú dels dits quatre staments encara que sia stat conseller en cap.

Caixa d'escriptura: 23,5x19 cm., a tota amplada, 54 línies. Lletra cursiva corrent. Foli 97v buit.

XIII

Ff. 98r-99r: *Profecies d'Anselm Turmeda*.

Inc.: Así comensa lo dictat lo quall frare Entelm Turmeda ha fet en l'any M CCCC VII de les coses qui han a.uenir segons algunes profecies e dits de stròlechs parlants del fet de la sglèzia e dels regidors de aquella e dels prínceps e senyors en lurs terres e prouíncies e illes e de assò que.s ha sdeuenir en elles.

Les prometençes
e grans sentençes...

Exp.: ... ffins a Déu playa
que alre sia
Peraules closes
segos les gloses
no són entesses
per ço represes
són a.uaguades

Ací acaba fra Entelm Turmeda

Caixa d'escriptura: 27x19 cm., a 4 corondells, de separació variable, de 62-70 línies. Llettra cursiva corrent.

Edició: Jaume MASSÓ I TORRENTS, dins «Revista ibero-americana de ciencias eclesiásticas» (Madrid 1901), 1; Ramon d'ALÓS-MONER, dins «Revue Hispanique», XXIV, 480-496; A. RAIMONDI, dins «Archivio storico per la Sicilia Orientale» (Catània XI) 231-358.

Fol. 99rd. *Inc.: Altre ordinació o profecia del dit frare Entelm Turmeda*
 No crech pas
 que trespàs
 la ventura
 si tant dura...

Fol. 99vd: *Exp.:* Aquest dit
 fou scrit
 l'any sissè
 mes setè
 jus en Tunis,
 Barbaria, per mi
 Abdalà sens falla

Caixa d'escriptura com l'anterior. Llettra cursiva corrent.

Edició: Pere BOHIGAS I BALAGUER, dins «Estudis Universitaris Catalans» IX, 173-181.

XIV

F 100r: *Profecies anònimes en cobles*

Inc.: Sapiats sényer en Ricard
 sens alguna duptança
 que'l molt alt Rey e honrat
 del dret tindrà la balança...

Exp.: Así, sényer en Ricard, fas ffi
 de la meu loquença
 clarament vos ay posat
 co que mostre la meu sciència
 matets vostra diligença

aquest fet secret tenir
si no.u fets sens mentir
guonyarets malvolença.
Deo gracias.

Caixa d'escriptura: 27x21 cm, a 4 corondells, d'espessor i separació variable. Lletra cursiva corrent. Són 26 estrofes, la major part de 8 versos i tres de 7.

XV

Fol. 100v - 101v: *Opus magistri Arnaldi de Villanoua*

Inc.: Ego Arnaldus de Villanoua de mandato illustrissimi Regis Petri, regis Arragonum, laboraui et inuestigauí... *Exp.*: ...occupabit ecclesiam Dei sicut lacius descripsi in libro vocato Vademecum vbi fit mensio de religiosis malis etc. Deo gratias.

Caixa d'escriptura: 27x19 cm, a tota amplada, 70 línies. Lletra cursiva corrent.

Text editat més avall.

XVI

Fol. 102r-v: *Lucidari*

Inc.: En nom de la sancta Trinitat e en favor de la fell xtiandat vul fer aquest dictat per lo senyor rey En Ferrando na son preguat la qual uia vol dir ésser manat dient ma en axí... *Exp.*: ...per auant no vul pus dir car mon trenslat és fet e conplit en l'any de la nativitat de nostre senyor Jesucrist MCCCC XV a XIII dies del mes de noembre.

Caixa d'escriptura: 26x19 cm, a tota amplada, 68 línies al f. 102r i 26 al f. 102v. Lletra cursiva corrent.

XVII

Fol. 102v: [*Versos profètics*]

Inc.: Castrum turris et aquilo et vulpis anglicana
ffauēbunt cuncti baculo serpentem cum griffana...
Exp.: ... Cunctis tunc mundi gentibus baculus imperabit

Caixa d'escriptura: 12x3 cm, a una columna. Lletra cursiva corrent. Aquests versos formen part del pròleg versificat de la *Summula seu Breuiloquium super Concordia Novi et Veteris Testamenti* d'autor anònim, i hom els pot veure ara en els vv. 21-31, pp. 164-165, de l'edició de Harold LEE, Marjorie REEVES i Giulio SILANO, *Western Mediterranean Prophecy. The School of Joachim of Fiore and the Fourteenth-Century "Breuiloquium"* (Studies and Texts 88), Pontifical Institute of Mediaeval Studies, Toronto 1989.

XVIII

Fol. 102v: [*Profecies de Ferran el Catòlic*]

Inc.: Scriure vul lo gran burbul
qui.s deu seguir après la mort...
Exp.: ...subjecte serà lo món en hu
ab ferro cru
après vendrà sell qui serrà
maluat propheta.

Caixa d'escriptura: 12x8 cm, a una columna. Lletra cursiva corrent. Folis 103r-114v buits.

XIX

Fol. 115r-116r: [*Salms i altres oracions.*]

Inc.: Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum et in via peccatorum non stetit et in catrada pestilencie non sedit... *Exp.*: ...agios ysquiros, agios athanatos, eleyson imas. Sanctus deus, sanctus fortis, sanctus immortalis, miserere nobis. Amen.

Conté: Ps 1, 15, 42 (43), 54 (55), *Símbol dels Apòstols*; segueix una *Coniuracio tempestatis* bastant llarga, composta de diversos elements: invocació, una oració a santa Brígida, lectura del pròleg de l'evangelí de sant Joan als quatre punts cardinals i finalment una llarga oració que s'acaba amb les invocacions transcrites.

Caixa d'escriptura: 25x19 cm, a tota amplada, 50-53 ratlles. Lletra cursiva corrent. Folis 116v-122r buits.

XX

122v-125v: [*Diverses receptes en català*]

Inc.: Per a mal de pedra... *Exp.*: ...Aguí aquesta recepta de l home que l auia de propri enteniment.

Al capdavant del foli: «[Les] cartes tallades qui són a la ffi del present libre eren cartes qui no valien res que io les he tallades per [què] nagu no.n prengue suspita».

La impressió del manuscrit en el seu conjunt és que devia pertànyer a un jurista o a una família de juristes. Tota la part escrita en lletra cursiva librària es refereix a fets de la primera meitat del segle XV (folis 1-63). La resta del manuscrit, en cursiva corrent, és clarament datable de la segona meitat del segle, si ja no és que cal suposar-la escrita a finals del mateix (folis 64-125). El text que editem ací es troba enmig d'altres profecies, totes copiades en la segona etapa del manuscrit.

2.- Biblioteca del Palau Reial de Madrid, ms. II/3096

Enquadernació moderna de paper amb aigües sobre cartró. 28x22 cm. Filet rectangular d'or a les cobertes exteriors. Llom dividit per filets i rombes daurats en sis sectors. En el segon, sobre fons vermell, escrit en majúscules daurades: *Tragèdia de Hèrcules y Medea*. En el sisè, etiqueta enganxada amb la signatura actual del ms.: II/3096. Contraportades recobertes amb paper d'aigües; també ho són els dos folis de guarda, el de davant al rº, el de darrera al vº. Cara interna de la contraportada anterior, dalt de tot, etiqueta: 3096. Folí de guarda del començament, verso, dalt de tot, signatura antiga del ms., amb llapis: II - LI - 1.

Cos del volum: 101 folis de paper numerat modernament amb llapis i xifres aràbigues. El manuscrit és format per dues parts netament distintes: del foli 1 al 32 i del foli 50 al 101 el paper porta una numeració antiga coetània de l'escriptura del ms. i actualment aplegada amb diversos capgiraments, perquè als actuals folis 1 - 32 correspon la numeració antiga LV - LXXXVIII (manquen els folis LIV, LXXII, LXXIII i LXXX) i als actuals folis 50-101 correspon la següent distribució de la numeració antiga: II (manca el foli I) - XI (actuals ff. 50 - 59), XXV - XXXVI (actuals ff. 60-71), XII - XXIV (actuals ff. 72 - 84) i XXXVII - LIII (actuals ff. 85 - 101). El paper d'aquests folis amb numeració antiga porta uniformement la filigrana de la balança, segons el model de Briquet 2395, paper existent a partir del 1376. Entre els actuals folis 32 i 50 hom hi va inserir, almenys en el moment de l'enquadernació del volum, 17 folis d'un altre paper, amb filigrana de la mà i una estrella de cinc puntes al capdamunt del dit mitger, semblant a la que reporta Briquet 11139, de cap a l'any 1504. Es tracta doncs, d'un manuscrit miscel·lani, com veurem tot seguit, i factici.

Plecs:

1 plec coix de 3/4 (folis 1-7, numeració antiga [?]-LX, en el qual manca el foli [LIV], probablement pàgina de títol en el seu recto).

1 plec de 4x2 (folis 8-15, numeració antiga LXI-LXVIII)

1 plec de 4x2 (folis 16-23, numeració antiga LXIX-LXXXVIII, amb un salt entre el foli LXXI i el LXXIII, que no sembla afectar el text: [f. LXXIV, darrera línia:] «...de Pelias enemich teu, lo qual morí a consell meu; donchs» // f. LXXIIIr, primera línia:] «que aquests consells no sien sospitosos al Rey Creon ...»). Reclam al final del plec.

1 plec coix de 5/4 (folis 24-32, antiga numeració LXXIX-LXXXVIII, mancant el f. LXXX, del qual hi ha restes entre els actuals folis 24 i 25, i amb un tall evident en el text.

La part corresponent als folis 33-49, és a dir, la que ha estat barrejada amb els plecs de numeració antiga, té la caixa d'escriptura tan malmesa a causa de l'oxidació, que no hem gosat sotmetre el manuscrit ni a la més lleugera manipulació per a descobrir l'estructura física d'aquesta part per por de contribuir a la seva ulterior ruïna. Segueixen:

1 plec de 5x2 (folis 50-59, numeració antiga [II]-XI)

1 plec de 6x2 (folis 60-71, numeració antiga XXV-XXXVI).
Reclam al final del plec.

1 plec de coix de 7/6 (folis 72-84, numeració antiga XII-XXIII).
Reclam a final de plec.

1 plec de 6x2 (folis 85-96, numeració antiga XXXVII-XLVIII).
Reclam a final del plec.

1 plec coix de 3/2 (folis 97-101, numeració antiga XLVIII-LIII),
[que a l'origen formava unitat amb i era la primera part de l'actual plec primer (folis 1-7)].

I

Fols. 1-32 (numeració antiga [LIV]-LXXXVIII).

Inc.: [L]a primera tragèdia conté la gran furor de Èrcules la qual pres en lo sacrifici qui féu de Litus qui perseguia sa muller Megera... *Exp.*: ...los derrers remeys nos deuen amparar al començament...

Caixa d'escriptura: 20x15, a ratlla tirada, 30-32 línies de mitjana. Lletra gòtica bastarda del s. XV. Notes marginals d'altres mans, algunes posades dins un rectangle; dits senyaladors. Al f. 1r, en lletra del s. XVIII, hom llegeix *Tragèdia de Hèrcules i Medea per Mn. Antoni Vilarragut dedicada al rey don Juan el 1º*. Sota, amb lletra més moderna, *Letra de don José Mariano Ortiz*. Cap al mig de la pàgina: *Ms. del siglo 14*.

El text comença amb el resum de les 10 tragèdies de Sèneca i segueix amb la *Medea*. Acabat: *La mort de Medea segons que Johan b[locaci] breument posà* (ff. 28v-29r). Al f. 30r comença la tragèdia d'Agamènon: *La octava tragèdia de Medea la qual és dita Agamenon*, incompleta.

Edició: M. GUTIÉRREZ DEL CAÑO, *Antoni de Vilaragut, Las tragedias de Séneca*, València 1914.

Bibliografia: Vicent [i Pere] SALVÀ, *A Catalogue of Spanish and Portuguese Books*, London 1826, 135; BARRERA I LEIREDO, *Catálogo bibliográfico y biográfico del Teatro antiguo español*, Madrid 1860, 477; Jaume MASSÓ I TORRENTS, *Manuscritos catalanes de la biblioteca de Su Majestad*, Barcelona 1888, 34-37; Marcelino GUTIÉRREZ DEL CAÑO, *Producción dramática valenciana*, València 1914, XXVIII, XL; Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Joan I humanista i el primer període de l'humanisme català (1388-1494)*, dins EUC X (1917-1918) 60-65; MARTÍ DE RIQUER, *L'Humanisme català (1388-1494)*, Barcelona 1934, 65-66; Jordi RUBIÓ I BALAGUER, *Literatura Catalana*, dins *Historia de las Literaturas Hispánicas publicada bajo la dirección de D. Guillermo Díaz-Plaja*, vol. III, Barcelona 1953, 749-751 [traducció catalana: Jordi RUBIÓ I BALAGUER, *Historia de la literatura catalana I*, Montserrat 1984, 222-225]; J. RUIZ CALONJA, *Història de la literatura catalana*, Barcelona 1954, 188-189; Josep ROMEU I FIGUERAS, *Literatura Catalana antiga*, IV, 2, Barcelona 1964, 7 -8; Nicolàs G. ROUND, *Las traducciones medievales catalanas y castellanas de las tragedias de Séneca*, dins "Anuario de Estudios Medievales", 9 (1974-1979), 187-227; K. BLÜHER, *Séneca en España. Investigaciones sobre la recepción de Séneca en España desde el siglo XIII hasta el siglo XVII*, Madrid 1983, 152-153; Tomàs MARTÍNEZ I ROMERO, *Sobre l'autoria de la traducció catalana de les Tragèdies de Sèneca*, dins «Estudis de Llengua i Literatura catalanes XI. Miscel·lània Antoni Badia i Margarit 3», Montserrat 1985, 135-156, que anuncia l'edició crítica completa del text català de la traducció de les tragèdies de Sèneca antany atribuïdes a Antoni de Vilaragut.

II

Ff. 33-49. (Vària)

1.- F. 33r-34v: *Regiment de Sant Bernat en qual manera de[us] ésser regida la casa e la companya de bon hom, que féu a son amich lo cavaller senyor del castell ambrós.*

Inc.: Al molt graciós, fel e molt honrat cavaller en Ramon, senyor del castell ambrós, de part den Bernat, vengut a estament de velea... *Exp.*: ... que ab si porten mort de la ànima e del cos juglars d'esturments e de vanes paraules no plagueren haut a Deu.

Edició: A. de B[OFARULL] *Opúsculos catalanes ... IV, Epistola de sant Bernat del regiment e cura de la casa feta al cavaller Ramon de Castell Ambrós*, dins *Memorias de la Academia de Buenas Letras de Barcelona II* (1868), 581-584, feta sobre un manuscrit existent a la biblioteca de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

2.- *Prefació a les profecies*

Fol. 35r. *Inc.*: Vos aviso de nueuas de muy grande maravilla son estas que agora a.legado de Salamanca hun maestro en sacra theologia... *Exp.*: ...hi en el anyo de Mill hi quinientos todas las leyes serán tornadas a la sancta fe catholica hi será buena conformidat, unidat e beniuolencia entre todos los cristianos hi que no tendrán diuision alcuna.

Fol. 35v. *Inc.*: Reconten les ystòries teutòniques que com el cel guardàs... *Exp.*: ...e mal deseparada e quant mester li serà.

Sobre aquesta *prefació*, cf. Pere BOHIGAS I BALAGUER, *l. c.* en la nota 1, dins «Butlletí de la Biblioteca de Catalunya», VI (1920-1922), 47, nota 1.

3.- Ff. 36r-38v. Mestre Arnau de Vilanova [lletra humanística:] *Prediccions* [alia manu humanística: (qui obiit anno 1312)]

Inc.: Per diuerses scriptures é tractat e treballat yo, Arnau de Vilanova, huy que comença [M] CC[C] LXXVII, a requesta del molt alt senyor meu... *Exp.*: ...ço és lo poble cristià e Babilònia és Roma, ho u diu axí.

Text editat més avall.

4.- Ff. 38v-39v. *Inc.*: In predictis verbis Danielis, ut dixit Joh, describitur casus regni Cicilie et regni Francie et regni Ecclesie ... *Exp.*: ...post multam peregrinacionem animam Deo reddet et miraculis fulgebit in morte in prouincia sua.

Summula seu Breviloquium super Concordia Novi et Veteris Testamenti d'autor anònim; són fragments de les distincions 9 i 10, que ara hom pot veure a les pp. 245, línies 291-303; p. 246-247, línies 339-359; pp. 260-262, línies 98-151, de l'edició de Harold LEE, Marjorie REEVES i Giulio SILANO, més amunt esmentada.

5.- [Lletra humanística:] Mossèn Ramon Servera

Ff. 40r-49r. *Inc.*: Molt alt e molt excel·lent príncep e senyor, ab aquella major reuerència que puch recont [...] a la vostra gran altea com lo jorn dels apòstols Simon he Judes foren conplits set anys... *Exp.*: ...Totes les coses, senyor, damunt dites de les scriptures que he // trobades e aquelles

he recitades ab correcció e esmena de la sancta església e vostra e de vostre consell ab condició que si res hi ha contra veritat de la scriptura ne que sia contra bones costumes, tot ho he per nulle e reuocat.

ANÒNIM, [*Discurs adreçat a Pere III sobre profecies de Joaquim de Fiore, Arnau de Vilanova, Joan de Rocatallada i altres*]³.

Fol. 49v. *Inc.*: Pullus aquile paruus confernabitur sub dracone... *Exp.*: ...regnabit ubique Sesar sub quo cessabit omnis vanagloria cleri.

Caixa d'escriptura 22x15 cm, a ratlla tirada, 30-32 ratlles per pàgina. Escripura cursiva catalana de finals del XV i principis del XVI. Caixa d'escripura marcada. Notes d'altres mans. Al f. 39v, segell de la Reial Biblioteca en vermell. Moltes parts del text subratllades, en negre i vermell. Calderons. Inicials en vermell.

III

Fols 50-101 (numeració antiga [I]-LIII).

Fol 50r-98v: *Regles d'Amor y Parlament d'un Hom y una Fembra fetes per Mn. Domingo Mascó a requesta de N. Carrossa dama del Rey don Juan el 1º y Carta amorosa de esta al Rey y sa resposta* [lletra del s. XVIII].

Inc.: ...comença a fallir e de minuar, car tots temps mor... *Exp.*: ...En la huiasosa vista del amant lo cor del amant salta.

Fol. 99r: *Letra tramesa a una gentil dona*. *Inc.*: Ab gran angoxa he punyiment de cor fuy mogut quant esguardí la respandor de la tua faç...

Fol. 99v-100v: *Resposta feta a la dita letra*. *Inc.*: Ab tanta alegria he auiditat de cor és estada per mi reuerentment rebuda la tua graciosa letra... *Exp.*: ...en la gràcia e amor de Venus sies conseruat longament.

3. Diu Marcelino MENÉNDEZ Y PELAYO a *Historia de los Heterodoxos Españoles*. Edición preparada por D. Enrique SÁNCHEZ REYES t. II, Santander 1947 [Edición nacional de las obras de Menéndez y Pelayo, XXXVI], 290, nota 1: "Salvá tuvo a la venta en Londres un códice del siglo XIV (fines) que contenía las *Prediccions de Mestre Arnau de Vilanova con una explanació de Mossen Ramon Serverà*. (El manuscrito había pertenecido a Mayans y tenía notas de su mano)". Una cosa són les *Prediccions* i una altra el text, que no és pas de mossèn Ramon Servera, el qual també en el manuscrit de Salvà, segons que sembla més vell que el nostre, venia després de les profecies atribuïdes a Arnau de Vilanova. Cfr també BOHIGAS, o. c., 33-34.

Caixa d'escriptura: 20x15 cm, a ratlla tirada, 30-32 de mitjana. Lletra gòtica bastarda del segle XV. Notes marginals d'altres mans, algunes dins rectangles; molts dits senyaladors. El títol escrit al començament del fol. 50r ho és en lletra del segle XVIII. Els folis 50-52 són molt malmesos, amb taques i forats; els cantons i cantells devien estar en molt mal estat, perquè en ésser restaurats, la numeració antiga n'ha desaparegut. Falta el foli [II], de manera que el manuscrit és mutilat del principi.

Domingo MASCÓ: *Regles d'amor i parlament d'un hom i una fembra fetes a requesta de la Carrossa, dama del rei don Joan I, i carta amorosa d'esta al rei i sa resposta.*

Bibliografia: Mariano José ORTIZ, *Informe histórico, cronológico, palatino, legal*, Madrid 1782, foli 39; Francesc PÉREZ BAYER, dins Nicolás ANTONIO, *Bibliotheca Hispana Vetus*, ed. Madrid 1788, p. 147; J. P. FUSTER, *Biblioteca valenciana de los escritores que florecieron hasta nuestros días*, I, Valencia 1827, 19 - 20; Rafael FERRER i BIGUÉ, *Estudio histórico crítico sobre los poetas valencianos de los siglos XIII, XIV y XV*, Valencia, J. Rius 1873, 17 - 18; Jaume MASSÓ i TORRENTS, *Manuscritos catalanes de la biblioteca de su majestad*, Barcelona 1888, 37; José RIBELLES COMÍN, *Bibliografía de la Lengua Valenciana*, I, Madrid 1915, 591 -592.

Tot fa pensar que aquest manuscrit era en poder de M. ORTIZ cap a la fi del segle XVIII. No hem pogut esbrinar, però, si ja aleshores presentava el desordre d'avui en la part que té numeració antiga i si ja duia incorporats els actuals folis 33-49, de literatura profètica, probablement transcrita a principis del segle XVI.

Com sigui, la primera dada de la nostra enquesta és que tant el text en llatí com el català de les *Prediccions* que editem apareix en la tradició manuscrita al costat d'altres profecies.

Contingut de les "Prediccions" pseudo-arnaldianes

El text d'aquestes profecies es refereix amb tota claretat a fets històrics. De bell antuvi apareix una data: 1367 en el text llatí, 1377 en el català,⁴ i

4. No tenim cap fonament per a pensar que el copista del text en català hagi alterat conscientment aquesta data. Tampoc no podem afirmar que el copista del text llatí hagi fallat en aquest pas. Amb tot, les dues dates són ben 'arnaldianes', en el sentit que totes

el nom d'un rei, Pere d'Aragó, que ha d'ésser identificat amb el Cerimoniós, perquè se'l suposa coneixedor d'un llibre de Joan de Rocatalhada,⁵ i això sol invalidaria qualsevol intent d'identificar aquest rei Pere amb Pere el Gran, del qual l'Arnau de Vilanova històric fou contemporani, en rebé diversos béns i l'assistí en el llit d'agonia.⁶ Hi ha, doncs, un proemi, datat com s'ha dit, en el qual s'explica amb un cert desordre que Arnau de Vilanova es refugià prop de Pere III fugint de les persecucions que patia per part d'alguns mals religiosos, contra els quals havia escrit un *Vademecum*.⁷ Pere el Cerimoniós li demanà la declaració d'un llibre de Joan de Rocatalhada, el qual fou objecte d'una cèdula en la qual es vaticinaven els esdeveniments que aviat tindrien lloc al món, no en temps del dit rei, sinó més endavant. Després d'això, Pere III fa alguns vaticinis, com a home expert en astrologia. El text català permet de saber que un d'aquests vaticinis feia referència al comte d'Empúries; l'altre, a la persecució que havia de patir l'Església per part dels poders mundanals.

dues serien referibles als moments d'intensa activitat de l'Anticrist, tal com ha posat en relleu PERARNAU en la seva edició del *De mysterio cymbalorum Ecclesiae* i del *Tractatus de tempore adventus Antichristi*, l.c. en la nota 1; en efecte, en el *De mysterio*, línies 724-730, la data donada és l'any 1378, amb una variant en la tradició manuscrita (cf. aparat crític a la línia 726): 1368; en canvi, en el *Tractatus de tempore adventus Antichristi* l'any assenyalat és el 1378, línies 674 - 675; potser, com aventura PERARNAU (cf. nota a la línia 727 del *De mysterio*), correcció introduïda a fi de fer encaixar la predicció autèntica d'Arnau amb l'inici del Cisma d'Occident. Si no hi ha hagut error de transcripció per part de cap dels dos copistes dels nostres textos, la diferència en aquestes dues dates indicaria que les profecies atribuïdes a Arnau eren treballades en ambients que conservaven i/o actualitzaven amb una certa cura el llegat del mestre. Val la pena de remarcar, ja que en el context hi apareix Joan de Rocatalhada, que aquest havia predit l'inici de la "reparació del món" per a l'any 1370; cf. Josep PERARNAU I ESPELT, *La traducció catalana resumida ... o. c.*, 122-123.

5. El primer que a Catalunya establí dades certes a propòsit de Joan de Rocatalhada fou J. M^e POU I MARTÍ, *Visionarios...*, o. c., 289-307; per a la bibliografia recent sobre aquest important profeta del s. XIV, cf. Josep PERARNAU I ESPELT, *La traducció catalana ... o. c.*, 44-45, nota 5.

6. Per a una biografia històrica d'Arnau de Vilanova, cf. Joaquim CARRERAS I ARTAU, *Vida d'Arnau de Vilanova*, dins Miquel BATLLORI, *Arnau de Vilanova. Obres catalanes. Volum I. Escrits religiosos*, E.N.C. 1949, 11-35; sobre les relacions d'Arnau amb Pere el Gran, cf. 18.

7. En la *Confessió de Barcelona*, ed. BATLLORI, o. c. suara mateix, p. 117, Arnau esmenta un seu *Libre dels falses religions*; R. d'ALÓS-MONER I DE DOU, dins *Arnau de Vilanova. Confessió de Barcelona*, annex de «Quaderns d'Estudi», XIII (Barcelona 1921), 15, n. 1, suposava que Arnau al·ludia a la *Confessio ilerdensis*; BATLLORI fa notar amb raó que només una edició completa de tots els opuscles religiosos d'Arnau permetrà d'identificar aquest text; si ja no és que Arnau es referia a un complex d'escrits contra els falsos religiosos, més tard anomenat o identificat com a *Vademecum*.

Tot aquest proemi és més o menys fantasiós i serveix per a introduir el que sembla interessar l'autor de les profecies: la relació entre política eclesiàstica i política de la casa d'Aragó. Potser diríem millor, si parlàvem de política cristiana, en general, perquè el text, a base d'una certa rudesia o d'una recercada obscuritat, fa una presentació de fets històrics a la llum de textos i de referències apocalíptiques clàssiques en la matèria, sense destriar els fets polítics temporals dels pròpiament eclesiàstics, i ben sovint sense observar cap ordre cronològic.

El primer bloc de profecies es refereix a un descendent de Pere el Cerimoniós, clarament identificable com Alfons el Magnànim: rei que descendirà per línia femenina, que reunirà en les seves mans Aragó, València, Catalunya, Mallorca, Sardenya, Sicília, Nàpols i Castella (amb un matís important en el text català), que conquerirà Nàpols per la guerra i el foc, i que havent vingut de fora, és a dir, de Castella, també morirà fora (s'entén, dels seus estats hispànics). Aquest rei ofendrà el veritable vicari de Crist, és a dir, Benet XIII, i per això serà castigat.

Un segon bloc fa referència a la investidura de Lluís II d'Anjou com a rei de Nàpols i de Jerusalem, per mà del papa elegit a Pisa, Alexandre V (1409). El nostre profeta recorda que Lluís II d'Anjou mai no posseï Nàpols, que restà en poder de Ladislau de Durazzo i de la seva germana Joana II.

Després es parla del papa Martí V, elegit l'any 1417 i no el 1407 com diuen els nostres textos. Se'l considera papa fals i destructor de l'obra del concili de Pisa. El profeta torna tot seguit enrera en el temps i introdueix en escena el papa Joan XXIII (Baldassare Cossa) afinant la cronologia: entrant l'any 1410. Situa també correctament en aquest any l'elecció de l'emperador Segimon de Luxemburg o d'Hongria, que estigmatitza com a heretge. Tot seguit es parla del rei d'Aragó que serà elegit per por pel papa veritable, amb la qual cosa el nostre profeta es pronuncia obertament sobre el compromís de Casp. Aquest rei és anomenat 'undecimus rex', i ja veurem més endavant què vol dir aquest apel·latiu.

De l'emperador Segimon es pronostica una mala mort per a l'any 1424 (text llatí) o per al 1425 (text català) i ambdues versions admeten pròrroga; fins a l'any 1430 la llatina, només fins al 1426 la catalana; de fet, l'emperador Segimon moria el 1437. Del rei d'Aragó Ferran d'Antequera diu que s'unirà a l'emperador i que el succeirà un rei que enviarà el comte de Cardona com ambaixador al concili de Constança. Es refereix altre cop a Segimon d'Hongria com 'el mal que ve del nord' i la bèstia del llibre de l'*Apocalipsi*, capítol 13; serà culpable d'haver arrossegat els altres reis, ducs i tirans cap a l'heretgia, clara referència a l'abandó de Benet XIII per part

de l'emperador i a l'atracció dels reis d'obediència avinyonesa cap al Concili de Constança, on fou elegit papa Martí V (1417).

Aquí s'intercalen algunes paraules contra els religiosos mendicants que procuraran obtenir el mestratge en teologia i les prelatures episcopals. Immediatament, amb paraules obscures, s'anuncia la mort del papa Martí V al cap de 7 anys de pontificat, previsió també errònia, puix que el dit papa morí el 1431. Els temps d'aquest papa són descrits amb colors tètrics i apocalíptics i es recomana als qui els hagin de viure que preguin perquè Déu els ajudi a superar els perills i heretgies que s'hi manifestaran.

El profeta torna a Alfons el Magnànim i el presenta com l'instrument de càstig contra Martí V. Aquest rei serà atret per la meretriu de qui parla *Apocalipsi*, capítol 17, que cal identificar segurament amb Joana II de Nàpols. A partir d'aquí s'inicia una sèrie de prediccions en reculada: compareix primerament un descendent del rei Pere III anomenat Lluís, que es pot identificar amb el Lluís d'Anjou casat amb Violant, filla de Joan I i de Yoland de Bar. Després és recordada la 'maledicció' de què fou objecte Joan I per part del seu pare, a causa del seu entestament a casar-se amb Yoland de Bar, comparada al seu torn amb la meretriu de l'*Apocalipsi*, a la qual el profeta culpa de la mala mort que va fer el seu espòs i d'altres males obres, per la qual cosa veurà la seva descendència i parentela destruïdes.

Tornem ara a Alfons el Magnànim per a evocar la «bèstia com un lleopard que devorà la flor del lliri i ha d'ésser un duc dels francesos» (Lluís III d'Anjou?, Lluís d'Orleans? Renat d'Anjou?). Aquest procurarà desbaratar els plans del rei d'Aragó, però endebades; Alfons el Magnànim coronarà totes les seves empreses: ajudat pels catalans, conquerirà Nàpols a sang i foc.

Altra vegada endarrera, és evocat el rei Lluís traït pel papa que li havia promès donar-li Nàpols i que l'ajudaria a passar a Jerusalem, en referència a Gregori XII, que s'alià amb Lluís II d'Anjou contra Ladislau de Durazzo, i després el traí, o a Joan XXIII, que el deixà sol després de la batalla de Roccasecca, on el papa Cossa i l'angeví van desfer les armes de Gregori XII i Ladislau de Nàpols (1411).

Un salt endavant permet de saber que l'any 1428 passaran grans desgràcies a Roma, a causa de la simonia eclesiàstica. Dos prínceps, un dels quals sembla l'angeví Lluís, nét de Pere III, i l'altre és Alfons el Magnànim, es confederaran matrimonialment, es faran amos de Roma i castigaran la jerarquia eclesiàstica: capellans, bisbes i sant pare es veuran privats dels rèdits eclesiàstics, a causa de llur supèrbia i depravació de costums, i lamentaran la tribulació i pobresa que els caurà al damunt.

Després es profetitza l'incendi i destrucció de Nàpols per part d'Alfons el Magnànim, que, de fet, barrejà Nàpols el 1423 i l'assetjà i vencé totalment vint anys més tard, el 1442. Nova evocació de l'emperador Segimon i les seves crueltats, amb la profecia que un príncep o infant, anomenat Ferran i nascut en una illa, temptaria una gran guerra al bell mig de Roma i mataria amb les seves pròpies mans Segimon.

Se seguiran divisions, conflictes, crueltats, tribulacions, en tal manera que la gent no sabrà què fer. Els homes justos i sants seran temptats, afligits i perseguits pels dolents. El profeta calla algunes coses, perquè Déu no vol que els eclesiàstics sàpiguen els perills i tribulacions que hauran de sostenir.

Finalment es parla de l'Anticrist, els seus ministres i deixebles i les seves maldats. Una d'aquestes és que el veritable vicari de Crist, el papa Pere [de Luna], morirà menyspreat i sol en les partides occidentals. Però abans de morir beneirà dos fills de l'església universal, un francès, l'altre aragonès; aquests no podran impedir el càstig de les persones eclesiàstiques. El successor del veritable vicari de Crist ocuparà indignament l'església de Déu.

Alguns punts de referència

Una lectura, ni que sigui superficial, d'aquestes prediccions obliga a reconèixer que el seu autor a) és un partidari decidit de Benet XIII o, si es vol, del papat avinyonès; b) és un home que té en compte la política internacional del seu temps des d'una òptica catalano-aragonesa; c) llegeix la història contemporània amb l'Apocalipsi a la mà; d) és un partidari decidit de la reforma de l'Església "in capite et in membris".

El primer punt no sembla oferir cap dubte possible. Alfons el Magnànim, l'emperador Segimon, Lluís II d'Anjou, els papes romans són jutjats severament; només el papa Pere de Luna és tingut com a home sant i papa veritable, perquè fins i tot el seu successor Climent VIII de Peníscola, rep una forta condemna. És a dir, tots els qui en un moment o altre desertaren del camp avinyonès són blasmatos. És particularment remarcable la rancúnia del nostre profeta contra Martí V, el papa que havia de refer la unitat de l'Església llatina, i contra l'emperador Segimon, que arrossegà Ferran d'Antequera i els altres sobirans d'obediència avinyonesa cap a Constança.

Pel que fa al segon punt, cal dir d'entrada que el nostre escriptor sembla dominat per dues figures històriques: Pere III i Alfons el Magnànim. Que la seva òptica és catalano-aragonesa és una evidència. Es tracta, a més, d'un catalano-aragonès continental, qui sap si lleidatà, que veu venir el rei Alfons *ab extra*, de Castella, i el veu morir *extra regnum*, a Nàpols. Que sap que l'ambaixador del rei Alfons al concili de Constança és el comte de Cardona, que té la mala opinió popularment arrelada contra la vídua de Joan I, amb una visió clara sobre el compromís de Casp: el rei Pere III tindria successió per línia femenina a causa d'haver mort els seus germans i altres parents,⁸ i Ferran d'Antequera fou elegit rei pel papa veritable.⁹ Joan I, partidari tan decidit del papat avinyonès, passa com una ombra per aquestes pàgines, i això contrasta amb el relleu que hi pren el seu pare, l'indiferent Pere III, tot i que el nostre profeta interpreta la successió dictada pels compromissaris de Casp com el càstig de Pere III per haver ofès el papa veritable, és a dir, per no haver reconegut des del principi el papa avinyonès. També es pot considerar d'arrel clarament catalano-aragonesa la darrera de les prediccions: els dos infants beneïts per Benet XIII abans de morir, l'un francès, l'altre aragonès. En aquest sentit també és curiós d'observar que els sobirans francesos se salven de les invectives del nostre profeta, tot i haver incorregut algun d'ells en els mateixos defectes retrats a un Anjou. Ens

8. El 1349, a la batalla de Lluçmajor, moria Jaume III de Mallorca, cosí llunyà i cunyat de Pere III, el qual l'havia desposseït del seu regne; cf. Manuel de BOFARULL, *Proceso contra el rey de Mallorca Don Jaime III, mandado formar por el rey Don Pedro IV de Aragón*, 3 vols., dins «Colección de documentos inéditos del Archivo General de la Corona de Aragón» (CODOIN), Barcelona 1867-1868. La mort de l'infant Jaume, comte d'Urgell i germà del rei, sobrevinguda a Barcelona el 1347 i probablement deguda a la glàndola, fou imputada a Pere III; se'n fan ressò Pere Tomic i Gabriel Turell; cf. Gabriel TURELL, *Recort*, a cura d'Enric BAGUÉ, Barcelona, Barcino 1950, 177-178; *Històries e conquestas dels excellentíssims e cathòlics reys de Aragó e de lurs antecessors los comtes de Barcelona, compilades per lo honorable històric mossèn Pere Tomic canaller*, Barcelona, La Renaixensa 1886, 218. La mort de l'infant Ferran, marquès de Tortosa i germanastre del rei, sí que fou ordenada per Pere III, tal com ell mateix explica en la seva *Crònica*, capítol sisè; ed. F. SOLDEVILA, Barcelona, Selecta 1971, 1140. I també el mateix rei ho va ennovar ràpidament a la reina i a d'altres destinataris; cf. ACA, *Reg. Canc.* 1189, f. 206v i 1190, f. 434, documents publicats per Josep M. MADURELL I MARIMON, *Les noces de l'infant Joan amb Mata d'Armanyac*, dins «Estudis Universitaris Catalans», XIX (1934), 38-39. En canvi, l'altre germanastre seu, l'infant Joan, fill de la reina Elionor de Castella com Ferran, fou mort per ordre de Pere el Cruel de Castella; cf. Rafael TASIS, *La vida del Rei en Pere III*, Barcelona, Aedos 1961, 188-189.

9. El text diu «metu», «per paor», (cfr línia 162 tant del text català com del llatí) i nosaltres ens inclinàrem a creure que el qui estava afectat d'aquesta por és el papa, no el rei Ferran. Així, l'autor d'aquestes profecies veuria en el Compromís de Casp una maniobra de Benet XIII per a trobar una protecció real segura. [Cf. ATCA, XII (1993), 442-444].

sembla clar que l'horitzó mental del nostre profeta anava de Catalunya a Nàpols i que si parla de l'emperador Segimon és per les iniciatives que va prendre en l'afer del Cisma, que el portaren, entre moltes altres coses, a les vistes de Perpinyà (1415).

Pel que fa al punt tercer, notem: ja en el proemi de les *Prediccions* s'esmenta el dragó d'*Apocalipsi* 12, amb els seus caps i banyes, i el sisè cap del dragó és posat en relació amb la descendència del rei Pere III. Més endavant, quan es parla de l'emperador Segimon, és evocat *Apoc* 13, 11. Poc abans d'introduir una invectiva contra Martí V, el nostre profeta evoca el Gog i Magog d'*Apoc* 20, 7, i probablement el mil·lenari d'*Apoc* 20, 3-7, i altre cop el dragó d'*Apoc* 12. En l'intent de trobar una etimologia adient a Alfons el Magnànim (Alphonsus = ascensor in fumum) li ve a la memòria *Apoc* 14, 11. Lluís d'Anjou és identificat al primer Anticrist, com veurem, per aplicació d'*Apoc* 13, 18; cal ara recordar que Yoland de Bar és assimilada a la meretriu d'*Apoc* 17-18? Un dels Anjou també és descrit curiosament com a lleopard, i aquí és clara la referència a *Apoc* 13, 2. Els dos prínceps que beneirà Benet XIII són comparats als qui segons *Apoc* 17, 16, menjaran la carn de la gran meretriu, i les lamentacions dels prelats i altres persones eclesiàstiques privades dels seus béns es calquen sobre *Apoc* 18.

Si és veritat que el nostre profeta no es limita a citar l'*Apocalipsi*, com ja tindrem ocasió de comprovar, sí que és una especial característica seva la utilització del darrer llibre bíblic per a llegir i interpretar la història que es desplega davant els seus ulls.

Pel que fa al quart aspecte, creiem que són prou eloqüents les diatribes contra la jerarquia eclesiàstica i l'assimilació de la carn de la meretriu apocalíptica a la renda, és a dir, al diner de l'Església. El nostre profeta no està d'acord amb l'abandó dels ideals de simplicitat i pobresa per part dels franciscans que busquen títols universitaris o cobegen seus episcopals, i prediu un càstig terrible a tota l'estructura eclesiàstica, com a pas previ a la seva purificació. Si mai el clamor per una reforma eclesiàstica integral fou universal, aquesta universalitat va fer el ple a propòsit de la treballosa liquidació del gran Cisma d'Occident i les tensions que se'n seguiren durant tota la primera meitat del s. XV. I en aquest aspecte, almenys, les *Prediccions* recullen un sentiment generalitzat.

Continuïtat i innovació en les Prediccions

Abans de formular cap hipòtesi final sobre la datació de l'obra i les possibilitats d'identificar el seu autor, estudiarem els elements que aquesta profecia té en comú amb d'altres prediccions anteriors i posteriors.

De bell antuvi, el nostre autor no és ignorant de la literatura profètica precedent i dels clàssics d'aquesta literatura: Joaquim de Fiore, Ciril i Joan de Rocatalhada. Però per ventura aquest coneixement és molt superficial en el cas de l'abat Joaquim i de Ciril. En canvi, ens ha semblat que alguns temes de Rocatalhada són repesos pel nostre profeta.

Per començar, apareix dos cops en el text l'esment d'un *Vademecum* contra els mals religiosos. Tot i que el nostre desconegut autor atribueix aquest *Vademecum* a Arnau de Vilanova, nosaltres hi hem de veure una referència directa al *Vademecum in tribulatione* de Joan de Rocatalhada, on el tema dels frares menors rebels a la regla i a l'esperit dels fundadors és patent.¹⁰ En segon lloc, el nostre autor atribueix a Arnau de Vilanova una declaració sobre 'un llibre' de Rocatalhada i la distingeix formalment de les *Prediccions*. El nostre autor, doncs, que s'autopersonalitza en Arnau de Vilanova, es presenta com a glossador de Rocatalhada, o almenys es complau a imaginar-se com a tal.

Un dels temes profètics de Rocatalhada, encara que no exclusiu d'ell, que és continuat en les *Prediccions* és l'assumpte de la descendència dels reis d'Aragó. Aquest tema és present en la *Summula seu brevilloquium super concordia veteris et novi testamenti*, d'autor desconegut i de clara filiació joaquimita. Ja Bohigas havia assenyalat que «era creència general que Pere el Gran, pel seu entronc amb la casa d'Alemanya, va ser la senyal de pròxims misteris esdevenidors profetitzats per Daniel».¹¹ Rocatalhada deia que de l'estirp de l'emperador Frederic II i del rei Pere II d'Aragó n'havia de procedir un gran anticrist, i havia identificat com a tal el rei Lluís I de Sicília, nét de Frederic III el Vell i fill de Pere II de Sicília.¹² El nostre profeta, escrivint durant la segona meitat del segle XV, acomoda aquestes profecies anteriors a la història que ell coneix: Alfons el Magnànim, descendent de Pere III per línia

10. Alguns d'aquests textos es poden veure en les transcripcions de POU I MARTÍ, *o. c.*, 303-304.

11. BOHIGAS, *o. c.*, 25.

12. POU I MARTÍ, *o. c.*, 296.

femenina, és vist com un rei que s'imposa als seus adversaris, però el Lluís d'Anjou rei de Nàpols i de Jerusalem és posat al costat de l'antipapa, tal com havia previst Rocatalhada.¹³ També recull el nostre profeta els blames de Rocatalhada contra els mendicants que voldran assolir el mestratge en teologia i les prelatures eclesiàstiques.¹⁴ Finalment, un altre tema del profeta alvernès que passa íntegre a les nostres *Prediccions* és la purgació de l'estat eclesiàstic dels seus vicis tradicionals: supèrbia i avarícia.¹⁵

La crítica contra la supèrbia, avarícia i luxúria de clergues i religiosos també es troba en les profecies de l'infant Pere d'Aragó.¹⁶ Amb aquest interessant personatge del s. XIV el nostre autor hi té més d'una coincidència, i ben curiosament, aquestes coincidències s'estableixen amb el comentari de l'infant a la profecia *Cedrus alta Libani*. Són coincidències de poc gruix, però bé cal remarcar-les. En primer lloc, les nostres *Prediccions* fan referència més d'una vegada a les tribulacions de la santa mare Església, tret també present en l'exposició de fra Pere d'Aragó.¹⁷ El qual també recomana la vigilància davant les calamitats futures,¹⁸ parla del lleopard, les bèsties i el lleó oriental, amb un llenguatge que també és el de les nostres *Prediccions*.

Però per sobre d'aquestes literalitats, més aviat pròpies del gènere, l'exposició de l'infant Pere conté un element idèntic al propòsit del nostre profeta: aplicar la profecia a la lectura de la història contemporània, tant com ho permet la literalitat de la profecia, per tal de validar les prediccions encara no acomplertes. En l'exposició de l'infant Pere, tot el que s'hi explica de les lluites entre Pere el Cruel i Enric de Trastàmara dóna força a creure en la part encara no realitzada de la profecia: la conquesta dels reialmes dels moros i llur incorporació a l'Església. L'autor de les nostres *Prediccions*, com a profeta, no té ni l'escola ni el rigor de l'infant Pere, però també llegeix la història contemporània en clau profètica i se serveix de la veracitat del que ha passat per convèncer de la certesa del que s'anuncia

13. *Ib.*, 297.

14. *Ib.*, 297 - 299.

15. *Ib.*, 302, on cita un text del *Vademecum in tribulatione*; per al text de la traducció catalana, cf. PERARNAU, *o. c.*, 82-87, línies 86-145.

16. Cf. ALFONS M. DE BARCELONA, *El infante fray Pedro de Aragón* dins "Estudios Franciscanos", XIV (1915), 216.

17. *Id.*, *ib.*, XV (1916), 64: "... de la naueta o barcha petita de Sant Pere en què és entesa santa mare església diu que passarà grans furtunis e grans tempestats, mas scaperà e durarà fins a la fi dels dies, ço és a la fi del món".

18. *Ib.* 65: "... doncs diu la uisió aquesta: uellats segons la paraula de ihesu xrist en l'auangeli de sant march dient omnibus dico vigilate".

que vindrà. Curiosament el nostre text no conté cap referència a l'assumpte de la croada antimahometana, preocupació de primer ordre en l'exposició de l'infant Pere, ni tampoc a les qüestions intra-hispàniques; ja hem vist que el nostre profeta, situat dins la Corona d'Aragó, mira cap a Nàpols i Sicília. Entre Sicília i Aragó contempla el desplegament del Cisma, la desfilada de papes d'una o altra obediència i alguns conflictes locals. La diferència més acusada amb les profecies de l'infant Pere s'estableix en el fet que el nostre profeta és molt menys concret quan emet profecies que no consisteixen en l'explicació de la història que passa.

Un altre text amb el qual el nostre profeta té relació és la *Profecia d'un frare del Cistell*, text que precedeix les nostres *Prediccions* en el ms. 490 de la Biblioteca de Catalunya. També en aquesta altra profecia anònima apareix l'esment de la dispersió de la cort romana, l'afflicció de les persones eclesiàstiques, l'emperador heretge i l'activitat de l'Anticrist.¹⁹ Justament sobre aquest punt, l'anònim frare del Cistell situa l'aparició de l'Anticrist a Jerusalem, «a les parts d'orient», i aquesta precisió geogràfica pot ajudar a entendre l'afegit que el text català que editem de les *Prediccions* dedica a

19. A causa de la seva brevetat i com a prova del que diem, la transcrivim aquí mateix: «*Profacia feta per fra Johan de la orda de Cistell en València*. Les coses que s'sequen miraculosament han ésser demostrades en lo temps e anys de part desús scrits continguts segons consta per reuelació feta a fra Johan de la orda de cistell e per ell declarades per la forma següent:

«Primerament en l'any M CCCC XXXX fins en l'any M CCCC XXXXV aparaxaran e seran demostrats senyalls meruellosos e spantables, ço és a saber, mouiments e terratrèmol desordonats, e diuisions de súbdits contra lurs senyors, e morts e spulsions de súbdits, e refreccions entre lus prínceps contra nobles richs e potens; e traïcions contra lurs senyors per sos súbdits, e del cell tempestats e fams e pestilències, abucions de ciutats marauelloses, les quals nunca foren del principi del món fins ara.

«Ítem, guerres grans e mortalitats forts e moltes, en tal manera que la major partida del món, ans del any M CCCC XXXXII, perirà. E axí del mes de juny del any sobredit la cort romana fugirà e volentorosament s'escamparà, e los cardanalls seran contents que pusquen trobar loch hon sa amaguen e habitar pusquen; e açò serà ans que s'acomplisquen l'any M CCCC XXXXV.

«Ítem, tot lo clero per tot lo món constituït serà despulat dels béns temporalls e és lo senyal del judici. E açò serà denunciat per la decensió e fugiment de la cort romana.

«Ítem, ans que vingua l'any M CCCC XXXXV a les parts d'orient aparaxarà anticrist en Jherusalem. Vendran aximatex sos secaçes fahent marauellosos miracles e tots los altars e totes les sglézies seran derrocades e serà tot lo clero e totes les persones eclesiàstiques subjugades e flegides.

«Ítem, ans del any M CCCC XXXX serà tirat e leuat .I. emperador eretge sobre lo imperi de Roma e serà més maluat e més cruell que anticrist e és ple de tota malícia e iniquitat tanta com en lo món se pusque atrobar; e lauar se ha contra la sglésia e contra la fe catòlica.

discutir on apareixerà l'anticrist. Segons el nostre profeta, l'anticrist apareixerà a Babilònia, però no «la deserta», sinó a la Babilònia que, seguint l'*Apocalipsi*, cal identificar amb Roma. En conseqüència, rebutja explícitament la tesi de l'aparició de l'Anticrist a Jerusalem.

Amb la qual cosa les nostres *Prediccions* coincideixen amb el parer de fra Joan Alamany en la seva obra *De la vinguda de Anticrist*, que reputem escrita almenys després de 1510, si més no en l'estat en què la llegim avui.²⁰ No és possible ara de comparar dues obres força diferents, però sí que voldríem posar a la consideració del lector que l'obra de fra Joan Alamany, retocada amb més o menys profunditat per Joan Carbonell,²¹ profetitza també moltes calamitats, el càstig dels abusos de la clerecia i dels religiosos, destruccions a Itàlia i a Roma, temes que no poden deixar de ser familiars al lector de les *Prediccions* pseudo-arnaldianes. I això fa pensar que aquestes *Prediccions* s'inscriuen en un context profètic complex, català almenys, que estudis posteriors hauran de definir, mostrant el seu encadenament intern amb més precisió que ara no ens lleu de fer.

L'única dada que per ara podem avançar és la influència de la *Summula seu Breviloquium super concordia Novi et Veteris Testamenti* sobre alguns dels textos profètics catalans que sorgeixen arran del Cisma, a finals del segle XIV i a principis del XV. Pel que fa a les *Prediccions*, aquesta influència serà oportunament remarcada en les notes de la nostra edició.

«Ítem, en aquell temps que la sglésia fugirà e serà persegui[da], nostre Senyor enuiarà al seu apostolical un papa angelical molt pur e sant, lo qual sentirà e seguirà la vida de Jesucrist e dels seus apòstols e serà tirat alias aportat per deu cardanals. Aquest serà molt ferm en la sglésia catòlica e ventilarà e perseguirà tots los eretges e com en poch temps aurà fets molts miracles e coses marauellossas, lauar se han contra ell e los seus e seran angustians e uexats per ells en moltes tribulacions.

«Ítem, après anuiarà nostre Senyor Déus dues grues les quals tindran les ales roges e aquestes ascaparan lo dit papa de les mans de aquests e aquells que axí lo auran perseguit e aquest determanarà e destruirà l'emperador eretge e après serà fet tantost un corral e un pastor»: Biblioteca de Catalunya, ms. 490, f. 64r.

20. En aquesta profecia es fa esment de la presa de la plaça de Trípoli, conquerida el 1510.

21. Hem pogut accedir a la transcripció de l'obra de fra Joan Alamany gràcies a la gentilesa i amabilitat d'Eulàlia Duran i de Joan Requesens, que ens han facilitat còpia de llur transcripció.

Autor de les «Prediccions»

En la impossibilitat d'assenyalar un autor concret del text que editem, ens limitarem a fer observar que en cap cas les *Prediccions* no podrien ésser considerades un text arnaldià. El que coneixem fins ara de l'activitat d'Arnau com a anunciador de la fi del món²² mai no autoritzaria ni tan sols a suposar cap continuïtat entre, repetim, el que coneixem dels escrits escatalògics arnaldians i les nostres *Prediccions*. Aquestes s'inscriuen en un corrent profètic, del qual Arnau, certament, forma part, però on conflueixen, a més, altres influències: Rocatalhada, Pere d'Aragó i possiblement d'altres que ara no estem en condicions ni tan sols d'esmentar. Però no tenen res del que és típic d'Arnau: l'anunci dels temps darrers com a mitjà per a despertar els mals cristians de llur ensopiment, la funció del talaier que escruta el futur dins l'Església, l'anunci que l'Anticrist es trobaria en plena activitat cap als anys 1376-1378, com tampoc no hi ha cap esment al papa espiritual que Arnau havia pronosticat en la seva *Informació espiritual per al rei Frederic*,²³ etc. En canvi, no podríem pas negar que l'autor de les nostres *Prediccions* és un cristià ennavegat a favor del corrent reformista dins l'Església, amb simpaties evidents cap a les tesis franciscanes radicals i, per tant, quan penjava les seves profecies a l'autoritat d'Arnau de Vilanova, es mostrava identificat amb el nucli radical que a la Corona d'Aragó, del s. XIV al XV, va intentar de fer perviure l'ideal reformista i renovador que és típic d'aquestes centúries a tot Europa.

Tret a destacar en aquest per ara ignot autor: no sembla influït pel lul·lisme. Amb tot, aquesta és una apreciació revisable, a causa de la impossibilitat de fixar una qualsevol hipòtesi raonable sobre el moment en què les *Prediccions* foren escrites. Bohigas suposa que l'obra és de cap a l'any 1420.²⁴ Arès que s'hi esmenta la mort a Nàpols del Magnànim, nosaltres creiem més just de suposar que l'autor escriu dins la segona meitat del segle. Si fos possible d'identificar l'«unus infans seu princeps, nomen cuius erit de forga ferrea» de les línies 517-525, al final de l'obra, amb Ferran II,

22. Cf. els textos arnaldians recentment editats per J. Perarnau citats en la nota 1.

23. Cfr. Miquel BATLLORI, *Arnau de Vilanova. Obres catalanes. Volum I: Escrits religiosos*, Barcelona, ENC, A 53-54, 1947, 239, línies 15 - 20 i 242, línies 1-8.

24. BOHIGAS, *o. c.*, 42.

la cronologia de les *Prediccions* s'hauria de situar després de 1468, quan el futur rei Catòlic fou nomenat rei corregent de Sicília.²⁵ Però aquesta identificació no és gens segura. El nostre text suposa que aquest infant Ferran «nascetur in insula» i, a més, vaticina que occurrà amb les seves pròpies mans l'emperador Segimon, amb la qual cosa la perplexitat augmenta excessivament. D'altra banda, sorprendria en un text tan ple d'evocacions precises del regnat del Magnànim el silenci total que hi observem a propòsit del regnat de Joan II. Per aquesta raó no podem anar més enllà, per ara, de dir que l'obra sembla escrita amb posterioritat a la mort a Nàpols d'Alfons IV de Catalunya-Aragó, l'any 1458.

Almenys en part. Perquè certes contradiccions en la cronologia de les *Prediccions* s'explicarien millor si admetíem que hi ha hagut un primer autor que profetitza erròniament la mort del papa Martí V o la de l'emperador Segimon, i aquest autor escriuria, per tant, quan encara no eren morts, i aleshores Bohigues encertaria de ple la seva datació. La qual cosa implica que un altre autor hauria completat o embotit un primer estadi del text, posant-hi com a mínim les referències a la segona conquesta de Nàpols i a la mort, encara que potser només pressentida, del Magnànim a Itàlia. Aquesta hipòtesi permetria de comprendre que en el seu primer estadi el text suposa Benet XIII viu encara, i, un cop mort, el segon autor hauria afegit la guitza contra el seu successor a Peníscola amb la qual s'acaba de forma una mica brusca el text de les *Prediccions*. D'altra banda, la hipòtesi d'un doble autor explicaria perquè a vegades és tan difícil de destriar el que es diu del rei d'Aragó que és el *rei onzè* i el que es diu de l'emperador Segimon, per exemple a les línies 186-197, o la compareixença redundant d'aquest personatge cap al final del text, línies 508-532. Així, un primer autor hauria escrit, com deia Bohigas, entorn del 1420 i un altre entorn de la mort del Magnànim, deixant el text a mig soldar.

No ens lliurarem ara a l'exercici de destriar fil per randa l'aportació original de cadascun d'aquests dos hipotètics autors. Suggestiva la hipòtesi, interessa més aviat de fer dues observacions:

La primera és que les *Prediccions* haurien nascut arran del Cisma i de la intensificació de l'ambient apocalíptic que l'acompanyà. Des d'aquest punt de vista, no deixa de ser coherent o significatiu que el text català de les *Prediccions*, favorable a Benet XIII, s'hagi conservat justament al costat d'un altre text català ple de referències profètiques partidari d'Urbà VI.

25. Efectivament, Ferran II fou investit com a rei de Sicília en aquesta data; cf. Jaume VICENS I VIVES, *Els Tastàmares (segle XV)*, Barcelona 1980, 204. No creiem que aquest Ferran tingui res a veure amb el Ferran fill natural del Magnànim que el va succeir a Nàpols. En efecte, aquest Ferran en cap cas no podria tenir res a veure amb l'emperador Segimon.

La segona és que, influïnt-hi o no l'excepcional perllongació del Cisma a la Corona d'Aragó, les *Prediccions* haurien estat considerades dignes de ser actualitzades i mantingudes en vigor per un autor individual, col·lectiu o més d'un autor individual amb projecció sobre un grup, els quals haurien tingut cura de posar-les al dia en alguns aspectes, continuant així la lectura en clau apocalíptica i escatològica de la història. Abridges sota el nom d'Arnau de Vilanova, les *Prediccions* adquirien una autoritat que les avalava davant els seus destinataris.

Els dos textos de les «Prediccions»

A reserva que es pugui trobar ulteriorment una altra versió catalana o llatina de les *Prediccions*, hem de dir que els textos que avui editem són prou defectuosos. Per començar, el text català és més breu que el llatí, puix que aquest l'aventatja en 112 línies de la tipografia ací emprada. Alguns salts de mot a mot que es poden constatar en el text català explicarien aquesta diferència. Però això sol no vol pas dir que el text llatí sigui millor. De vegades el text català és més coherent i aclaridor que el llatí. I a l'inrevés.

Si partim de la hipòtesi que les *Prediccions* foren redactades primer en llatí, s'entén millor l'estat del text català, que hauria estat traduït o bé a partir d'una versió llatina defectuosa o bé per un traductor que no fou pas, almenys en aquesta tasca, un exemple d'escrupolositat. Però fins i tot admès això, cal dir que la còpia que editem del text català de les *Prediccions* és o prové d'una transcripció dolenta d'un exemplar català que cal suposar almenys tan complet com la versió llatina o, com a mínim, més complet que el nostre, que en molts llocs presenta dificultats de comprensió insuperables a causa de les seves llacunes. El fet que en alguns indrets sigui més clar que el text llatí significa que la traducció catalana originària presentava un tenor millor que el que nosaltres coneixem i editem.

En general, el traductor català abreuja el text llatí, cosa perfectament comprovable en gairebé tots els fragments en què les dues versions són coincidents. I, a més, no és un traductor literal, sinó que combina amb una certa llibertat els diversos elements de la frase. El mateix diríem del text llatí, si fos demostrable que fou fet sobre un text català originari.

El text català tira a modern; segurament fou copiat dins el segle XVI, però no tenim cap evidència que el seu tenor actual sigui l'original. Si hi va haver molta distància entre el text català autèntic i el que ara llegim, els

trets moderns de la llengua s'explicarien pel procés d'adaptació i de 'normalització' lingüística que tantes vegades és inherent a l'acte de copiar i transmetre un text vell.

El que sí que té el text català és una particularitat que hem recollit en la nostra edició: conté un afegit, en el qual s'exposa la posició del nostre autor anònim sobre una polèmica viva en els medis profètico-apocalíptics: el lloc de naixença o d'aparició de l'Anticrist. Aquest afegit manca en el text llatí i això permet de conjecturar que no formaria part de la redacció originària de les *Prediccions*, sinó que constituïria un dels elements de la pròpia tradició: la capacitat d'innovar i de precisar. Destaquem aquest fet, perquè en l'edició d'aquests dos textos apareixen d'altres elements (fonamentalment, algunes discrepàncies numèriques) que posen de manifest que els autors o traductors no tenien cap inconvenient a variar el text segons unes regles de coherència que haurem d'intentar d'esbrinar.

En el seu lloc també cridarem l'atenció sobre un text particularment enrevessat de la versió catalana, que nosaltres interpretarem com una antiga nota marginal que ha anat a parar a l'interior del text per badada, per mala comprensió de la mateixa o per cabdells estranys que es va fer un copista poc documentat. Això i alguns salts evidents de mot a mot han perjudicat notablement aquesta versió i l'han allunyada bastant del que seria el seu tenor original.

El ,rei onzè'

Aquest és un tema que tractem a part expressament i com a qüestió que quedarà oberta, car no podríem en aquest treball pretendre de resoldre-la de cap manera.

Tant el text llatí com el català parlen de l',undecimus rex Aragonum', ,lo rey onzè d'Aragó'. Curiosament, la primera vegada aquesta expressió és referida a Ferran I d'Antequera, aquell qui «per paor serà fet per lo verdader papa».²⁶ Més avall és aplicada a Alfons el Magnànim en tres ocasions.²⁷

26. Cf. més avall, línies 161-162.

27. Línies 263-271, 341-344, 492-498.

Per sort, el treball pioner de Bohigas en aquesta matèria, que ja hem citat més d'un cop, permet de fer-se càrrec d'algunes coses. En efecte, Bohigas cita dos manuscrits on aquest 'rex undecimus' apareix en enigma. El primer és el ms. 15 de l'Arxiu del Palau, f. 69, on es llegeix: «In regno Cicilie fuerunt III, scilicet Rex Fredericus, Rex Petrus et Rex Ludovicus qui nunc est. Unde si rex Petrus, qui nunc est in Aragonia, uel rex Ludouicus, qui nunc est in Cicilia, erit ille rex undecimus sua tempora revelabunt».²⁸ El segon és el ms. 6972 de la Biblioteca Nacional de Madrid, f. 68v, on diu: «In regno Sicilie fuerunt tres, scilicet Rex Fridericus, Rex Petrus et Rex Lodovicus qui nunc est. Erit Ille XIus Rex sua tempora revelabunt».²⁹ Igualment és Bohigas qui informa que en l'actual ms. 82 de la Biblioteca Universitària de Barcelona hi ha un altre text profètic on apareix «lo XI corn que Daniel posa que aquest exirà de sa casa pròpia infant o nexensa Rey».³⁰ Altre cop apareix el rei onzè i l'onzè vespertilió en una obra d'autor català desconegut conservada al ms. 336 de la biblioteca de Carpentràs, ff. 116-153, que Bohigas intitula *Explicació d'alguns secrets de l'Escriptura*³¹ i Perarnau *Dels inconvenients que s'han de seguir*.³² Segons Bohigas, en aquesta obra el 'rei onzè' designat és Alfons el Magnànim. Com

28. Pere BOHIGAS I BALAGUER, *a. c.*, en la nota 1, p. 34, nota 1.

29. *Ib.* El text citat pertany al *Breviloquium o Summula super concordia Novi et Veteris Testamenti*, d'autor anònim i atribuït a Joaquim de Fiore. Hom pot veure el text de la citació a la pàg. 207, línies 183-185, de l'edició de Harold Lee, Marjorie Reeves i Giulio Silano, més amunt esmentada. I ja que som en aquest punt, direm que els mss. B (BL Egerton 1150), T (Tarragona, Bib. Prov. ms. 99) i V (ms. Vat. lat. 11581) de la dita *Summula* reporten una nota al pròleg on s'explica que el "rex undecimus" no serà l'Anticrist, però que el dit rei farà elegir un pseudo papa que serà l'Anticrist: *ed. cit.*, 167. En les notes a la nostra edició donarem altres referències d'aquesta obra al "rex undecimus". No cal dir que l'origen d'aquesta figura escatològica és el text de Dn 7,24.

30. Biblioteca Universitària de Barcelona, ms. 82, f. 6v, línies, 13-14. Contra el que diu BOHIGAS, nosaltres creiem que en aquest text profètic es parla de Ferran II de Catalunya-Aragó. Ho deduïm no sols del nom que li atribueix («Mas vull sapiau aquest príncep, rei e senyor ferreus li podeu bé aplicar entre los altres cognoms...», fol 10r, línies 23-24), sinó sobretot de la manera com parla de la unió de Castella i Aragó per matrimoni entre un rei i una infanta: «... del qual succehirà lo regiment e senyoria dels Regnes de Castella e Aragó en vn sol Rey per comunicació ab vna infanta, la qual com regnarà starà en reuelació la terra tota, e los dos de vna mateixa carn e de vna mateixa sexa»: f. 6r, línies 37-40).

31. BOHIGAS, *a. c.*, 43.

32. PERARNAU, *La traducció catalana resumida del "Vademecum in tribulatione"* ("Ve ab mi en tribulació") de fra Joan de Rocatalhada dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», XII (1993), 49. PERARNAU edita els versos finals d'aquesta profecia, on hi ha elements comuns amb les nostres *Prediccions*; el rei onzè hi és esmentat com a senyor poderós, però no hi ha identificació precisa amb cap rei de la casa d'Antequera: "Lo gran brogit se spandirà, l que tot lo món ho sentirà Del XI^{en} Rey lo seu poder l que no y valrà art ni saber...", *ib.*, 50.

sigui, i a reserva del que pugui deduir-se quan s'editin tots els textos profètics en la seva totalitat, el tema del rei onzè apareix com una referència apocalíptica constant, com una etapa necessària dels temps finals,³³ i en el grup de profecies catalanes aquí repetidament al·ludides aquest rei onzè és identificat amb un Trastàmara, generalment, tal com sembla, Alfons IV, però no exclusivament. En les nostres *Prediccions*, com hem dit, la identificació és doble: Ferran I d'Antequera, i Alfons el Magnànim. En la impossibilitat de tractar a fons ara el problema d'aquest rei onzè, evidentment relacionat amb Dn 7, 7-8,³⁴ i que en alguns textos apareix com element misteriós, que l'avenir haurà de manifestar, ens sembla evident que hi ha una constant en la major part dels textos profètics catalans dels segles XIV-XV que Bohigas anotà en el seu moment i que poc a poc van emergint a la lletra impresa: l'impacte causat per la intervenció catalana a Sicília, continuada després de l'entronització dels Trastàmara amb la seva política decididament intervencionista a Itàlia. El fet que aquesta intervenció i la posterior política italiana que la segueix estiguin en el punt d'observació d'alguns profetes, explicaria dues coses: la revisió de la història més recent, concretada en la constatació que la successió en el regne esdevé per via femenina a causa de pecats comesos anteriorment (i aquí hi caben moltes coses: la indiferència de Pere III en esclatar el Cisma, les frivolitats de Joan I i Yoland de Bar, la mort dels parents del Cerimoniós...) i la convicció que aquest fet no altera el paper que en els esdeveniments escatològics escau a la monarquia catalano-aragonesa. En la impossibilitat de plantejar ara aquestes qüestions en el marc més general d'una reflexió sobre la mentalitat escatològica i apocalíptica durant els darrers segles medievals europeus, sí que voldríem formular, a títol d'hipòtesi, una simple suggerència. Ja fa molts anys, Jaume Vicens i Vives, seguint Américo Castro y Juan Antonio Maravall, recordava que es constataven en el rei Ferran II rastres d'una mentalitat o espiritualitat il·luminística i apocalíptica.³⁵ La nostra suggerència és de posar en relació aquest tret personal del rei Catòlic amb el corrent profètic anterior i contemporani d'ell, no en el sentit d'una relació de causa i efecte, sinó tan solament, mentre no hi hagi proves en contrari,

33. En els versos de què acabem de parlar, aquesta referència no pot ser més explícita, puix que el judici final hi és pronosticat amb imminència: del rei onzè es passa tot seguit a l'anticrist (... "lo desleal | qui ginyarà cascú en mal | obrant en si grans maluestats") i d'aquest immediatament a la fi del món i al judici final ("no durarà se gran fallor | tantost morrà a desonor"...).

34. Això s'esdevé en totes les profecies que coneixem on es parla d'aquest rei onzè.

35. Cf. Jaume VICENS I VIVES, *Els Trastàmars...*, o. c., 225.

com a expressió, d'alguna manera normal, d'unes formes de mentalitat i espiritualitat bastant més desenrotllades i arrelades del que fins ara s'ha tingut en compte.

Per això mateix és d'esperar que l'estudi en curs sobre profecia i política, al qual ja ens hem referit, aclareixi o posi oportunament en relleu com durant els segles XIV i XV hi ha una interacció constant entre política i profecia. Els historiadors haurien de valorar posteriorment l'impacte de l'una sobre l'altra, almenys des del punt de vista propagandístic. I els historiadors de les idees s'hauran de plantejar què significa que mitjançant les profecies hom intenti de llegir el futur en les accions dels homes, un futur considerat decisiu i que, per això mateix, no pot deixar de ser posat en relació, si no en contacte, amb el futur absolut, el futur de Déu.

La nostra edició

Malgrat les llacunes que presenta la còpia del text català, a fi que el lector tingui més a mà la forma com el text llatí les omplena, ens hem decidit a oferir en columnes paral·leles els dos textos. Hem intentat de completar els buits de la còpia catalana amb lletres o qualche paraula escrita entre parèntesis quadrats []. No cal dir que tals lectures són de l'exclusiva responsabilitat de l'editor. Quan creiem que, per la causa que sigui, el text català o el llatí són incomplets, ho hem assenyalat amb asteriscs ***.

Tant el text català com el llatí han estat transcrits de forma literalment fidel (comptant sempre amb la proclivitat humana a l'equivocació). En el segon, hem normalitzat les ,u/v', les ,i/y' i les ,ff/f'. En ambdós hem normalitzat la lectura amb els signes moderns de puntuació.

Els aparats són els normals en les edicions d'aquest anuari. Quan no s'indica el contrari, en l'aparat de fonts i en el de notes complementàries se cita sempre amb referència a les línies del text llatí.

Barcelona, febrer del 1994

APÈNDIX

[PREDICCIONS ATRIBUÏDES A
ARNAU DE VILANOVA]
(Madrid, Biblioteca del Palau Reial,
ms. II/3096, ff. 36r-38v)

Per diuerses scriptures é tractat
e treballat yo, Arnau de Vilanova,
huy que comença [M] CC[C] LXX-
VII, a requesta del molt alt senyor
meu, per la gràcia de Déu rey de
Aragó, En Pere anom[enat], ***
hagués legit e legís alguns libres
axí del abat Johachim e de Ciril e
de molts altres que haguessen
huberta alguna intenció, per ço que

OPUS MAGISTRI ARNALDI DE
VILLANOVA
[Barcelona, Biblioteca de Catalun-
ya, ms. 490, ff. 100v-101v]

Ego, Arnaldus de Villanova, de
mandato illustrissimi regis Petri,
regis Arragonum, laboravi et inves-
tigavi in diversis scripturis, videlicet
anno M CCC L X VII. Et cum iam
dictus serenissimus per se ipsum
legisset varios libros, scilicet abba-
tis Joachim et Cirilli et aliorum, et
desiderasset scire illud quod in eis
legitur, quod una infanta seu domi- 5
10

Títol: Mestre Arnau de Vilanova (qui obiit
ann. 1312) (*alia manu*) Prediccions 3-4
nota marg alia manu post 1377 4 *not*
marg requirido 8 *not marg* Abat Joa-
chim

9 *desiderasset*

3-29 Pere III nasqué el 1319 i morí el 1387. Ja sigui que prenem en conside-
ració l'any 1367 del text llatí o el 1377 del text català, ambdues dates són molt
avançades en l'edat del rei si les comparem amb els 28 anys d'edat que el text
català li atribueix quan parla de les persecucions que sofreix el pseudo-Arnau.
Pot ser una primera mostra del particular i habitual desordre cronològic en què
els diversos fets són presentats en les *Prediccions*.

6 En el text català hi ha una llacuna per salt evident de mot a mot.

8 L'interès que a Catalunya desvetllà la literatura profètica de Joaquim de
Fiore és patent en les traduccions catalanes conservades en el ms. 336 de la
Biblioteca de Carpentras, recentment descrit per PERARNAU, *La traducció catala-
na resumida*, o. c., 46-53; encara més, si un dia es confirmava que la *Summula
seu Breviloquium super Concordia veteris et Novi Testamenti* és de factura catala-
na o catalano-aragonesa, com sembla insinuar Juana Mari ARCELUS ULIBARRENA, o.
c., LXXX-LXXXI; però vegeu les recensions de les dites obres dins ATCA, X
(1991), 402-404, i XII (1993), 431-433.

ell estaua desigós de saber com ell
[hagués vna] infanta que decendia
de Ytàlia e fos filla de la làgluila
[es]perant ésser aquella*** per ço
15 que *Danyel* deya exir de son regne
o alguns fills seus que deuïen
d[el]scendre, [pre]lgà a mi dintre la
ciutat de Leyda hon yo era***. E lo
dit senyor***, com yo hagués fet vn
20 petit *Vademecum* per los religiosos.
E com tots fossen contra mi, acu-
sant-me per eretge, dauant lo [con-
sis]tori del ver papa indubitat
que'm fauorejaua, los religiosos per
25 àuols auditors*** cambrés. E yo no
hagués refugi sinó lo m[olt] alt
pr[ín]cep e senyor m[eu], lo bon rey
En Pere d'Aragó, qui encara no
conplia XXVIII anys.
30

cella descenderet de Italia et esset
filia aquile, et creditur quod sit ille
lapis, de quo *Daniel* loquitur, eieci
a regno suo et aliquos filios suos,
qui ab eo descensuri erant. Et pre-
fatus rex illustris in civitate Ilerde,
ubi tunc eramus, mandavit michi
quod ego cum diligentia deberem
videre in hiis que audietis infra. Et
cum tunc fecissem unum primum
Vademecum contra et adversus
malos religiosos, cuius occasione
dicti religiosi fere michi omnes
adversabantur et coram summo
pontifice me conabantur de heresi
accusare et connuctu quorundam
cardinalium dominorum auditores
curie Romane fovebant dictos reli-
giosos contra me, huiusmodi timo-
re ductus ne persecutionem
paterer, recursum habui et refu-
gium ad prefatum regem illustrem.

14 post aquella seq 11 17 not marg
dintre 29 not marg circiter 1268

13 daniell
16 Ilerde 24 sumo 26 connuctu ms
contmetu aut commictu (?) 32 illustrum

12-13 Dn 2, 34-35. 44 - 45

12-13 El text de Dn 2, 34-35. 44-45 es refereix sens dubte en el context de les nostres *Prediccions* a la dominació universal que alguns reservaven a la Casa de Barcelona. Antoni RUBIÓ I LLUCH publicà al vol. I dels *Documents per l'història de la cultura catalana mig-aval*, Barcelona 1908, 373, la carta en la qual Joan I parla de comunicacions dirigides al seu pare Pere III pel cardenal d'Albana i per Rocatalhada en el sentit que la casa d'Aragó havia de fer-se amb la reialesa universal, comunicacions confirmades al rei Caçador per l'astròleg mestre Cresques. Reprodueix la carta, identificant millor que no havia fet Rubió i Lluch el Cardenal d'Albana, POU I MARTÍ, *Visionarios*, o. c., 291-292. La *filia aquilae* i el *lapis* del nostre text depenen d'allò que és dit en la distinció X de la *Summula seu Breviloquium super Concordia Novi et Veteris Testamenti*, pp. 260-261 de l'edició més amunt esmentada: «Ipsa (petra) est enim filia aquile ferocissime» (línies 116-117); «Hec est enim illa petra Danielis II, abscissa de monte, seu de regno suo egressa» (línies 102-103).

23-28 Tant el text català com el llatí són aquí clarament defectuosos i poc

E com lo dit senyor ha[gué]s
legit vn libre del sanct frare Johan
de Rochasisa, pregà a mi entenés
en [dec]llarar aquell, huy qui comp-
tam cinch al mes de agost any M
CCC LXXVIII. E com alguns religio-
sos, ço és del orde preŷ[cadors]
haguessen anul·lats los kalendaris
del dit frare Johan, e yo, en petit
spay treballant en sperit, de Sant
Sperit, qui tots temps és ab mi, a
qui yo-m son donat e recomanat,
car aquell m'à defès tots dies, per
vna petita cèdula, la qual yo no he
volguda metre en aquesta obra,
que he tramesa secretament al dit
senyor rey meu, En Pere, perquè
ell no curàs [de] aquestes coses, car
no vendrien en son temps, mas no

Qui, cum legisset librum magis-
tri Johannis de Rupescissa mandavit
michi quod dictum librum declara- 35
rem***. Ego enim, iuxta votum
suum, declaravi librum predictum
et nichilominus scripsi unam cedul-
am propria manu scriptam, quam 40
dedi et tradidi in manibus et posse
dicti domini Petri regis Arragonum,
in qua cedula erant scripta multa et
diversa secreta que ventura sunt in
mundo et de proximo. Tamen, de
contentis in dicta cedula nichil 45
posui in presenti declaratione.
Item, ego Arnaldus de Vilanova
dixi sepe dicto domino regi Petro
Arragonum, quod ipse non curaret
de hiis, quoniam non erant ventura 50
in tempore dicti regis, quamvis non

34 legit ms legir 35 not marg De
hoc Servera

38 not marg 1378 an. finis 49 not
marg Natus Rex Petrus III ann. 1239
(Zurit. t. I. p. 298 (228?))

34 Ruppe cisa 51 in interlin

clars. Si ens hem atrevit a conjecturar el mot 'connuctu' en comptes d'una lectu-
ra tal vegada extravagant del text llatí, ens hem vist impotents davant el 'cam-
bres' o 'cambrés' de la versió catalana.

33-35 El llibre de Rocatalhada al qual es refereix amb total probabilitat el
text és el seu llibre de *Visiones*, conservades en els mss. BNP, lat. 3498 i 7371, i
Vat., Reg. lat. 1964, ja que el visionari franciscà s'hi refereix al paper fonamental
de prínceps i monarques de la Casa d'Aragó en el moment que començaven les
grans tribulacions que assenyalaran l'entrada en els temps finals de la història.
Cf. POU I MARTÍ, *Visionarios ... o. c.*, 295 ss.

38-41 El text català es fa ressò de les pugnes entre dominicans i franciscans
entorn de la qüestió de la pobresa, cf. POU I MARTÍ, *Visionarios...*, o.c., 303, i les
connotacions apocalíptiques que comportava. D'altra banda, Francesc Eiximenis
o l'autor de l'*Apparatus de triplici statu mundi*, també hauria blasmat la calenda-
ció massa precisa dels temps futurs, a causa del seu no compliment; cf. Harold
LEE, Marjorie REEVES, Giulio SILANO, o. c., 87.

49-53 Arnau de Vilanova havia previst la presència i actuació de l'Anticrist
entorn dels anys 1368-1378: cf *De mysterio cymbalorum Ecclesiae* dins PERARNAU,
"ATCA", VII - VIII (1988-1989), 92, línies 726-728; Rocatalhada havia donat la

tardarien cent anys après, mas que
ell estudiàs en art d'astrologia e en
petit temps lo dit senyor ó à fet,
55 [calr ja dauant mi començà molts
johins, los quals se seguiren [un del
comte] d'Ampúries, e altre juhí
sobre la vera Sgléya, qui per lo
sisèn rey [d'Aragó del Nouell Tes-
60 tament***

65

multum tardarent venire, quoniam
ante centum annos omnia venirent.
Et cum dictus dominus rex esset
maximus stronomus et fecisset
diversa iudicia in nostro conspectu
et presentia, que omnia vera fue-
runt, supplicavi ei quod ipse etiam
vellet videre super hiis. Et dictus
rex super hoc fecit iudicium et
super factis***, de tribulationibus
venturis in ecclesia universali, et
dico quod per sextum caput draco-
nis Novi Testamenti denotatur
quod ecclesia universalis sustinebit
multas tribulationes ac persecutio-
nes per principes seculares.

63 capud

data de 1365 com a gran any de Déu: cf. PERARNAU, *La traducció catalana resumida ... o. c.*, dins "ATCA" XII (1993) 87-88, línies 146-165. Situant l'acció a partir del 1378, any d'inici del Cisma d'Occident, i avisant que les prediccions es complirien abans de cent anys, el nostre autor resitua prudentment tot el període d'inici dels temps finals.

54-62 Sobre el conreu de l'astrologia i l'alquímia en temps del Cerimoniós i l'interès del monarca en aquestes matèries, cf. Joseph COROLEU, *Documents històrics catalans del segle XIV. Colecció de Cartas familiars corresponents als regnats de Pere del Punyalet i Johan I*, Barcelona, Imprempta la Renaixensa 1889, 72-73, 132-134; RUBIÓ I LLUCH, *Documents ... o. c.*, vol II, XIII; *La cultura catalana en el regnat de Pere III*, dins "Estudis Universitaris Catalans", VIII (1914) 231, 239-240; Rafael TÀSIS, *La vida del Rei en Pere III*, Ed. Aedos, Barcelona 1961, 38, 347.

56-57 Probablement es refereixi ací el text català al comte Joan I fill del segon matrimoni de l'infant Berenguer i successor seu en el comtat d'Empúries quan aquest prengué hàbit en el convent de predicadors de Barcelona (1364). Sobre el caràcter i la tràgica història d'aquest comte, que s'enfrontà amb Pere III, cf. Santiago SOBREQUÈS, *Els barons de Catalunya*, Barcelona, Vicens i Vives 1980, 135-138.

60-68 Salt evident de mot a mot en el text català, que produeix una llacuna important i llacuna també en el text llatí, encara que menys important.

63 «Sextum caput draconis»: les *Prediccions* identifiquen aquesta figura de l'Apocalipsi amb el 'rex undecimus', en dependència total de la *Summula seu Breviliquium super Concordia Novi et Veteris Testamenti*: cf. 117-118 de la

...deuallaua de la sement del dit senyor rey Pere, aquel que *Daniel* posà, mas no en les sues forses, mas en les forses del seu nét o com petit, axí com diu *Daniel* que serà pus poderós que los primers. Car aquel haurà Aragó, València, Cathaluya, Malorcha, Cerdunya, Sicília, lo realme de Nàpols, hoc encara, és dubte que no sia rey de Castella. E si mor en lo realme de Nàpols, [la ralel que aprés de-xendrà en los qui seran antichs per caps del major braç del [rely Alfonso, qui fon pare del Rey En Jacme,

Et ego, Arnaldus de Villanova, dico et invenio quod illud sextum caput draconis, de quo mentio in Novo Testamento, quod descendet de genere et semine regis Petri Arragonum, sed quod *Daniel* ponit «non in viribus suis», sed in viribus sui nepotis, «de parvo cornu». Dicit *Daniel* quod erit magis potens quam alia cornua prima, nam ille tenebit regna sequentia: Arragonum, Valentiam, Cataloniam, Maioricas, Sardiniam, Siciliam, Neapolim, et regnum Castelle. Et si iste rex talis moritur in Neapoli, de eius

76 Cicilia

73-74 Dn 8, 24 75 Dn 8,9
75-77 Dn 7,20; 8, 9-11

70 capud 73 daniel
80 Ciciliam

introducció de l'edició de LEE, REEVES, SILANO, i 259, línies 74-86 del text.

74-75 Un altre ressò de la *Summula*, distinció IX, 244, línies 286-290. L'autor de les *Prediccions* vincula el tema escatològic del rei onzè amb la descendència de Pere III, el rei que la *Summula* sembla indentificar com a tal rei onzè: distinció IV, 207, línies 175-185. Això no obstant, la glossa de la *Summula* introdueix la idea que el rei onzè descendirà del casal d'Aragó venint per línia transversal: ib., 249, línies 434-438. Pel que fa a la interpretació del passatge bíblic «non in viribus suis», cf. ib., 250, línies 440-441.

81-86 El text català presenta ací una llista de personatges de la família reial catalano-aragonesa que no sembla venir a tomb, i en la qual, a més d'una llacuna, cal observar-hi anomalies. És cert que l'infant Ramon Berenguer fou comte de Prades, exactament de les «muntanyes de Prades» des del 1324 al 1341, quan permutà aquest comtat amb el del seu germà Pere, fins aleshores comte d'Empúries; cf. SOBREQÜÉS, o. c., 139. En la casa de Barcelona no hi ha cap rei Alfons pare d'un rei Jaume o d'un rei Ferran. Situats en el regnat de Pere III, només trobariem el rei Jaume III de Mallorca, fill de l'infant Ferran de Mallorca o de Morea. Ens inclinem a pensar que aquesta llista s'ha introduït subrepticiament en el text. Si no es tracta purament i simple de la interpolació, certament equivocada i alterada, de la llista dels reis catalano-aragonesos que dona la *Summula*, 246, línia 321, o la de la pàgina 207, línies 179 ss., on cal remarcar la variant actualitzadora recollida en l'aparat crític, nota a la línia 186. Potser era una antiga nota marginal que intentava explicitar el sentit de les línies següents 85-88, i un copista poc curós l'hauria introduïda en el text.

e del rey infant En Ferrando, e
l'in[fa]nt En Berenguer e lo comte
85 de Prades, qui fon frare del infant
En Pere, ***rey d'Aragó, qui tots sos
frases à morts o fets matar, axí com
se recompta e[n] l[la] clèd]ula, que
secretament li trametí, per lo qual
90 peccat lo dit realme serà destròit e
foragitat de la sua rael. E per
sement seguirà de part de fembra.
Lo dit realme haurà senyor.

95 E és necessari que aquest s'i
vaya a perdre fora lo regne entrò
que sia purgada tota la iniquitat del
regne, car per esglayar lo regne
d'Aragó la conquesta, que aquest
100 farà, serà feta ab foch e [...] ab col-
tell, per exalçar les armes.

E per ço és dit ,naxent de Sicí-
lia', ço és, muntador en Sicília, ço
és, en Nàpols. Emperò coué recitar
105 les coses qui-s seguexen en Oc-lf.

stirpe descendet et insurget crudelis
radix ad persequendum ecclesiam
et ministros eius. Et quia dictus
Petrus de Aragonia occidit omnes
fratres suos, avunculos et consobri-
nos, propter sua peccata Deus per-
mittet quod ullus successor sibi
remanebit in regno, qui descendat
per lineam masculinam, sed in
regno succedet de radice regis Petri
per lineam femininam. Et ille regna-
bit in regno.

Et sicut rex iste venit ab extra,
de Castella, oportet quod extra reg-
num pereat et perdatur donec ini-
quitas regni et purgetur tota. Et
conquesta quam faciet erit per
ignem et arma ad extollendum
arma sua, scilicet, baculos. Et exhibit
de Sicilia et intrabit Neapolim. Hec
fient in Occidente, que sequuntur.
Sed antequam predicta et sequentia
fiant, verus Vicarius Christi offende-

84 e forsan o

100 sera feta interlin

102 Cicilia 103 Cicilia

89 permetet

95 post rex seq venit cancell 96 oppor-
tet 102 Ciciliam

101 Ez 39,9

85-88 Cf. supra, nota 8 de la introducció.

89-94 Interpretació històrico-teològica del compromís de Casp, o, si es vol, caució "a parte post" del resultat del Compromís de 1412. La successió per via femenina ací és vista com un fet no desitjable. Aquest protocarlisme ja s'havia manifestat en temps de Pere III, quan el monarca pretengué considerar com hereva la seva filla Constança, tal com relata en la *Crònica*, ed. SOLDEVILA, 1091-1093: "... car coneixiem que a tot lo general dels regnes nostres sabia greu que a fembra, après mort nostra, pervenguessen los regnes nostres". I hom és portat a pensar que l'altre famós pretendent a la Corona, el comte Jaume d'Urgell, era pare de tres filles, mentre que dels set fills que havien tingut Ferran d'Antequera i Elionor d'Albuquerque, els cinc primers eren nois. Dit això, bé cal constatar que l'autor de *La fi del comte d'Urgell* es algú totalment exempt d'aquest escrípol protocarlí. És per dir que, almenys sobre aquest punt, segurament no essencial, hi hagué diversitat d'opinions.

36v]-cident, que abans que lo rey d'Aragó ne la sua sement munte en lo regne per lo papa verdader, qui per lo rey En Pere [d']Aragó [serà ofès e serà gitat] de sa obediència e sostenir [mal] e pena, axí com per auant hoÿrets.

Ítem, vn rey qui's apella Loís, ço és rey de Nàpols, e [de] Iherusalem, en l'any Mil CCCC VII, en la ciutat dels Pisans, qui [de] nouel serà subjugada en poder dels florentins, lo dit rey indigne se serà [apellat] r[e]ly de Iherusalem. Aquest per la Sgl[é]ya serà elegit rey de Nàpols, mas no ho poseÿrà, e [fer]-s-à defensor de la vniuersal Esgl[é]ya, e en manera d'eretge [...] e trencarà la fe al verdader papa.

tur per regem Petrum Arragonie et expelletur de sua obedientia. Ideo punietur, ut sequitur.

110

Et primo, quod unus rex, qui vocatur Ludovicus, rex de Neapoli et Iherusalem, in anno M CCCC VII in civitate Pisana, que de novo subiugabitur potestati et dominio Florentinorum, predictus rex indigne vocabitur Rex Iherusalem. Iste per Ecclesiam eligetur rex Neapolitanorum, sed non possidebit regnum illud, faciet se defensorem universalis ecclesie, in modum heretici franget fidem vero Vicario Christi.

115

120

125

109 - 110 textus def 115 not marg 1407

116 Pissana

108 El text català dona a entendre clarament el paper clau de Benet XIII en la sentència de Casp. En aquest sentit, l'autor de les *Prediccions* s'alinea en definitiva amb els qui van creure que la solució de Casp seria decisiva per a erradicar el Cisma d'Occident. Cfr. sobre això Jaume VICENS I VIVES, *Els Trastàmares* (segle XV), Barcelona, Ed. Vicens i Vives 1980, 88-89; cfr. també Josep PERARNAU, *El Cisma d'Occident i el Compromís de Casp*, dins *Jornades sobre el Cisma d'Occident a Catalunya, les Illes i el País Valencià*, Primera Part, Barcelona 1986, 61-62.

113 - 143 En aquesta secció, com ja hem remarcat més amunt, l'autor de les *Prediccions* segueix amb bastant d'exactitud els esdeveniments del Cisma, fins i tot amb una certa aproximació cronològica.

113-114 Es tracta sens dubte de Lluís II d'Anjou, casat amb Violant d'Aragó, filla de Joan I, pretendent al tron catalano-aragonès durant l'interregne, nomenat gonfanoner de l'Església i investit com a rei de Nàpols per Alexandre V, el papa elegit en el Concili de Pisa, el 19 d'Agost de 1409. Cf. Noël VALOIS, *La France et le Grand Schisme d'Occident. Tome quatrième et dernier*, París 1902, 120. Per a les relacions d'aquest príncep amb Benet XIII a propòsit de la successió al tron catalano-aragonès, cfr. Josep PERARNAU, *El Cisma d'Occident i el Compromís de Casp*, o. c., 60-61. La importància que donà Joan de Rocatalhada als prínceps angevins ja la va remarcar Josep M. POU I MARTÍ, o. c., 295.

En lo dit any elegirà ab molts
falsos religiosos en la dita ciutat de
Pisa vn papa fals religiós, qui en
pochs dies morrà e farà fi dolorosa,
130 d'on exirà la fembra de les esteles
dotzenar, del sol abrigada, tenint la
luna subjugada.

135 E al[prés] se seguirà que lo fals
papa desgraduarà los braços de la
vera Sgléya, qui ab estatuts de lurs
figures farà venir en lo consili, on
la dita Sgléya haurà feta embaxada
140 e en [poc]h[s] dies serà tot
[des]tr[oi]t.

Et in dicto anno M CCCC VII
vel circa illa tempora anni M CCCC
VII, simul cum multis falsis religio-
sis in paucis diebus faciet suum
conamen quod eligatur papa Marti-
nus et faciet finem dolorosum.
Unde exhibit femina cooperta XII
stellis et sole, tenens sine fallo
lunam subiugatam.

Item, post hec sequetur quod
quidam falsus papa degradabit bra-
chia universalis ecclesie, qui cum
statuis figurarum illorum faciet eas
comburi in dicto concilio Pisano,
ad quod ecclesia fecerit embaxia-
tam, et in paucis diebus totum des-
truetur quod factum fuit in concilio

126-127 MMCCCC VII in marg alias
XVII 129 post faciet seq se defensorem
universalis ecclesie in modum heretici iter
cancell 132 cohoperta

126-129 El text català es refereix clarament a l'elecció d'un papa a Pisa, on efectivament fou elegit Alexandre V el 1409, no el 1407. En canvi el text llatí sembla referir-se a l'elecció d'Odó Colonna, Martí V, el qual fou elegit el 1417 a Constança. Pensem que el text català és més lògic i coherent, i que el llatí pot haver estat objecte de mutilacions (la referència a Pisa) i d'addicions (el nom de Martí V). De fet, és cert que el pontificat d'Alexandre V no va arribar a durar ni un any: 26 de juny 1409 - 3 maig de 1410. El text recorda la *Summula...*, 259, línies 77-78.

135-138 Abans de l'elecció pisana, Benet XIII i Gregori XII foren processats, citats i deposats amb anul·lació de tots llurs actes. L'última citació dels dos 'contendentes de papatu' fou llegida per Ot Colonna, el futur Martí V, "lo fals papa". Pisa va organitzar festes públiques en el transcurs de les quals hom cremà efigies de Benet XIII i de Gregori XII. Cfr Agustín FLICHE i Victor MARTIN, *Historia de la Iglesia*, vol. XV, *El Gran Cisma de Occidente*, València 1977, 187. El mot *degradabit* és de la literatura de l'època: Heinrich DENIFLE, *Der Chronist fr. Petrus de Arenis und Papa Luna*, dins "Archiv für Literatur- und Kirchengeschichte des Mittelalters", III (1887) 647: "[Benet XIII] degradavit novem cardinales et archiepiscopum Tholosanum et aliquos episcopos et anathematizavit et maledixit, privavit, condemnavit et annullavit totaliter Universitatem et studium Parisiense".

140-141 Benet XIII va enviar, efectivament, una ambaixada de set persones al concili de Pisa: FLICHE-MARTIN, o. c., 181.

[E après], entrant en l'any M
CCCC X, se leuarà per forsa Johan
papa pus [pod]lerós que tots los
altres. Car] aquest envocarà consili
general per tot lo món, e di[ff]icarà
vn empera[dor] nouell qui's ape-
llarà rey dels Romans, qui en
sompni diabolical es[trul]parà la
mare e la filla, ço és, que crexerà
major eretgia, car tornarà los reys a
son propòsit, e lo dit Johan papa
desgraduarà. E açò per tal que
puxa desgraduar la vera Sgléya,
que haurà fet e creat e infantat.

Lo rey onzè d'Aragó, qui per
paor serà fet per lo verdader papa,

145 not marg 1410

Pisano.

Et paulo post, intrante anno M
CCCC X, insurget per vim, fortiam 145
et impressionem papa Johannes,
potentior omnibus aliis. Nam iste
Johannes generale Concilium con-
vocabit per totum mundum. Et
excitabit imperatorem novum, qui 150
vocabitur rex Ungarie et Romano-
rum, qui in somnio diabolico stru-
pabit matrem et filiam, id est, erit
ipse maximus hereticus, nam alios
reges attrahet ad suum propositum 155
et degradabit Johannem papam ad
finem, quod postea degradet et
persequatur veram ecclesiam,
quam ecclesiam prius fecerat ipse
et creaverat. 160

Et undecimus rex Aragonum,
qui metu eligitur per verum

151 Ungarie 152 sompno 153 post
est seq m cancell 156 papa
161 Aragonum corr pro Aragonusum

145-150 Baldassare Cossa fou elegit papa, prenent el nom de Joan XXIII, el
17 de maig de 1410. L'endemà moria l'emperador Robert del Palatinat. Per a les
relacions entre Joan XXIII i el nou emperador Segimon d'Hongria, cfr. FLICHE-
MARTIN, o. c., 196 ss. El text es refereix al Concili general convocat a Constança.

150-155 La caracterització de l'emperador Segimon com a herètic depèn pro-
bablement de la *Summula*, 200, línies 127-128.

161 El tema del 'rex undecimus' neix de la relació entre Dn 7 i la identificació
de l'Anticrist que havia feta Rocatalhada a través de l'anàlisi dels esdeveniments
contemporanis, especialment el rol polític creixent que desplegava el casal de
Barcelona, hereu per la línia siciliana de la dinastia Hohenstaufen. Per a Rocatal-
hada, l'Anticrist havia d'ésser Lluís de Sicília, o el seu successor, Frederic: cf. LEE,
REEVES, SILANO, o. c., 76-77. En la *Summula seu Breuiloquium super Concordia
Novi et Veteris Testamenti*, distinció IV, 206-207, línies 163-168 de l'edició esmen-
tada, hom assaja la identificació del 'rex undecimus', comptant tots els reis del
casal de Barcelona de la conquesta de l'illa de Sicília ençà, és a dir, incloent-hi
els de Mallorca i la dinastia col·lateral siciliana. La *Summula*, amb simpaties cla-
res cap a Pere el Cerimoniós, s'atura davant l'interrogant: «Erit ille rex undeci-
mus? Sua tempora revelabunt». Les *Prediccions* traslladen el tema del 'rex

- qui veurà les grans fortunes en la
petita nau de sent Pere, hon ell
165 starà e confiarà en bon port ésser
arribat. Mas los fills de Antecrist,
qui secretament de nouell serà ven-
gut en lo petit port de la primitiva
Esgléya, lo perseguirà e l'abando-
170 narà al rey o lleó oriental, que diu
Ysayes, per ço que diu *Ezechi[el]*,
que quatre papes seran ensemps,
axí com seran quatre parts del
món, enaxí àn ésser quatre papes.
175 Emperò lo verdader fogirà en la tri-
bulació del dit nomenat per *Daniel*
com petit.

- Emperò deuets notar que
aquest emperador [qui] descendrà e
180 serà creat nouel emperador, haurà
nom Siguismundi, car [lo món
s]eguirà; mas no farà bona fi, que
de mala mort morrà en l'any M

papam, qui videbit terribiles fortu-
nas et tribulationes in parva navi-
cula Petri, ubi ipse stabit et
confidet et credet esse in bono et
seculo collocatus. Sed filii domesti-
ci Antechristi, qui de novo venerint
in portu primitive ecclesie, inuidebit
et persequetur regem, leonem
orientalem, quem dicit *Isaias*. Nam
dicit *Ezechiel* propheta quod qua-
tuor pape debent esse insimul,
sicut sunt quatuor partes mundi.
Verumtamen verus papa fugiet in
tribulatione dicta et nominata per
Danielem.

Item, iste imperator, qui noviter
creabitur, vocabitur Seguismundus,
nam mundum sequetur, sed non
bene finiet, immo mala morte
moriatur in anno computando M.
CCCC XXIII, vel ad longius in

183 post morrà seq e cancell

163 - 164 furtunas 167 colloquatus 168
venerint ms venirint 171 orientalem l
Ysayas 172 profeta 181 ymo

176 - 177 Dn 12,1; cf Mt 24,21

undecimus' a la Casa de Trastàmara. En la mesura que el nostre text aplica aquesta denominació apocalíptica tant al primer com al segon Trastàmara, hem de deduir o bé que ha eliminat de la llista els reis de Mallorca, o que el recompte precis li interessa ben poc al costat de la possibilitat d'interpretar els actes dels actuals reis d'Aragó en clau apocalíptica com a propis d'aquell rei que ha de precedir l'aparició de l'Anticrist: abandonó del papa veritable, fets de guerra (entengui's: conquesta de Nàpols) cruels i espaventables, etc.

167 ss L'autor de les *Prediccions* suposa que l'Anticrist apareix dins l'Església: cfr. més avall, línies 585 ss. En això, almenys, es distingeix de ROCATALHADA, que parla d'un *Anticrist oriental* (*Ve ab mī*), ed. cit., línies 160-161) i d'un *Anticrist occidental* (ib., línies 251-252).

171-177 El text és particularment obscur: no lliguen les fonts, ni, tanmateix, la història. L'única cosa clara és la intenció de relacionar el destí del papa Benet XIII amb les maquinacions de l'Anticrist.

178-185 L'etimologia del nom de Segimon és fantasiosa, i és falsa la data de la seva mort que reporta el nostre text. L'emperador Segimon d'Hongria morí el 1437.

CCCC XXV, o pus larch XXVI, sobre lo dit nombre damunt scrit.

Aquest emperador confermarà ço que lo dit verdader papa occidental haurà fet, que lo seu nom haurà de farga de ferre, e per letres se anomenarà Ferrando. En lo terme de Anticrist viurà e morrà lo dit Ferrando, car lo dit papa lo haurà maleït. Enaprés vendrà lo dit subsegüent, qui serà confirmat, e haurà agut procurador lo comte de Cardona en la [cort de] emperador, qui agregarà consili per fer vnió, qui serà dita, feta e refermada. E sàpies que sobre açò no vull més dir, que gran perill se seguirà e la veritat serà vista, axí com diu [f. 37r] l'Apocalipsi, que exirà un] rey d'enmig de la terra, que farà que negú no puga com[prar] ni vendre si [no fan] com él volrà. Alquest] s[er]à ele[glit] n[on]... en [Roma], mas en les [parts] d'Alemanya], axí com diu lo propheta *Ysaïes*, que [el] m[al] uel[ni]dor] vendrà [de] Alquiló]. Aquesta bèstia pus fort que totes

anno XXX, in dicto numero subscripto.

Item, rex Arragonum confederabit dictum imperatorem propter dominum papam occidentalem, et nomen huius erit de forga ferri et per litteras nominabitur Ferdinandus, quia dictus papa maledixerit sibi. Et post istum veniet alius subsequens rex, qui confirmabitur, et habebit procuratorem suum comitem Cardone in curia imperatoris, in Constantia. Qui, motus malo zelo, congregabit concilium coloratum pro unione fienda, qui dicetur reformato, et super hoc nolo plus loqui, quia periculum prosequendi hoc negotium erit magnum valde, et de hoc gentes et populi, in illo tempore tunc viventes, clare istam videbunt veritatem, quia scriptum est in *Apocalypsi* et sine causa, quod unus rex exhibit de medio terre talis quod sine eius voluntate non audebit emere nec vendere. Et iste eligetur non in Roma, sed in partibus Alamannie, sicut de hoc

184 not marg 1426

190 literas

205 - 208 Apoc 13,17

190-193 Referència a Ferran I d'Antequera i a la seva mort prematura (1416). La maledicció del papa, certa o imaginada, ha de ser posada en relació amb la sostracció d'obediència de l'any 1415.

193-198 El successor de Ferran I és Alfons IV, el seu fill primogènit, que va enviar el comte Joan Ramon Folch de Cardona al concili de Constança. Sobre el comte cfr. José GOÑI GAZTAMBIDE, *Los españoles en el Concilio de Constanza*, dins FLICHE-MARTIN, o. c., 403-416.

196-223 El text es refereix amb tota probabilitat a Segimon emperador, elegit el 21 de juliol de 1411, un cop mort Josse de Moràvia. Cfr. A. THEINER, *Vetera monumenta Hungariam Illustrantia*, vol. II, n. 345. Probablement el text sigui un ressò de RÓCATHLADA, *Ve ab mi*, línies 251-265. També és probable que

les altres per cas d'eretgia abeurarà
los reys de virí, e los duchs e los
tirans de foch e de sanch e de col-
tel e de molt mal.

215

220

E la[uors] los anulats de la vera
225 Sgléya s'adelitaran en fer-se mes-
tres en teologia, e faran tres parts
de la Sgléya dels men[dicans] per
ço que puxen pugar a bisbes, ***axí
com indignes. E per ço lo rey de
230 Aquiló, molt leig e vil en la faç de
nostre Senyor Jhesu Crist, indigne
de bellesa real, estarà en lo loch de
sent Pere e verdader vicari de
Jhesu Crist. Mas dintre VII anys, al
235 XII serà destroït, per què serà
necessari que sia demostrada la

dicat propheta *Isaias* quod malum
quod est venturum in mundo
veniet ab aquilone. Iste homo sub
colore comparatur bestie fortiori
quam alie bestie in dicto *Apocalyp-
si*, et in dicta congregatione corrup-
ta per causam heresis inbibet alios
reges de veneno, et duces et tyran-
nos cupiditate inextinguibili imple-
bit, et inflammabit eorum corda
indignatione ignis et sanguinis, et
habebunt corda eorum maculata de
ulceribus putrefactis.

Unde, in illo tempore, illi qui
erunt deieci et despecti et separati
ab ecclesia sancta Dei vera delita-
buntur in ferventi studio ad facien-
dum fieri magistros [f. 101r] in
theologia et ecclesiarum prelatos,
et de mendicantibus facient tres
partes ad finem quod ascendant ad
prelaturas episcoporum, quamvis
sint indigni iudices, et ideo rex
aquilonis multum turpis et vilis
adversus faciem Jhesu Christi, sicut
homo regali pulchritudine indig-

211 profeta Ysaías 213 aquilione
224 ille 226 dey 229 teologia
236 pulchritudine

211 - 213 Jer 1,14; 4,6; 6,1

215 Apoc 13,11

aquest sigui un text afectat per la doble autoria de les *Prediccions* que hem apuntat més amunt. L'emperador Segimon hi és presentat amb trets que corresponen a l'undecimus rex', tal com confirma la referència a Apoc 13, 17.

211-213 El text depèn aquí clarament de la *Summula*, distinció IX, 243, línies 245-256, i 251, línies 456-469, on es parla també de l'undecimus rex', nova comprovació que l'emperador Segimon és vist en aquesta perspectiva.

224-232 Sobre la divisió en tres parts de l'orde dels franciscans, cfr. els textos de Rocatalhada citats apud POU I MARTÍ, *Visionarios* ... o. c., 297-299.

233-238 Aquí el nostre text segueix la *Summula*, distinció IX, 251, línies 480-485.

setena edat que diu lo Propheta dels fills de [Gog] e de Magog, ay las, e tant maleyt serà aquell dia, que aquell fals Martí [fugirà]. Car Martí haurà nom, per nom e per sobrenom, cor*** lo milenara ***...arà de les fortunes del món e auorriran los sants e multiplicaran los [eret]ges. Mas, si a Déu plaurà, no passaran de tremuntana auant e, si ó fan, pregats a Déu que sia ab nosaltres.

nus, stabit in loco veri Vicarii Jhesu Christi, Romani pontificis. Verumtamen iste infra septem annos morietur vel destruetur. Propterea erit necessarium quod demonstrata septima etate de qua *Ezechiel* propheta loquitur de filiis Gog e[st] Magog, heu prodolor! quam maledicta erit dies illa, in qua ille falsus Martinus aufugiet, nam ille debet nominari Martinus, nam in suo enormi et tribulato tempore, in millenario predicto, insupportabiles pene et tribulationes et fortune abundabunt in seculo; et tunc sancti homines et viri notabiles habebunt

237 setena ms VIIa 238 not marg
Gog - Magog

241 demostrata 242 septima etate ms
sanitate 242 - 243 Ezechiel profeta 250
fortune

242 - 243 Ez 38,16

238-240 Si es refereix a Martí V, el text no és gens de fiar, puix que el papa elegit a Constança morí el 20 de febrer de 1431, és a dir, gairebé catorze anys després de la seva elecció.

241-242 *Setena edat*. La predicció d'aquest temps darrer implicaria en l'autor de les *Prediccions* la consciència de pertànyer a l'etapa final de la sisena edat del temps de l'Església. Aquesta idea l'allunyaria del joaquimisme estricte, el de les tres edats, i l'acomunaria més aviat amb Arnau de Vilanova, que afirmà diverses vegades de viure en la sisena edat; vegeu els textos en Josep PERARNAU, *Problemes i criteris d'autenticitat d'obres espirituals atribuïdes a Arnau de Vilanova* 32-33, nota 131.

243-244 Gog és un personatge bíblic, que la tradició profètica medieval situa en el futur darrer, gairebé a tocar el judici final: «...et sancti eius (Dei) regnabunt cum eo usque ad occultum finem illius temporis, in quo soluendus est diabolus de carcere suo, et regnaturus est homo ille pessimus, qui uocatur Gog de quo tam multa scripta sunt in libro Ezechielis prophete», *Summula*..., distinció V, 221, línies 253-256; cf. també 264, línies 220-228.

251-253 La persecució dels sants i dels homes evangèlics també és recollida en la *Summula*, 231, línies 141-143. Els 'viri notabiles' recorden els 'duo viri notabiles' de la *Summula*, 240, línies 166-167.

255

260

Emperò confiar podets que lo
 rey onzèn corn petit, del qual
 265 *Daniel* parla en los misteris occi-
 dentals, que serà setè cap del
 dragó del Novell Testament, lo cas-
 tigarà ans que aquest defalga. Car
 aquest haurà nom per algunes
 270 letres Alfonso, que vol dir pugador
 en fum*** l'imperi que no pot dar.
 Car aquest per mar ha a fer*** ço
 que fer deu, car aquest pugarà en
 les ylles de Sicília, a [on] com per
 275 fortuna serà request per la meritrix
 que diu [l'Apocallipsi, que yrà a
 despullar los murs dels romans e a
 cremar la ciutat plena de vent, hon

buntur in maximo odio; et credo
 certissime quod multe*** pullula-
 bunt in populo christiano. Sed,
 Deo permittente, non transibunt
 ultra partem septentrionalem, et si
 faciunt, vos homines, qui tunc
 vivetis et illa videbitis, rogare et
 supplicate Deo quod cessent dicte
 hereses et quod Deus vos adjuvet
 et sit vobiscum.

Attamen potestis cogitare quod
 rex ille undecimus et cornu par-
 vum, de quo *Daniel* loquitur in
 mysteriis occidentalibus, qui voca-
 bitur ut continetur in sexto capite
 draconis Novi Testamenti, ille casti-
 gabit eum antequam de hoc
 mundo deficiat, nam iste nominabi-
 tur per aliquas litteras Alfonsus, qui
 interpretatur ascensor in fumum,
 alias in summum et ad imperium,
 qui ascendens non multum durabit,
 nam iste per mare exequetur illud
 quod de ipso dicitur latius et conti-
 netur in figura in dictis mysteriis
 occidentalibus illud quod habet

274 Cicilia

256 permitente 257 septemtrionalem
 259 rogate 265 daniell
 271 literas 273 summum | imperium
 274 assendens

264 - 265 Dn 8,9

254-255 L'aparició de l'heretgia a gran escala els darrers temps també és pro-
 nosticada en la *Summula*, 185-186, línies 242-247; 216, línies 111-115.

263-277 Probable referència a les lluites entre Martí V i Alfons el Magnànim
 pel control polític de Nàpols. Cfr FLICHE-MARTIN, o. c., 262-263.

271-280 L'etimologia del nom Alfons és fantàsica. En la introducció hem
 identificat la meretrix de les línies 274 i 280 amb la voluble reina Joana II de
 Nàpols, que primer adoptà el Magnànim com a hereu i després, el 1423, adopta-
 va Lluís III d'Anjou. Cfr FLICHE-MARTIN, *ib.*, i Jaume VICENS I VIVES, *Els Trastàmars*
 (segle XV), o. c., 112-113.

277-278 L'autor de les *Prediccions* realitza aquí una transposició d'allò que la

serà colledor lo gran Anticrist primer, qui lo seu nom haurà per letres de nombre, axí com diu l'Apocalipsi, Luduovicus, lo qual és descendedor de la sement del rey nostre d'Ara[go]l, En Pere.

facere. Nam iste ascendet in insulam Sicilie et post, cum per fortunam requiratur per meretricem, de qua clare loquitur in *Apocalypsi*, quod habet exuere et expoliare muros Romanorum et cremare seu incendere civitatem plenam vento, ubi erit collector magnus, Antichristus primus, nomen suum habebit per litteras Ludovicus, qui erit futurus et descendet de semine regis nostri Petri de Aragonia.

Cor yo mateix*** que lo rey succehint apellat Johan, e sarà aui del dit rey Luís, qui en cap de blasfèmies fon maleyt per lo seu pare,

Nam egomet Arnaldus de Villanova dixi predicto regi Petro quando faciebam hanc presentem declarationem, quod post ipsum

279 assendet 280 Cicilie 280 - 281 fortunam 288 litteras

281 - 282 Apoc 17 - 18

Summula deia a propòsit de la conquesta de l'illa de Sicília per part de Pere el Gran: «Primum igitur cornu yrci insigne fuit rex primus, hoc est rex Petrus prefatus, cui unica pulla aquile unita est, qui tamquam horum que sequuntur 'misteriorum' principium, ab occidente', hoc est ab Yspania, veniens super faciem terre', seu terrenorum sibi contradicentium, 'et non tangebatur terram', per mare enim pro magna parte earum que fecit, 'et que in aliquo de suo semine facturus est', adimplebit», 245, línies 307-313. Alfons el Magnànim, el conqueridor de Nàpols, és vist com el descendent apocalíptic del casal de Barcelona, és a dir, el rei onzè.

286-287 Les *Prediccions* admeten un primer Anticrist, que sembla instal·lat a Roma. Seria, doncs, el pseudo-papa. Però les línies 287-289 suggereixen una altra pista. Ens trobem altra vegada amb una contradicció deguda a les diverses mans que han treballat en aquest text?

287-290 La identificació de Lluís III, duc d'Anjou i de Calàbria, descendent de Pere III per part de la seva mare Violant, néta del Cerimoniós, amb l'Anticrist primer prové de Rocatalhada, que ja havia identificat Lluís II de Sicília, nét de Pere II el Gran, amb la bèstia d'*Apoc* 13, 11-18; cfr. la referència en *POU I MARTÍ, Visionarios ... o.c.*, 295, nota 2.

291-327 L'autor de les *Prediccions* no té cap simpatia per Violant de Bar, ni pel seu nét Lluís de Calàbria i, evidentment, no era del partit francès. La pruija

295 rey En Pere d'Aragó, per ço com
 contra son voler féu matremoni ab
 la no declarada, qui és filla del
 duch de Bar, qui en pochs dies és
 [...] venildora en fer e en capdellar e
 300 tractar molts mals, segons que és
 es[crit] de la segona merित्रix, que
 Ester recompta en son libre per
 aquell fals conseller Nahaman, que
 en temps del rey Asuer era, sots lo
 305 qual fon penjat; hon aquesta en
 pochs dies veurà [del seu] linatge lo
 gran enderrocament, car aquesta
 serà en culpa que lo dit marit seu
 muyra a mala mort, e axí com és
 310 scrit en lo libre del rey Saül, pri-
 mer rey dels juheus, qui volgué
 sotsmetre la archa de Déu als felis-
 teus, per ço morí a mala mort [in]lo
 t[em]ent Déu].

315

320

sibi succederet immediate rex
 Johannes, filius suus, qui erit avus
 supradicti regis Ludovici, secundum
 quod scriptum est in *Apocalypsi*. Et
 nominatus Ludovicus, in capite
 opprobriorum, fuit nepos ille, scili-
 cet Johannes maledictus per domi-
 num patrem suum, regem Petrum
 de Aragonia, pro eo quia contra
 ipsius voluntatem contraxit matri-
 monium cum filia Ducis Barensis,
 que post paucos dies est illa ventu-
 ra, et faciet et tractabit multa et
 diversa mala secundum quod de ea
 scribitur in *Apocalypsi* de secunda
 meretrice, de qua refert illa nobilis
 regina Esther in suo libro, quod per
 illum falsum consiliatorem Aman,
 qui tempore regis Asueri sub quo
 brevi tempore fuit suspensus. Et
 supradicta filia Ducis Barensis,
 vocata Yolans, propter sua mala
 opera videbit suum genus et paren-
 tes destructos, nam hec, non
 timens Deum, erit in culpa quod
 predictus maritus eius mala morte
 moriatur, sicut scriptum est in
Libris regum de Saul, qui fuit rex

304 - 305 not marg bestia

300 obprobriorum 311 Ster

296 - 297 Apoc 13,18

311 - 314 Esther 5 - 8 322 - 324 1 S 4 - 6

que posa en relacionar pàgines de l'Escriptura amb fets històrics, en canvi, és típica de la mentalitat profètica de l'època. Aquí sembla que Yoland de Bar és identificada amb Naaman, conseller del rei Assuer en temps de la reina Ester. Tal com hom sap, Naaman preparava la destrucció del poble jueu, i sembla que aquest és el rol atribuït a la reina Yoland en relació als pobles de la corona catalano-aragonesa. La comparació de Yoland amb Naaman pot haver estat suggerida pel text de la *Summula*, distinció X, 262, línies 153-157. La comparació de la dissortada mort de Joan I amb la de Saül pot provenir de la *Summula*, distinció IV, 202, línies 43-46.

322-325 Probable ressò de la *Summula*, distinció XIV, 304, línies 180-181.

Cor exidora és una bèstia, axí com leopart, qui diu lo Apocalipsi que deu deuorar les flors de lir e deu ésser duch dels ffranceses, semblant que féu lo fill de Eli, que los juheus apellaren Alí. Aquest deu enbargar al rey d'Aragó tant [f. 37v] com porà. Emperò lo dit rey complirà la sua voluntat [que ningú no] li [pugui] contradir ni defendre de [la Sgléya dels Romans]. Cor [aquest] rey [on]zèn d'[A]ragó en foch e en sanch [per] quatre parts de Nàpols deu entrar [ço éls,*** ajudans de catalans, e deuen exir e [als] naülis pugar. Mas és*** no y haja vn cruel escàndel, per què trista serà la mare que son fill hi [hai]a. Cor Luduovicus no haurà potestat de

iudeorum, qui voluit quod archa federis Domini submitteretur in posse et manibus philistinorum; 325 ideo mala morte mortuus est, quia non timuit Deum.

Item, exhibit et egredietur una bestia sicut leopardus, que devorabit florem liri, et debet esse dux 330 francorum, similis filio Heli sacerdotis iudeorum. Et iste, quantum in eo erit, conabitur dominari regi Arragonum, et ipsum impedire, quantum in eo erit. Verumtamen, 335 dictus rex adimplebit omnia negotia sua et facta, quod nullus possit sibi resistere, nec ab ipso poterit aliquis princeps liberari nec defendere ecclesiarum Romanorum. 340 Nam scriptum est quod iste undecimus rex Aragonum debet intrare Neapolim in quatuor partes per ignem et sanguinem cum iuvamine de gente Catalonorum, que exire 345 debet per bellicosas acies et exerci-

328 exhibit 329 bistio 331 franchorum | Eli

328 - 329 Apoc 13,2 331 - 332 1 S 2,12 - 25

328-331 El sentit més lògic seria interpretar aquestes línies en referència a Lluís III d'Anjou. Però el lleopard de la línia 328 podria ser també una referència als Plantagenet o als Armanyac, que en llur escut d'armes porten aquesta figura heràldica (cfr Martí de RIQUER, *Heràldica catalana des de l'any 1150 fins al 1550*, vol. I, Barcelona. Ed. dels Quaderns Crema 1983, 217), i en aquell temps tant el rei d'Anglaterra com el comte d'Armanyac podia ser anomenat "duc dels francesos". Lluís III morí el 1434. En tot cas, és gairebé segur que aquí les *Prediccions* segueixen la *Summula*, distinció X, 260, línies 93-97.

331-332 La figura del gran sacerdot Helí és vista molt negativament per la *Summula*: cfr. distinció IV, 202, línies 46-48.

335-344 La conquesta definitiva de Nàpols per part d'Alfons el Magnànim va començar des de Sicília: cfr J. VICENS I VIVES, *o. c.*, 126 - 131.

341-343 El llibre que prediu la conquesta de Nàpols és la *Summula*, distinció X, 261, línies 135-137, que les *Prediccions* aquest cop copien textualment.

regnar ne força. [La] sua casa serà
derrocada per obligació del duch
de la Sgléya o Sinagoga dels
350 Romans. Sàpies que sinagoga és en
parlar, cor los romans tostemps àn
cercat [roma]no. E vet ací per què
s'apella sinagoga romana, ço és
feta a lur voluntat e error.

355

360

E lo dit Loís serà traÿt per lo dit
papa, si bé lo dit papa li prometrà
de dar-li lo dit regne de Sicília, e
365 fer-li ha ajuda per passar en Iheru-
salem. Mas no u veurà, car aquesta
serà aquesta colona que deÿa lo
[propheta] *Abacuch* e lo propheta
Esdras, que deÿa per fauor del rey
370 de Pèrsia e de Sicília serà fet nouell

tus hominum debent ascendere
naves et navigare, sed antequam
illuc accedat exercitus, tribulationes
et pericula incurrent illi qui fuerunt
in Neapoli de gente regis Arago-
num. Est verum quod Ludovicus
non habebit potestatem regnandi,
nam domus eius erit prostrata et
devastata per duces et gubernato-
res Ecclesie et synagoga Romano-
rum; dicitur synagoga quia Romani
sunt principium et fundamentum
totius scismatis et divisionis ac erro-
ris que venerunt in ecclesiam sanc-
tam Dei usque huc.

Et dictus rex Ludovicus tradetur
per summum pontificem, quamvis
dictus Romanus pontifex sibi pro-
miserit dare regnum Neapolis, et
quod sibi faciet adiutorium pro
passagio de Jherusalem, quoniam
dictus Ludovicus non videbit quia
iste erit de ista columna, de qua
dicunt *Habacuch* et *Esdras* prophe-

351-352 not marg romano lo volemo al
manquo 352 e vet ací perquè interlin
364 Cicilia 367 colona ms coloma

347 ascendere 349 illuch 361 dey
363 sumum 366 pessagio 369
columpna 370 Abacuch | Sdras

370 Esd 1,1-4

352-357 Molt probablement hi ha aquí una referència a les intrigues que hi
hagué permanentment entre el papa, la cort napolitana i els distints "condottieri"
que, ara amb un senyor, ara amb un altre, contribuïren a fer del tot inefectiu el
teòric poder reial angeví sobre Nàpols i precipitaren la solució "aragonesa". Les
línies 349-353 del text català i les 357-361 del llatí són probablement una nota
marginal que ha quedat incorporada al text.

362-377 Paràgraf particularment enrevessat i farcit de reminiscències de la
Summula. Sobre el passatge a Jerusalem, cal fer remarcar que ací és el papa qui
ajuda el rei en aquest projecte. En la *Summula*, en canvi, és el ,papa novus' qui
realitza el passatge; cf. 297, línies 584-585. Diem tot passant que el ,maius' de la
línia 374 del text llatí ha d'ésser entès com a ,novus' tal com diu la línia 370 del
text català. En la *Summula*, l'antiga Pèrsia correspon a la moderna Sicília; cf.

papa, semblant que fou en lo temps de Zorobabel sots [Esdra] e Ananies, sots los quals caygueren los murs de Iherusalem.

En aquest temps los sacerdots dels juheus acolliren los mercaders en lo temple e [los] fornicadors feÿen offerir als pobles los vedells, e dinés, e coloms, e*** [moltes] maluestats, matauen, priuauen los sancts prophetes e iusts e foragitaen dels temples. Semblant de la archa federis. E per ço los seguí gran mal. E atrestal deu ésser, car dintre ja serà encès lo foch mortal***

ta, qui dicebant quod, ad denotandum favorem regis Persie et Sicilie, dixerunt quod per dictum regem fieret maius papa similis illi qui fuit tempore Zorobabel sub Esdra et Anania, sub quibus ceciderunt muri Jherusalem. 375

Et isto tempore sacerdotes iudeorum admiserunt mercatores in templis et fornicatores revendebant offertoria populo in dictis templis recepta et Deo oblata, ut de vitulis, columbis, turturibus et similibus, et malo zelo sue insatiate cupiditatis et avaritie, que in sacerdotibus decrescebat quotidie, multe abominationes, crimina et iniquitates ex radice avaritie procedentes, occidendo et prosequendo sanctos prophetas, de suis confusis abominationibus et eiciebant iustos homines de templo, similiter et archam federis. Ideo advenit eis desuper omne malum et grande valde, et huiusmodi occasione erit similis 380 385 390 395

379 mercaders *ms* mercadres

372 Cicilie 375 Zorobabel | Sdra | *post*
Sdra *seq* est *cancell*
386 cotidie | *post* multe *seq* crimi *cancell*
390 profetas

380 - 385 Esdr 6, 8 - 10; 7, 15 - 17; Neh 13, 4 - 14

245, línies 292-295; i és amb l'ajut dels Perses que Zorobabel, correspondència del papa nou, reedificà els murs de Jerusalem, és a dir, de l'Església: cf. 249, línies 429-431; 296, línies 566-569; aquests murs havien caigut en temps de Zorobabel, Esdras i Nehemias (no Ananias); cf. 249, línies 420-422 i 296, línies 556-558. L'única cosa clara en el text és que un papa, probablement fals, traeix el rei Lluís, i que un altre rei, el de Pèrsia, que vol dir Sicília, és a dir, la descendència dels reis d'Aragó, farà el papa nou dels darrers temps.

378-393 Sobre la prevaricació dels sacerdots de l'antiga llei i llur càstig, cf. la glossa a la *Summula*, distinció IV, 205, línies 137-140; *Summula*, distinció V, 216, línies 101-104.

400

Com aquests dos infants, qui
quasi seran de vn [temps], se ajus-
taran e s'agermanaran, faran matre-
405 moni entre ells e glorificar s'àn
abdós enmig les altees dels
Romans, qui ja lo cap [del nouell]
testament o vespertilió, qui per
figura és apellat dragó, ab lo dit
410 Luduuicus, qui haurà estat dintre la
gran Sinagoga dels Romans, e
auran feta pau entre a[quests] dos,
condempnaran la Sgléya, axí com
posa sent Gregori, que axí com en
415 lo cell à tres maneres de esteles,

casus et ruina in ecclesia Romana.
Nam in anno M CCCC XXVIII intus
Romam incendetur ignis terribilis
confusionis multorum criminum, et
hoc propter maximam avaritiam
personarum ecclesiasticarum.

Et erunt duo infantes, id est,
principes predicti, quasi de una
etate vel tempore, et in illo tempo-
re vel circa paulo plus vel minus
adiungent se simul et in unum et
confederabunt se matrimonialiter
inter eos et ibi Rome glorificabunt
et exaltabunt se ad invicem ambo
in medio altitudinum Romanorum
qui capite vespertilionis Novi Tes-
tamenti, qui per figuram dicitur
draco appellatus homo dictus
Ludovicus, qui steterit intus mag-
nam synagogam Romanorum, et

413 *post com seq es cancell*

406 *adiunget l simul*

410 *altitudinem* 415 *synagogam*

411 - 413 Apoc 13,18

394-401 La referència a lluites, revoltes i crims a l'interior de Roma pot ser una al·lusió a la proclamació de la república Romana en temps d'Eugeni IV. Cf. Fliche-Martin, *o. c.*, 321-322.

402-418 Comença ara una llarga secció destinada a predir la purgació de l'estat eclesiàstic, on el nostre autor sembla haver begut del *Ve amb mi en tribulació*, de Rocatalhada, segona-quarta intenció, tal com hom pot veure en el text publicat per PERARNAU, *o. c.*, línies 86-145. Pel que fa a l'aparició d'aquests 'duo infantes', 'duo principes', que potser no són diferents dels *duo viri* de la línia 574, ens hem de preguntar si no ens trobem davant una transposició del tema dels «dos prophetes maravellosos vestits de sachs» que esmenta Rocatalhada en el *Ve amb mi*, línies 283-303. La transposició hauria consistit en passar d'un pla i d'una missió espiritual i de predicació al pla del domini i de la reducció de l'estat eclesiàstic a reforma «manu militari». Aquí es barregen el tema rocatalhadià del rei Lluís com a Anticrist, i el del «sextum caput draconis Novi Testamenti» de la *Summula*, que és «ille rex undecimus seu cornu parvum»: cf. distinció X, 259, línies 74-75. Potser es troben ajuntats per suggestió d'allò que diu més avall la *Summula*, 263, línies 201-208.

anants, desuiants, e fixes, axí són en la Sgléya tres graus segons los huns petits capellans, e los estats dels bisbes, e lo cap que és apellat [...] ço és, lo papa, e los cardenals és dit altre cap***

concordiam et pacem facient, sicut sequi debet. Et isti duo condemnabunt ecclesiam et etiam ecclesias, sicut ponit Gregorius, quod sicut in celo sunt tres maneries et nature stellarum, videlicet, euntes, deviantes, stantes firme, sic sunt in ecclesia tres gradus secundum ydiomata universalialia, scilicet sacerdotes, episcopi et summus pontifex, nam sicut lucet sol super omnia sidera et stellas, ita papa in statu ecclesiastico cum cardinalibus dicitur caput memorabilium virtutum et bonorum. Sic pure et immaculate purus et mundus status papalis requirit quod omnes conditio et vera beatitudo erant cuncte sui abominabilis cordis et cogitationis separata a correctione et castigatione sue pestilentie et maligni spiritus.

Dupte serà que tots [aquests] estaments no sien anul·lats per aquests dos qui menjaran la carn

Et creditur quod omnes isti status propter eorum scelerata crimina et malitiosas iniquitates annule[n]tur

439 estaments *ms* sentiments

416 sicut 417 - 418 condemnabunt
423 ydeomata 425 sumus 426 sydera
429 capud 430 immaculate 433 cuncte
ms quncte 434 abhominabilis

419 - 429 Cfr *Summula*..., 246 - 247, l. 347 - 359.

442 - 448 Apoc 17, 16 463 - 464 Is 11, 1 - 4 468 - 471 Apoc 18, 11.15 - 16

417-429 Qui ha escrit aquestes línies de les *Prediccions* recordava un passatge de la *Summula* i l'ha reproduït ometent la citació que conté de sant Gregori —corresponent a les *Homilies sobre els evangelis*, 2, 38, 2 (PL 76, 1282)—, però no la referència. D'altra banda, on les *Prediccions* parlen de capellans, bisbes i papa, la *Summula* esmenta la multitud dels fidels, els religiosos i els prelat.

438-442 Les referències de la *Summula* a la destrucció i subversió de l'estat eclesiàstic són concloents i concordants amb les *Prediccions*; cf. 194, línies 220-222; 239, línies 134-144; 248, línies 381-388.

442-489 Aquest llarg paràgraf recorda la segona i tercera intenció del *Ve ab mi* de ROCATALHADA, línies 86-129 de l'edició citada de PERARNAU: la clerecia serà reformada per força. Que s'esmenti el rei d'Aragó a partir de la línia 457 potser indica, com es dirà explícitament a la línia 566, que un dels 'duo principes' és pressentit ésser del casal aragonès.

de la merित्रix, axí com diu l'*Apocalipsi*, que donada és potestat als reys de la terra que menjen la carn de la fembra, ço és, la renda de la

445 Sgléya. Mas dupte serà que aquests dos no apr[ofitar]n ni profit hauran, car no és espert a ells. Car lo rey d'Aragó, qui és apellat rey d'Orient e de Aquiló, e açò és per dues

450 àguiles que són de la ylla de Sicília [...] per lo foch que metrà en los lochs hon guerrejarà, axí com diu Ysayes que les vergues vermelles sobre la noua estàtua de la Sgléya e

455 batran tan fort, que quasi pietat serà. Hon [f. 38r] los [mercaders de la terra for]nicaran ab ells, axí com posa l'*Apocalipsi* *** E per tres [vegades] cridaran: «Mal, mal, mal!

460 Hon són les carreres des[uiad]les de onres, los draps brocats vermells e margarites e pedres precioses, les mules e los caualls, ni la gran companyia de tan noble ciutat com era

465 Roma?» E per ço los habitants de la terra, qui solien arendar les rendes dels eclesiàstichs, murmuraran e cridaran, dient: «Mal, mal, mal», tres vegades.

450 Cicilia 467 post dels seq el cancell

et destrue[n]tur per istos duos principes, qui carnem huius meretricis viventis sine pietate comedent, sicut de hoc visum est in *Apocalypsi*, ubi fit clare de fol. 101r]monstratio quod data est omnis potestas regibus terre quod comederent carnem femine meretricis, id est, red-ditus ecclesie sancte Dei, qui per elationem et superbiam sui pastoris publice per damnatos mores erunt omnes sine omni verecundia et timore Dei meretricantes. Verumtamen, declarata intentione supradictorum, quod hii duo principes non dabunt in hiiis subitum finem. Nam rex Aragonum, qui dicitur rex orientis et aquilonis propter duas aquilas quas portat in armis pro regno Sicilie, que est Orientis, per ignem quem ipse apponet in locis in quibus erit cum suo exercitu congregatus, sicut dicit Isaias propheta quod baculi seu virge rubee super nova statera ecclesie, feriet et percutiet ipsam ecclesiam tam fortiter quod erit nimis mirum valde et dolorosum. Unde, mercatores terre publice in ipsa clamabunt: «Malum,

445 demos- 446 post est seq omnibus cancell 449 dey 451 dampnatos 453 dey 458 aquilonis 460 Cicilie 461 aponet 463 - 464 Ysaías profeta

442-449 També el tema de la manducació de la carn de la dona, com a transposició de l'expoliació dels béns temporals de l'Església, és present en la *Summula*, 240, línies 145-153, i 295, línies 543-550.

457-467 Rei d'Aragó, rei del Nord, rei onzè, rei d'Orient: tot és el mateix. El llenguatge d'aquestes línies recorda el de la distinció IX de la *Summula*, 242, 201-205.

468-485 Les *Prediccions*, seguint Joaquim de Fiore i Pèire Joan Oliu, assimilen els mercaders de la Babilònia de l'Apocalipsi amb els eclesiàstics carnals, els

E veuran foch ja venir primera-
ment en la ciutat que *Johanàs*
propheta diu que semblaua Níniue.
Car lo molt alt rey onzè d'Aragó
cremarà e matarà e enderrocarà, on
tots los habitants estaran meraue-
llats com se porà fer ni com se
porà seguir, que, si tot lo món fos-
sen hòmens, no fóra axí cremada
ni destròida Nàpols com serà.

malum», per tres vices, sicut de hoc 470
in *Apocalypsi* notanda mentio des-
cribitur, nam prelati ecclesie clama-
bunt: «Ubi sunt nunc vie nostre,
quas tenere solebamus? Iam enim
sumus deviati et perditì a viis nos- 475
tris. Ubi enim sunt panni pretiosi et
margarite et lapides pretiosi, quos
habere solebamus? Ubi enim sunt
equitature mullarum et cavallorum?
Ubi sunt familie et gloria servito- 480
rum, quos habere solebamus in
tam nobili civitate sicut Roma? [Ubi]
est comitiva predicta, que nos
sequebatur? Et modo soli sumus et
tribulati». Idcirco habitatores terre 485
qui colligere solebant redditus
ecclesiasticarum personarum mur-
murabunt et clamabunt voce
magna: «Malum, malum», trina vice.

Et primo videbunt venire incen- 490
dium ignis in civitate predicta, de
qua *Jonas* propheta dicit quod
similis erit civitati Ninive, quam
civitatem undecimus rex Aragonum
cremabit ipsam et totum populum 495
in ipsa degentem gladio occidet et
demolliet eam in ruinam. Ideo
populus dicte civitatis admirabitur
quomodo per vim et violenter talis
casus sit secutus, tam terribilis et 500

473 vie nostre corr in marg pro bye ipse

482 Ubi ms. om 487 ms. om mur

492 profeta

490 - 492 Jon 1, 1 - 2; 3, 1 - 3

eclesiàstics cúpids que adoren la glòria de la bèstia secular. Cf. LEE, REEVES, SILA-
NO, introducció a la *Summula*, 23-24.

490-493 La referència, prou confusa, al profeta Jonàs i a la ciutat de Nínive
pot ser també una reminiscència del *Ve ab mi* roccatalhadià, línies 317-322 de
l'ed. citada de PERARNAU.

494-508 Innegablement, l'autor de les *Prediccions* presenta la conquesta de
Nàpols en un horitzó escatològic, i el rei onzè d'Aragó és un protagonista clar
d'aquest temps decisiu. Cf. supra, nota a les línies 341-343.

505

- Encara més, siats auisats que
 510 Siguismundi vindrà de les parts
 aquilones. E plàcia a nostre Senyor
 Déu que no u vega nigú que yo bé
 vulla, car cruel coltell serà amargós,
 e trista serà la mare que fill hi haja.
 515 Car aquest voldrà ajudar a la Sgleya
 e veuràs que de part de Occident
 muntarà vn infant, lo nom del qual
 és de farga de ferre, e serà nat en
 ylla. Aquest trencarà vna gran bata-
 520 lla en mig de Roma e serà dupte
 que de les sues mans pròpies no
 mate Siguismundi, rey dels
 Romans. E aquí serà gran diuisió,
 en tant que los misteris seran ja en
 525 occident tant fort que los occiden-
 tals envides sabran què's faran.

530

horribilis destructionis. Nam dicent
 quod si omnes homines totius
 mundi ibi forent congregati non
 debuissent talem et tantam destruc-
 tionem dedisse et civitatem in rui-
 nam posuisse et ita fuisse
 destructam civitatem Neapolitanam,
 sicut erit.

Pf̄eterea est futurum quod
 Sigismundus imperator Romano-
 rum veniet de partibus septentrio-
 nalibus, de Alamannia, et placeat
 Deo omnipotenti quod nullus me
 car[us] videat, nam crudele gladium
 in manu gestabit, et mater contris-
 tabitur, que tunc habebit filios. Iste
 enim voluit iuvare ecclesiam et
 nihilominus videbit enim quod de
 occidentalibus partibus procedet
 cum navigio grandi unus infans seu
 princeps, nomen cuius erit de forga
 ferrea, et nascetur in insula et iste
 in medio Rome tractabit grande
 bellum. Et creditur quod suis pro-
 priis manibus occidet Sigismun-
 dum, regem Romanorum, et ibi erit
 crudelis ac grandis divisionis con-
 flictus diabolicus, in tantum, quod
 mysteria grandia erunt in occidente
 tam dira et crudelia, quod omnes
 partes occidentales terribiliter tribu-

525-526 occidentals ms accidentals

528 dyabolicus

509-532 Aquest paràgraf, on inesperadament reapareix l'emperador Segimon, té un to de desgràcia escatològica que no pot ser més evident. Creiem que es tracta d'una part redactada per un primer autor que identificava l'emperador Segimon, gran adversari de Benet XIII, amb els trets del 'rex undecimus'. L'al·lusió al príncep de nom Ferran, que s'ha d'apoderar de Roma i ha de matar Segimon, es podria interpretar, en aquest context, com una premonició del rol decisiu que escau a la nova dinastia dels Trastàmara.

[E] sàpies que lauors tots estaments de hòmens tre[mularan]. Car moros e mals [crist]ians turmentaran los sancts de nostre Senyor Déu. Açò no vull ara declarar, car Déu no vol que los eclesiàstichs sàpien lurs açots quan vendran. Mas quant veuràs lo foch aquiló, recort-te fes [pro]luesió, axí com diu l'Apocalipsi.

Car Antecrist estarà vn temps que no's mourà e los seus dexebls en zell de bé e de humilitat [moles]taran los fills elets per Déu, car lo verdader vicari o duch, qui lo seu nom serà Pere, meyspreat serà arredolatiu e morrà en loch occidental, e la sua ànima a nostre Senyor Déu retrà. Emperò abans que muyra, per vn àngel li serà mostrat que beneixqua la àguila, ço són los fills de la vera Sgléya de Déu. E deu ésser la hu de França, e l'altra d'Arragó.

labuntur, et gentes nescient quid faciant.

Tunc temporis omnes homines iusti et sancti vehementer affligentur, temptabuntur et persequentur per spiritus malos, pravos homines sceleratos, et hoc nolo hinc plus declarare. Nam Deus omnipotens non permittit nec vult quod ecclesiastice persone sciant pericula et tribulationes, quas passuri sunt et debent sustinere, sed cum videbitis tribulationem ab aquilone insurgentem, recordare et vigila cum maxima diligentia quod recurras ad Deum et Virginem gloriosam, qui iuvabunt te.

Antichristus tunc stabit aliquo tempore brevi quod nil operabitur, et iam erit nota et predicta eius nativitas, sed damnati ministri et discipuli eius sub zelo humilitatis et devotionis et pietatis persequentur et destruent iustos homines et electos filios Dei. Nam verus Vicarius Christi, nomen cuius erit Petrus, despectus et vagus, morietur in partibus occidentalibus, cuius animam suam reddet Deo omnipotenti. Verumtamen, antequam moriatur, apparebit ei angelus, dicens sibi quod benedicat duos filios aquile, id est, duos filios uni-

557 not marg Retre es dar : no rete

535 veementer 540 permittit 556 dey

539-543 *Summula*, distinció IX, 242, línies 205-210.

555 El més acostat a aquest mot que hem sabut trobar és la paraula ,arredoladís, -issa' coneguda de Joan Coromines, *DECLC*, VII, 373, línies 24-35.

556-565 Text calcat de la *Summula*, distinció X, línies 147-151; l'autor de les *Prediccions* intercala el nom del veritable vicari de Crist: Pere, és a dir, Pere de Luna.

565

Aquests dos reys beneyts per
 Déu e per lo uerdader papa hauran
 grans forniments e no's poran
 570 moure, car molt gran punició deu
 ésser feyta en la Esgléya ans que
 aquests dos la puxen defendre, e
 car lo sanct e [f. 38v] verdader vica-
 ri de Déu retrà la ànima a Déu
 575 l'any [sobre lo centenari comptal]-
 dor. E més auant,*** car aquest,
 a[beu]rat dels ve[r]ins dels] fills de
 [per]dició, qui falsament estarà en
 la cadira apostolical e indigne [de]
 580 bellesa real estarà en loch de la
 Sgléya de Déu, ja com altra uegada
 he dit en lo *Vademecum* dels reli-
 giosos.

versalis ecclesie, unus quorum erit
 de Francia, alius vero de Arragonia.

Hii duo benedicti per Deum et
 per verum ipsius vicarium patienter
 sustinebunt maximas et grandes tri-
 bulationes, nec poterunt resistere
 pro eo quod grandis et maxima
 punitio fienda et exercenda est in
 ecclesia Dei et viris ecclesiasticis,
 antequam isti benedicti duo viri
 possint defendere. Nam sanctus et
 verus Vicarius Christi morietur
 anno supra centenario numerando,
 nec paulo ultra, et alius ei succe-
 det. Et iste erit invictus et plenus,
 venenis pestiferis alitus filii perdi-
 tionis, qui falso modo stabit in sede
 apostolica, et indigne occupabit
 ecclesiam Dei, sicut latius descripsi

570 car... deu interlin alia manu post
 574 not marg darà su anima a Dios

579 post erit seq inq cancell 583 dey

580 - 581 2 Te 2, 3

567-575 No resulta gens clar si els 'duos filios aquile' (= 'duos filios universa-
 lis ecclesie', un aragonès i l'altre francès), anomenats ara 'duo benedicti', 'bene-
 dicti duo viri', tenen alguna relació amb els 'duo infantes' o 'principes' de les
 línies 402-403. Podríem trobar-nos aquí amb una altra dualitat: la dels 'duo viri'
 transformats en gent d'espasa i els 'duo viri' en la seva versió espiritual, dualitat
 potser provinent de l'autoria complexa de les *Prediccions*.

575-583 Hi ha també una doble versió de la mort del papa veritable i l'es-
 ment d'un successor indigne i fals, descrit amb expressions que el situen inequí-
 vament en l'òrbita de l'Anticrist.

587 ss Les *Prediccions* parlen d'un 'Antichristus primus' (línies 285-286) i d'un
 'Antichristus', del qual 'erit nota et predicta eius nativitas' (línies 548-551). No
 sembla aventurat de rastrejar aquí la concepció dels dos anticristos, el primer mís-
 tic o amagat, i el segon públic, notori i gran. La *Summula* parla constantment d'a-
 quests dos anticristos: 181, línies 105-106 i 112; 184, línia 192; 185, línies 227-229;
 203, línia 83; 204, línia 84; 215, línia 82; 218, línia 159; 221, línia 249; 240, línia
 158; 248, línies 397-398; 267, línies 63-64 i 70; 270, línia 160; 274, línia 67; 276,
 línies 120-124; 317, línia 580; 321, línia 721. L'autor o l'escolista de les *Predic-
 cions* combina ací dos textos de la *Summula*: les línies 594-600 són calcades de
 263, línies 180-185; les línies 600-603 són una explicació de 171, línies 112-113.

in libro vocato *Vademecum*, ubi fit
mentio de religiosis malis, etc. 585
Deo gratias.

Molts dien hi entenen que
Antecrist deu exir de Babilònia. Yo
n'é feta gran disputa en la cort de
nostre sanct pare, de qual Babilò- 590
nia s'entén. E molts tenen que de
Babilònia la deserta. Yo dich, é
declarat, e crech que de la Sgléya.
Car nós hauem Babilònia la deser- 595
ta, hon no està nengú, e si no hi està
nengú, per consegüent no y pot
nàxer nengú. Hauem Babilònia, on
està lo soldà, ço és Al [Cay]re, e
aquí no y està negun cristià. E
hauem Roma, que vol dir Babilò- 600
nia, com Babilònia no vulla dir
altra cosa, sinó loch o casa de for-
nicació e de vanitat e confusió, axí
com diu lo propheta Ysaies, que
dauant Iherusalem serà Babilònia. 605
E com molts doctors diguen que
Antecrist no pasará sinó en Iherusa-
lem [...] tant com nostre Senyor
Ihesu Crist; e dien veritat, mas no u
entenen. Car nostre Senyor Déu en 610
tot loch és e és en mig de Iherusa-
lem. Car Iherusalem significa la
Sgléya, ço és lo poble cristià, e
Babilònia és Roma, ho u diu axí.

585 mensio

TAULA ALFABÈTICA DE MOTS

Les formes dels dos textos acabats d'editar que aquí es presenten, s'han ordenat d'acord amb els criteris següents:

Només es recullen les formes del text, no les dels aparats.

Els noms i verbs s'entren com en els diccionaris, posant entre parèntesi la forma d'entrada normal, si aquesta no apareix en el text.

Les diverses formes declinables (cas, gènere, nombre, grau) i les de les conjugacions (modes, temps, persones), compresos els mots i verbs defectius i irregulars, sota la forma d'entrada normal, s'ordenen alfabèticament.

Prediccions

- a* 4, 17, 35, 43, 96, 153, 228, 245, 247, 272, 274, 276, 277, 309, 313, 354, 447, 511, 515, 556, 574
ab 43, 100, 126, 137, 247, 296, 409, 457
Abacuch 368
abans 106, 557
abat 8
abdós 406
(abeurar) abeurarà 211; abeurat 577
(abrigar) abrigada 131
ací 352
açò 155, 199, 449 *açò* 538
(acollir) acolliren 379
(açot) açots 540
(acusar) acusat 21-22-me22
(adelitar) adelitaran 225
(agermanar) agermanaran 404
agost 37
(agregar) agregarà 197
àguila 13, 559; *àguiles* 450
agut 195
ajuda 365
ajudar 515; *ajudans* 341-342
(ajustar) ajustaran 403-404
al 48, 124, 170, 234, 334, 598; *als* 312, 333, 343, 442
Alemanya 207
Alfonso 81-82, 270
(algun) alguna 10; *algunes* 269; *alguns* 7, 16, 38
Alí 333
alt 4, 26, 493
(altea) altees 406
altre 57, 421; *altra* 581, 602; *altres* 9, 147, 211
amargós 513
Ampúries 57
Ananies 373
(anar) anants 416; *vaya* 96; *yrà* 276
àngel 558
ànima 556, 574
(anomenar) anomenarà 190; *anomenat* 6
ans 268, 571
Antecrist 166, 549, 588, 607
(antic) antichs 80
Anticrist 191, 279
(anul·lar) anul·lats 40, 224, 439
any 37, 115, 126, 183; *anys* 29, 52, 234
(apellar) apella 113, 353; *apellarà* 149-150; *apellaren* 333; *apellat* 119, 292, 409, 419, 448
Apocalipsi 329
apostolical 579
après 52, 79, 135, 144
(aprofitar) aprofitaran 446
aquel 69, 74; *aquell* 45, 36, 239, 240, 303; *aquella* 14
aquest 95, 99, 120, 147, 179, 186, 205, 268, 269, 272, 273, 333, 378, 515, 519, 576; *aquesta* 47, 210, 305, 397, 366, 367; *aquestes* 50; *aquests* 402, 412, 438, 440, 445, 567, 572
aquí 523, 599
aquiló 209, 230, 449; *aquilones* 511
ara 538
Aragó 6, 28, 59, 74, 86, 99, 107, 109, 161, 284, 295, 334, 339, 448, 493, 562
archa 312, 386
(arma) armes 101
Arnau 2
arredolatiu 555
(arrendar) arrendar 466
(arribar) arribat 166
art 53
astrologia 53
Asuer 304
atrestal 387
auant 112, 246, 576
(auditor) auditors 25
auí 292
(avisar) auisat 509
(àvol) àuols 25
(avorrir) auorriran 244
axí 8, 72, 87, 111, 173, 201, 207, 228, 281, 309, 328, 413, 414, 416, 441, 454, 457, 498, 542, 603, 614
ay 238
Babilònia 588, 590-591, 592, 594, 597, 600-601, 601, 605, 614

Bar 298
 batalla 519-520
 (batre) batran 455
 bé 363, 512, 551
 bellesa 232, 580
 (beneir) beneixqua 559; beneyts 567
 Berenguer 84
 bèstia 210, 328
 (bisbe) bisbes 419
 (blasfèmia) blasfèmies 293-294
 (bo) bon 27, 165; bona 182
 braç 81, 136
 (brocat) brocats 461

cadira 579
 cambrés 25
 cap 266, 293, 407, 419, 421
 capdellar 299
 (cap) caps 81
 (capellà) capellans 418
 car 45, 50, 55, 74, 98, 147, 153, 181, 192, 240,
 268, 272, 273, 307, 366, 387, 447, 447, 493,
 513, 515, 535, 538, 549, 553, 570, 573, 576,
 594, 610, 612
 (cardenal) cardenals 420
 Cardona 196
 carn 440, 443
 (carrera) carreres 460
 cas 211
 casa 347, 602
 Castella 78
 (castigar) castigarà 267-268
 (català) catalans 342
 Cathalunya 75
 (caure) caygueren 373
 (cavall) caualls 463
 Cayre 598
 cèdula 46, 88
 cell 415
 cent 52
 centenari 575
 (cercar) cercat 352
 Cerdanya 75
 cinch 37
 Ciril 8
 ciutat 18, 1116, 127, 278, 464, 491
 ço 10, 14, 39, 102, 103, 103, 114, 152, 171, 187,
 228, 229, 272, 295, 313, 341, 353, 386, 420,
 444, 465, 559, 598, 613
 colledor 279
 (colom) coloms 382
 colona 367
 coltell 100-101, 213-214, 513
 com 11, 19, 21, 33, 38, 72, 87, 111, 173, 201,
 205, 207, 229, 274, 281, 295, 309, 329, 335,
 402, 413, 414, 441, 452, 457, 464, 496, 496,
 499, 542, 581, 601, 604, 606, 608
 (començar) comença 3; comença 55
 companyia 463-464

(complir) complirà 36-37; conplia 29
 comprar 204
 (comptar) comptador 575-576
 comte 57, 84, 195
 (condemnar) condempnaran 413
 confiar 263; confiarà 165
 (confirmar) confermarà 186; confirmat 194
 confusió 603
 conquesta 99
 (consequir) consegüent 596
 conseller 303
 consili 138, 147, 197
 consistori 22-23
 contra 21, 296
 contradir 337
 (convenir) coué 104
 cor 242, 291, 328, 338, 346, 351
 corn 72, 177, 264
 cort 196, 589
 cosa 602; coses 50, 105
 (crear) creat 157, 180
 (créixer) creixerà 152
 cremar 278; cremada 498; cremarà 494
 (creure) crech 593
 (cridar) cridaran 459, 468
 Crist 231, 234, 609
 cristià 599, 613; cristians 536
 cruel 344, 513
 culpa 308
 (curar) curàs 50

damunt 185
 Daniel 69, 115, 172, 176, 265
 dar 271, 364
 dauant 22, 55, 605
 de 2, 5, 5, 8, 9, 11, 13, 13, 15, 18, 35, 37, 42, 50,
 68, 76, 77, 78, 85, 91, 92, 92, 102, 110, 114,
 116, 119, 121, 122, 127, 130, 136, 137, 164,
 166, 167, 168, 183, 189, 189, 191, 195, 203,
 209, 212, 213, 213, 214, 224, 227, 229, 230,
 232, 232, 233, 238, 238, 243, 246, 274, 278,
 281, 283, 293, 298, 301, 312, 330, 332, 338,
 341, 343, 346, 349, 364, 364, 370, 370, 372,
 374, 385, 403, 415, 441, 443, 444, 444, 449,
 450, 450, 454, 456, 460, 464, 465, 510, 516,
 516, 518, 518, 520, 521, 535, 537, 551, 560,
 560, 561, 574, 577, 579, 580, 581, 588, 588,
 589, 590, 591, 593, 602, 603, 611; d'28, 53,
 57, 59, 86, 99, 107, 109, 123, 130, 161, 203,
 207, 211, 284, 295, 334, 339, 448, 493, 562;
 del 4, 8, 23, 34, 37, 39, 41, 56, 59, 68, 71, 81,
 82, 83, 85, 97, 131, 173, 176, 196, 243, 264,
 266, 267, 283, 292, 297, 304, 306, 310, 348,
 369, 407, 517; dels 116, 117, 150, 227, 238,
 277, 311, 331, 338, 349, 379, 385, 406, 411,
 419, 467, 522, 577, 582
 declarar 36, 538, 593; declarada 297
 (defallir) defalga 268
 defendre 337, 572; defes 45

- defensador 122
 (deixeble) dexeblés 550
 (demostrar) demostrada 236
 (derrocar) derrocada 348
 descendedor 283
 (descendir) decendia 12; descendrà 179; descen-
 dre 17; dexendrà 79-80
 (desert) deserta 592, 594-595
 desgraduar 156; desgraduarà 136, 155
 desigós 11
 despullar 277
 (destruir) destroïda 499; destroït 90, 141, 235
 (desviar) desuiades 460; desuiants 416
 deu 273, 330, 331, 334, 341, 387, 561, 570, 588
 Déu 5, 245, 247, 312, 314, 512, 538, 539, 552,
 557, 561, 568, 574, 574, 581, 610
 (deure) deuen 342; deuets 178
 deuorar 330
 (devallar) deuallaua 68
 dia 239; dies 45, 129, 140, 298, 306
 diabolical 151
 (difícil) difícil 148
 (diner) dinés 382
 dintre 17, 234, 388, 410
 dir 200, 270, 600, 601; deya 15, 367, 369; dich
 592; dien 468, 587, 609; dient 468; diguen
 606; dit 19, 38, 41, 48, 54, 68, 90, 93, 102, 118,
 126, 154, 176, 185, 187, 192, 193, 293, 308,
 335, 362, 363, 364, 409, 421, 582; dita 127,
 139, 198; diu 72, 170, 171, 201, 208, 237, 276,
 281, 329, 441, 452, 492, 542, 604, 614
 disputa 589
 (divers) diuerses 1
 (divisió) diuisió 523
 (doctor) doctors 606
 (dolorós) dolorosa 129
 (donar) donada 442; donat 44
 dos 402, 412, 440, 446, 567, 572; dues 449
 dotzenari 131
 dragó 267, 409
 draps 461
 dubte 77; duple 438, 445, 520
 duch 298, 331, 348, 553; duchs 21
 e 2, 7, 8, 8, 13, 18, 21, 25, 27, 33, 38, 41, 44, 53,
 57, 78, 83, 83, 84, 90, 91, 95, 100, 102, 110,
 110, 111, 114, 122, 123, 124, 129, 129, 135,
 140, 148, 152, 154, 155, 157, 157, 165, 169,
 179, 189, 191, 194, 198, 198, 200, 212, 212,
 213, 213, 214, 224, 226, 229, 230, 233, 238,
 239, 241, 244, 246, 277, 292, 299, 299, 309,
 330, 340, 342, 342, 352, 354, 362, 364, 368,
 370, 372, 380, 382, 382, 384, 384, 387, 404,
 405, 411, 416, 418, 419, 420, 449, 449, 454,
 458, 461, 462, 463, 465, 467, 490, 494, 494,
 511, 514, 516, 518, 520, 523, 534, 536, 550,
 551, 555, 556, 561, 568, 569, 572, 573, 576,
 579, 591, 592, 593, 598, 599, 603, 603, 606,
 609, 611, 613
 (eclesiàstic) eclesiàstichs 467, 539,
 edat 237
 el 208; la 5, 13, 17, 46, 58, 68, 79, 88, 91, 97,
 99, 107, 115, 120, 122, 124, 127, 130, 131, 136,
 139, 151, 156, 163, 168, 175, 196, 200, 203,
 2224, 227, 230, 236, 275, 278, 283, 297, 301,
 321, 336, 338, 345, 347, 349, 385, 410, 413,
 417, 440, 441, 443, 444, 450, 454, 457, 463,
 465, 491, 514, 515, 556, 559, 560, 561, 571,
 572, 574, 579, 580, 589, 592, 593, 594, 612; les
 70, 71, 101, 105, 130, 163, 207, 211, 243, 274,
 330, 406, 453, 460, 462, 466, 510, 521; lo 18,
 22, 26, 27, 33, 54, 58, 76, 78, 84, 89, 90, 93,
 96, 98, 106, 108, 109, 118, 126, 135, 138, 148,
 154, 161, 162, 168, 175, 181, 185, 187, 190,
 191, 192, 193, 195, 208, 229, 232, 237, 242,
 263, 279, 280, 282, 291, 294, 304, 306, 308,
 310, 329, 332, 335, 362, 363, 364, 367, 368,
 371, 380, 388, 407, 409, 415, 420, 447, 451,
 493, 497, 517, 541, 553, 554, 568, 573, 575,
 582, 591, 604, 613; los 20, 24, 40, 56, 73, 80,
 136, 146, 153, 166, 212, 224, 244, 245, 265,
 277, 333, 351, 373, 374, 378, 379, 380, 381,
 383, 417, 418, 420, 451, 456, 461, 463, 465,
 495, 524, 525, 537, 539, 550, 552, 560
 (elegir) elegirà 126; elegit 120; elets 552; ele-
 git 206
 Elí 332
 ell 11, 50, 53, 164; el 205; ells 405, 447, 457;
 li 88, 337, 363, 365, 558; lo 169, 267; los
 386; s. 105, 113, 122, 149, 225, 353, 404, 405,
 526, 550, 569; se 56, 88, 118, 135, 145, 190,
 200, 225, 403, 496
 embaxada 139
 emperador 149, 179, 180, 186, 196
 emperò 104, 175, 178, 263, 335, 557
 En 6, 28, 49, 82, 83, 84, 86, 109, 284, 295
 (en) n' 589
 en 36, 41, 42, 47, 51, 53, 70, 71, 78, 80, 88, 103,
 104, 105, 115, 117, 123, 126, 127, 128, 138,
 140, 144, 150, 163, 165, 168, 175, 183, 190,
 196, 206, 207, 225, 226, 230, 232, 265, 271,
 273, 293, 298, 299, 299, 302, 304, 305, 308,
 310, 339, 340, 350, 365, 371, 378, 380, 414,
 417, 451, 491, 518, 520, 524, 524, 551, 555,
 571, 578, 580, 589, 607, 610, 611
 enaprés 193
 enaxí 174
 enbargar 334
 encara 28, 77, 509
 (encendre) encens 388
 enderrocamet 307
 (enderrocar) enderrocarà 494
 enmig 203, 406
 ensempls 172
 (entendre) entén 591; entenen 587, 610; ente-
 nés 35
 entrar 341; entrant 144
 entre 405, 412

- entrò 96
 envides 526
 (envocar) envocarà 147
 eretge 22, 123; eretges 245
 eretgia 153, 211
 error 35
 escàndel 344
 (escriure) escrit 301; scrit 185, 310
 Esdras 369, 372
 Esgléya 169, 571
 esgleyar 98
 (esperar) esperant 14
 espert 447
 (ésser) és, 14, 39, 43, 77, 95, 102, 103, 104, 114, 152, 165, 174, 282, 297, 298, 300, 309, 328, 331, 341, 343, 350, 353, 387, 409, 419, 420, 421, 442, 444, 447, 448, 449, 518, 561, 571, 598, 611, 613, 614; era 18, 304, 464; fon 82, 85, 294, 305; fóra 498; fos 13; fossen 21, 497-498; fou 371; sarà 292; serà 73, 90, 100, 109, 110, 117, 118, 120, 140, 162, 167, 180, 194, 198, 201, 235, 239, 266, 275, 279, 308, 345, 347, 362, 367, 370, 388, 434, 445, 456, 499, 513, 514, 518, 420, 523, 554, 555, 558, 605; sera 206; seran 80, 172, 173, 403, 524; sia 77, 97, 236, 247; siats 509; sien 439; són 44, 416, 450, 460, 560
 (estament) estaments 439; estaments 534-535
 (estar) està 595, 598, 599; estarà 232, 549, 578, 580; estaran 495; estat 410; estaua 11; starà 165
 (estat) estats 418
 estàtua 454
 (estatut) estatuts 137
 (estela) esteles 130, 415
 Ester 302
 (estrupar) estruparà 151
 exalçar 101
 (exidor) exidora 328
 exir 15, 342, 588; exirà 130, 202
 Ezechiél 171

faç 230
 fals 128, 135, 240, 303; falsos 127
 falsament 578
 farga 189, 518
 favor 369
 (favorejar) fauorejaua 24
 (fedus) federis 386
 fel 124
 (felisteu) felisteus 312-313
 fembra 92, 130, 444
 fer 122, 197, 225, 272, 273, 299, 365, 496; fan 205, 247; farà 100, 129, 138, 182, 203; faran 226, 404, 526; fes 542; fet 19, 54, 157, 162, 188, 370; feta 100, 139, 198, 354, 412, 571, 589; fets 87; féu 296, 332; feyen 381
 Ferrando 83, 190, 192
 ferre 189, 518
 (francès) franceses 331
 fi, 129, 182
 figura 409; figures 138
 fill 332, 345, 514; fills 16, 166, 238, 552, 560, 577
 filla 13, 152, 297
 (fixe) fixes 416
 (florenti) florentins 117-118
 (flor) flors 330
 foch 100, 213, 340, 388, 451, 490, 541
 fora 96
 (foragitar) foragitar 91; foragitaueu 384-385
 força 347; forsa 145; forses 70, 71
 (fornicador) fornicadors 380
 (fornicar) fornicaran 457
 (forniment) forniments 569
 fort 210, 455, 525
 fortuna 275; fortunes 163, 243
 França 561
 frare 34, 41, 85; frares 87
 (fugir) fogirà 175; fugirà 240
 fum 271

general 148
 (gitar) gitat 110
 glorificar 405
 Gog 238
 gràcia 5
 gran 200, 279, 307, 387, 411, 463, 519, 523, 570, 589; grans 163, 569
 graus 417
 Gregori 414
 (guerrear) guerrejrerà 452

habitants 465, 495
 (haver) à 45, 54, 87, 122, 415; àn 174, 351, 405; auran 412; é 1, 589; ha 272, 365; hagués 7, 12, 19, 26, 33; haguessen 9, 40; haia 345; haja 344, 514; hauem 594, 597, 600; haurà 74, 93, 139, 157, 180, 188, 189, 193, 195, 241, 269, 280, 346, 410; hauran 446-447, 568; he 46, 48, 582
 hi 345, 514, 595; i 95
 ho, 121; ó 54, 247; u 366, 512, 609, 614
 hoc 76
 (home) hòmens 498, 535
 humilitat 551
 huy 3, 36

(i) bi 587
 Iherusalem 114-115, 119, 365-366, 374, 605, 607-608, 611-612, 612
 Ihesu 231, 234, 609
 indigne 118, 231, 579; indignes 229
 indubitar 23
 infant 83, 84, 85, 517; infants 402
 infanta 12
 (infantar) infantar 157
 iniquitat 97

intenció 10
 ítem 113
 (iust) iusts 384

ja 55, 388, 407, 490, 524, 581
 Jacme 82
 Johachim 8
 Johan 34, 41, 145, 154, 292, 491
 juheus 311, 333, 379
 juhí 57; johins, 56

(*kalendari*) *kalendavis* 40

larch 184
 las 239
 lauors 224, 534
 (legir) legis 7; legit 7, 34; leig 230
 leopart 329
 letres 189, 270, 281
 (levar) leuarà 145
 Leyda 18
 libre 34, 302, 310; libres 7
 linatge 306
 lir 330
 lleó 170
 loch 232, 555, 580, 602, 611; lochs 452
 Loís 113, 362
 los 380
 Luduuicus 410
 Luduvicus 282, 346
 Luís 293
 luna 132
 lur 354; lurs 137, 540

(*mà*) *mans* 521
 Magog 238
 major 81, 153
 mal 209, 214, 387, 459, 468; mals 300
 (mal) mala 183, 309, 313; mals 536
 (maleir) maleyt 193, 239, 294
 Malorcha 75
 maluestats 383
 manera 123; maneres 415
 mar 272
 (maravellar) marauellats 495-496
 mare 152, 345, 514
 (margarita) margarites 462
 marit 308
 Martí 240, 241
 mas 51, 52, 70, 71, 121, 166, 182, 206, 234, 245,
 343, 366, 445, 541, 609
 matar 87; matarà 494; matauen 383; mate
 522
 mateix 291
 matremoni 296, 404-405
 (menjar) menjaran 440; menjen 443
 (mendicar) mendicans 227
 (mercader) mercaders 379, 456
 meritrix 275, 301, 441

mes 37
 més 199, 509, 576
 (mestre) mestres 225-226
 meu 5, 27, 49
 meyspreat 554
 milenara 242
 (misteri) misteris 265, 524
 (molestar) molestaran 552
 molt 4, 26, 214, 230, 493, 570; moltes, 382;
 molts 9, 55, 126, 300, 587, 591, 606
 món 148, 174, 181, 243, 497
 (morir) mor 78; morí 313; morta 388-389;
 morts 87; muyra 309, 558; morrà 129, 183,
 191, 555
 (moro) moros 536
 (mostrar) mostrarat 559
 moure 463; mourà 550
 (multiplicar) multiplicaran 244
 muntador 103
 (muntar) muntarà 517; munte 107
 (mur) murs 277, 374
 (murmurar) murmuraran 467

Nabaman 303
 Nàpols 76, 79, 104, 114, 121, 341, 499
 (navili) nauilis 343
 nàxer 597; nat 518, 164; naxent 102
 ne 107, 347
 necessari 95, 236
 negú 204; negun 599; nengú 595, 596, 597
 nèt 71
 ni 204, 337, 446, 463, 496, 499
 nigú 512; ningú 336
 Níniue 492
 no 25, 28, 46, 50, 51, 70, 77, 121, 182, 199, 204,
 205, 206, 246, 271, 297, 313, 337, 343, 346,
 366, 439, 446, 447, 498, 512, 521, 538, 539,
 550, 569, 595, 595, 596, 599, 601, 607, 609
 noble 464
 nom 181, 188, 241, 241, 269, 280, 517, 554
 nombre 185, 281
 (nomenar) nomenat 176
 nostre 231, 284, 511, 537, 556, 590, 608, 610
 notar 178
 (nou) noua 454
 nouel 116, 159, 180, 149, 167, 370; nouell 407;
 novell 267

o 16, 71, 87, 170, 184, 349, 408, 553, 602; ho
 614
 obediència 110
 obligació 348
 obra 47
 (obrir) huberta 10
 occident 105-106, 516, 525
 occidental 187-188, 556; occidentals 265-266,
 525-526
 (ofendre) ofes 110
 offerir 381

(oir) hoyrets 112
on 130, 138, 494, 597; hon 18, 274, 278, 305,
452, 456, 460, 595
(onra) onrres 461
onzè, 161, 493; onzèn 264
orde 39
orient 448-449
oriental 170

paor 162
papa 23, 108, 125, 128, 136, 146, 154, 162, 187,
192, 363, 363, 371, 420, 568; papes 172, 174
pare 82, 294, 590
parlar 351; parla 265
part 92, 516; parts 173, 207, 226, 340, 510
passar 365; passarà 607; passaran 246
pau 412
peccat 90
(pedra) pedres 462
pena 111
(penjar) penjat 305
per 1, 5, 10, 14, 20, 22, 24, 45, 58, 80, 88, 91,
98, 101, 102, 108, 109, 111, 120, 145, 148, 155,
161, 162, 171, 176, 189, 197, 211, 227, 229,
235, 241, 241, 269, 272, 274, 275, 280, 294,
295, 302, 313, 340, 344, 348, 352, 362, 365,
369, 386, 408, 439, 449, 451, 458, 465, 552,
558, 567, 568, 596
perdre 96
perdicció 578
Pere 1, 6, 28, 49, 69, 86, 109, 164, 233, 284, 295,
554
perill 200
perquè 49
(perseguir) perseguirà 169
Pèrsia 370
petit 20, 41, 54, 72, 168, 177, 264; petita 46,
164; petits 418
pietat 455
Pisa 128
(pisà) pisans 116
(plaire) plàcia 511; plaurà 245
(ple) plena 278
poble 613; pobles 381
(poc) poch 129, 140, 298, 306
poder 117; podets 263; porà 335, 496, 497;
poran 569; pot 271, 596; puga 204; pugui
337; puxa 156; puxen 228, 572
poderós 73, 146
port 165, 168
(posar) posa 414, 458; posà 70
(posseir) poseyrà 121
potestat 346, 442
Prades 85
(preciós) precioses 462
(pregar) pregà 17, 35; pregats 247
(preicador) preycadors 39
primer 279-280, 310-311; primers 73
primerament 490-491

(primitiu) primitiva 168
príncep 27
(privar) priuauen 383
procurador 195
profit 446
(prometre) prometrà 363
propheta 237, 368, 492, 604; prophetes 384
propòsit 154
(propri) pròpies 521
prouesió 542
pugador 270
(pujar) pugar 228, 343; pugarà 273
punició 570
(purgar) purgada 97
pus 73, 146, 210

qual 46, 88, 264, 282, 305, 517, 590; quals 56,
373
quan 540
quant 541
quasi 403, 455
quatre 172, 173, 174, 340
que 3, 9, 10, 12, 15, 16, 24, 48, 51, 69, 72, 73,
77, 79, 88, 95, 97, 99, 106, 106, 135, 146, 152,
155, 157, 170, 171, 172, 178, 182, 187, 188,
199, 200, 202, 203, 208, 210, 228, 235, 236,
237, 240, 247, 263, 266, 268, 270, 271, 273,
276, 291, 300, 301, 303, 308, 330, 332, 332,
336, 344, 345, 350, 352, 367, 269, 371, 414,
419, 438, 442, 443, 445, 450, 451, 453, 455,
491, 492, 509, 512, 512, 514, 516, 521, 524,
525, 526, 534, 539, 539, 550, 558, 559, 571,
587, 591, 593, 600, 604, 606
qui 16, 28, 36, 43, 44, 58, 80, 82, 85, 86, 105,
108, 113, 128, 137, 149, 150, 161, 163, 167,
179, 194, 197, 198, 280, 293, 297, 298, 311,
329, 402, 407, 408, 410, 440, 448, 466, 497,
553, 578

rael 79, 91
real 232, 580
realme 76, 78, 90, 93
recitar 104
(recomanar) recomanat 44
(recomtar) recompta 88, 302
(recordar) recort 542
(refermar) refermada 198
refugi 26
regnar 347
regne 15, 96, 98, 98, 108, 364
religiós 128; religiosos 20, 24, 38-39, 127, 585-
583
renda 444; rendes 466
(requerir) request 275
requesta 4
(retre) retrà 557, 574
rey 5, 27, 49, 59, 69, 77, 81, 82, 83, 83, 86, 106,
109, 113, 114, 118, 119, 121, 150, 153, 161,
170, 202, 212, 229, 264, 283, 291, 293, 295,

- 304, 310, 311, 334, 335, 339, 369, 443, 448,
448, 493, 522, 567
Rochasisa 35
Roma 206, 465, 520, 600, 614
(romà) romana 353; romans 150, 277, 338, 350,
351, 407, 411, 523; romano 352
saber 11; sabran 526; sàpien 540; sàpies 199,
350, 534
(sacerdot) sacerdots 378
sanch 34, 213, 340, 573, 590
sant 42; sancts 384; sants 244, 537
Saül 310
(scriptura) scriptures 1
secretament 48, 88, 167
(segon) segona 301
segons 300, 417
seguir 497; seguexen 105; seguí 386; seguirà
92, 135, 182, 200; seguiren 56
semblant 332, 371, 385
(semblar) semblaua 492
sement 68, 92, 107, 283
sent 164, 233, 414
senyor 4, 19, 27, 33, 49, 54, 69, 93, 231, 511,
537, 557, 608, 610
setè 266; setena 237
seu 71, 188, 280, 294, 306, 308, 554; seus 16,
550
Sgléya 58, 123, 137, 139, 156, 225, 227, 338,
349, 413, 417, 445, 454, 515, 560, 581, 593,
613
si 78, 205, 245, 247, 363, 497, 595
Sicília 76, 102-103, 103, 274, 364, 370, 450
(significar) significa 612
Siguismundi 181, 510, 522
sinagoga 349, 353, 411
sinó 26, 602, 607
sisèn 59
sobre 58, 185, 199, 454, 575
sobrenom 242
sol 131
soldà 598
(soler) solien 466
sompni 151
son 15, 51, 154, 296, 302, 345; sa 110; sos 86;
sua 91, 107, 336, 347, 556; sues 70, 521
sostenir 111
sortmetre 47, 312, 451
sots 304, 372, 373
spay 42
sperit 42, 43
(studiar) studiàs 53
(subjugar) subjugada 117, 132
(subseguir) subsegüent 194
(succeir) succehint 291-292
tal 155
tan 455, 464
tant 239, 334, 524, 525, 608
(tardar) tardarièn 52
(témer) tement 314
temple 380; temples 385
temps 43, 51, 54, 304, 372, 378, 403, 549
(tenir) tenen 591; tenint 131
teologia 226
terme 191
terra 203, 443, 457, 466
testament 59-60, 267, 408
(tirà) tirans 213
(tornar) tornarà 153
tostemps 351
tot 140, 148, 497, 611; tota 97; totes 210; tots
21, 43, 45, 86, 146, 438, 495, 534
tractar 300; tractat 1
(trair) trayt 362
(trametre) tramesa 48; trametí 88
(treballar) treballant 42; treballat 2
(tremolar) tremularan 535
tremuntana 246
(trencar) trencarà 124, 519
tres 226, 415, 417, 458, 468
tribulació 175-176
(trist) trista 344-345, 514
(tu) te 542
(turmentar) turmentaran 536-537
(u) bu 561
un 56; una 328; huns 418; vna 12, 519
Vademecum 20, 582
València 74
vanitat 603
(vedell) vedells 382
vegada 581; vegades 459
(venidor) uenidor 209; venidora 299
venir 138, 490; vendrà 193, 510; vendran
204; vendrien 51; vengut 167-168
vent 278
ver 23; vera 58, 137, 156, 224, 560
verdader 108, 124, 162, 175, 187, 233, 553, 573
(verga) vergues 453
(verí) verins 577; virí 212
veritat 201, 609
vermelles 453; vermells 461
vespertilió 408
(veure) vega 512; vet 352; veurà 163, 306,
366; veuran 490; veuràs 516, 547; vista 201
vicari 233, 553, 573-574
Vilanoua 2
(viure) viurà 191
vn 19, 34, 113, 128, 149, 344, 403, 517, 549,
558
vnió 197
vniuersal 122-123
voler 296; vol 270, 539, 600; voldrà 515; vol-
guda 47; volgué 311; volrà 205; vull 199,
538; vulla 513, 601
voluntat 336, 354

y 343, 596, 599
ylla 450, 519; yllēs 274
yo 2, 18, 19, 25, 41, 44, 46, 291, 512, 588, 592;
mi 17, 21, 35, 43, 55, 115, 520, 611; nōs
594; nosaltres 248

Ysaies 604; Ysayes 171, 208, 453
Ytalia 13
zell 551
Zorobabel 372

Opus magistri Arnaldi de Villanova

a 14, 435, 475
ab 15, 95, 213, 226, 338, 544
(abbas) abbas 7
abominabilis 434
(abominatio) abominaciones 386-387; abomina-
tionibus 390-391
(abundo) abundabunt 251
ac 66, 359, 527
(accedo) accedat 349
(accuso) accusare 26
acies 346
ad, 32, 84, 100, 140, 155, 156, 183, 227, 231,
273, 371, 409, 546
(adimpleo) adimplebit 336
(adiungo) adiungent 406
adiutorium 366
(adiuvo) adiuvet 261
(admiror) admirabitur 498
(admitto) admiserunt 379
(advenio) advenit 393
(adverso) adversabantur 24
adversus 21, 235
(affligo) affligentur 535-536
Alamannia 512; Alamannie 210
Alfonsus 271
aliquis 339; aliquas 271; aliquo 549; aliquos
14
alius 192, 566, 578; alia 77; alias 272; alie
215; aliis 147
aliorum 8, alios 154, 217
alius 192, 566, 578
(alo) alitus 580
(altitudo) altitudinum 410
Aman 312
ambo 409
(Ananias) Anania 376
angelus 562
(anima) animam 559-560
(annunilo) annullentur 440
(annus) anni 127; anno 5, 115, 126, 144, 182,
184, 397, 577
annos 53, 239
ante 53
antequam 104, 269, 348, 561
Antichristus 286-287, 549; Antechristi 168;
(Apocalypsis) Apocalypsi 205, 215-216, 282,
298, 309, 444-445, 471
apostolica 582
(appareo) apparebit 562
(appello) appellatus 413

(appono) apponet 461
(aquila) aquilas 459; aquile 12, 564
(aquilo) aquilone 213, 544; aquilonis 234, 458
Aragonia 86, 290, 303
Aragonum 161, 342, 351-352, 457, 494
archa 323; archam 392
arma 100, 101; armis 459
Arnaldus 1, 47, 68, 291
Arragonia 566; Arragonie 106; Arragonum 3,
41, 49, 73, 78-79, 186, 334
(ascendo) ascendant 231; ascendens 274; ascen-
dere 347; ascendet 279
ascensor 272
(Asuerus) Asueri 313
attamen 263
(attraho) attrahet 155
audebit 208
(audio) audietis 19
(auditor) auditores 27
(aufugio) aufugiet 246
(avaritia) avaritiam 400, avaritie 385, 388
(avunculus) avunculos 87
avus 296

(baculus) baculi 464; baculos 101
Barenis 305, 315
beatitudo 433
(bellicosus) bellicosas 346
bellum 524
bene 181
(benedico) benedicat 563; benedicti 567, 574
bestia 329; bestie 214, 215
(bonus) bono 166, bonorum 430
(brachium) brachia 136-137
(brevis) brevi 314, 550

(cado) ceciderunt 376
caput 63, 70, 429; capite 267, 299, 411
(cardinalis) cardinalibus 428; cardinalium 27
(Cardona) Cardone 195
(caro) carnem 442, 447-448
carus 514
Castella 96, Castelle 81
(castigatio) castigatione 435-436
(castigo) castigabit 268-269
casus 396, 500
(Catalonia) Catalaniam 80
(Catalonus) Catalanorum 345
causa 205; causam 217
(cavallus) cavallorum 479

- cedula 42, 45; cedulam 38-39
 (celum) celo 420
 (centenarius) centenario 577
 centum 53
 certissime 254
 (cesso) cessent 260
 (christianus) christiano 225
 (Christus) Christi 105, 125, 235, 238, 557, 576
 circa 127, 405
 (Cirillus) Cirilli 8
 (civitas) civitate 16, 116, 482, 491; civitatem 285, 494, 505, 507; civitati 493; civitatis 498
 (clamo) clamabunt 469, 472-473, 488
 clare 203, 282, 445
 (cogito) cogitare 263
 (cogitatio) cogitationis 434
 collector 286
 (colligo) colligere 486
 (collocare) colloquatus 167
 (color) colore 214
 (coloratus) coloratum 197-198
 (columba) columbis 383
 columna 369
 (combuo) comburi 139
 (comedo) comedent 443; comederent 447
 (comes) comitem 194-195
 comitiva 483
 (comparo) comparatur 214
 (computo) computando 182
 conamen 130
 (concilium) concilio 139, 142; concilium 148, 197
 (concordia) concordiam 416
 (condemno) condemnabunt 417-418
 conditio 432
 (confedero) confederabit 186-187; confederabunt 407
 (confido) confidet 166
 (confirmo) confirmabitur 193; conflictus 527-528
 (confusio) confusionis 399
 (confusus) confusus 390
 (congregatio) congregatione 216
 (congrego) congregabit 197, 503; congregatus 463
 (connuctus) connuctu 26
 (conor) conabantur 25; conabitur 333
 conquesta 99
 (consiliator) consiliatorem 312
 (consobrinus) consobrinus 87-88
 (conspectus) conspectu 56
 Constantia 196
 (contineo) contentis 45; continetur 267, 276-277
 contra 21, 29, 303
 (contrahere) contraxit 304
 (contristo) contristabitur 515-516
 (convoco) convocabit 148-149
 (cooperio) cooperta 132
 (cor) corda 220, 222; cordis 434
 coram 24
 cornu 75, 77, 264
 (correctio) correctione 435
 (corruptus) corrupta 216-217
 credo 254; credet 166; creditur 12, 438, 524
 (cremo) cremabit 495; cremare 284
 (creo) creabitur 179; creaverat 160
 (crimen) crimina 387, 439; criminum 399
 crudelis 83, 527; crudele 514; crudelia 530; cum 5, 18, 20, 33, 54, 128, 137, 262, 280, 305, 344, 428, 462, 520, 543, 545
 (cunctus) cuncte 433
 (cupiditas) cupiditate 219; cupiditatis 384
 curia 195; curie 28
 (curo) curaret 49
 (*damno*) *damnati* 552; *damnatos* 451
 Daniel 13, 73, 76, 265; *Danielem* 177
 de 1, 11, 13, 25, 34, 44, 47, 50, 61, 68, 70, 72, 75, 82, 86, 92, 96, 102, 107, 114, 116, 168, 189, 202, 206, 210, 218, 222, 230, 242, 243, 265, 269, 276, 281, 289, 290, 291, 303, 308, 309, 310, 322, 345, 351, 367, 369, 382, 390, 392, 403, 444, 470, 491, 512, 518, 521, 566, 585
 (debeo) debent 173, 347, 543; deberem 18; debet 246; 330; 342, 346, 417; debuissent 504
 (declaratio) declaratione 46; declarationem 294
 (declaro) declarare 539; declararem 35-36; declarata 454; declaravi 37
 (decreasco) decrescebat 386
 (defendo) defendere 339-340, 575
 (defensor) defensorem 122
 (deficio) deficiat 270
 (degeo) degentem 496
 (degrado) degradabit 136, 156; degradet 157
 Deus 88, 261, 539; (deicio) deieci 225
 (delitor) delitabuntur 226-227
 (demollio) demolliet 497
 (demonstro) demonstrata 241; demonstratio 445-446
 (denoto) denotandum 371-372; denotatur 64
 (descendo) descendat 90, descenderet 11, descendet 71, 83, 289; descensuri 15
 (describo) describitur 471-472; descripsi 583
 (desidero) desiderasset 9
 (despicio) despecti 225; despectus 558
 (destructio) destructionem 504-505; destrucionis 501
 (destruo) destructam 597; destructos 318; destruent 555; destruetur 141-142, 240; destruentur 441
 desuper 393
 Deus 88, 261, 539; Dei 226, 361, 449, 453, 556, 573, 583; Deo 256, 260, 382, 513, 560, 586; Deum 319, 327, 547, 567

(devasto) devastata 355
 (devio) deviantes 421-422; deviat 475
 (devoro) devorabit 329-330
 (devotio) devotionis 554
 diabolicus 528; diabolico 152; dico 63, 69; dicebant 371; dicens 563; dicent 501; dicitur 198; dicit 75, 171, 172, 211, 463, 492; dicitur 276, 357, 412, 428, 457; dicta 45, 176, 216; dicte 260, 498; dicti 23, 41, 51; dictis 277, 388; dicto 48, 126, 139, 184, 215; dictos 28; dictum 35, 187, 373; dictus 6, 54, 59, 85, 191, 336, 362, 364, 368, 413; dicunt 370; dixerunt 373; dixi 48, 292
 dies 245, 306; diebus 129, 141
 diligentia 18, 546
 (dirus) dira 530
 (discipulus) discipuli 553
 (diversus) diversa 43, 56, 308; diversis 4; (divisio) divisionis 359, 527
 (do) dare 365; data 446; dedi 40; dedisse 505
 (dolorosus) dolorosum 131, 468
 (domesticus) domesticus 167-168; domicella 10-11
 (dominium) dominio 117
 (dominor) dominari 333
 dominus 54; domini 41, 324; domino 48; dominorum 27; dominum 188, 301-302; domus 354
 donec 97
 draco 413; draconis 63-64, 70, 268
 duo 402, 417, 455, 567, 574; duas 458; duos 441, 563, 564
 (duco) ductus 30
 (duro) durabit 274
 dux 330; ducem 355; duces 218; ducis 305, 315
 ecclesia 62, 65, 140, 226, 396, 422-423, 573; ecclesiam 84, 120, 158, 159, 360, 418, 466, 517, 583; ecclesiarum 229, 340; ecclesias 418; ecclesie 123, 137, 169, 356, 449, 465, 472, 565
 (ecclesiasticus) ecclesiasticarum 401, 487; ecclesiastice 540-541; ecclesiasticis 573; ecclesiastico 427-428
 ego 1, 18, 36, 47, 68; me 25, 29, 513; michi 17, 23, 35; nos 483
 egomet 291
 (egredior) egreditur 328
 (eicio) eiciebant 391; eieci 13
 (elatio) elationem 450
 (eligo) electos 555-556; eligatur 130; eligetur 120, 162, 209
 (embaxiata) embaxiatam 140-141
 (emo) emere 208
 enim 36, 474, 476, 478, 517, 518
 (enormis) enormi 248
 (eo) euntes 421
 (episcopus) episcopi 425; episcoporum 231
 (equitatura) equitature 479

(error) erroris 359-360
 Esdras 370, 375
 Esther 311
 et 3, 5, 8, 11, 12, 14, 15, 19, 21, 24, 26, 31, 38, 40, 42, 44, 54, 55, 57, 59, 60, 62, 68, 69, 72, 81, 83, 85, 87, 93, 95, 97, 98, 100, 101, 102, 104, 106, 113, 115, 117, 126, 131, 133, 141, 144, 146, 149, 151, 153, 156, 157, 160, 161, 164, 165, 166, 170, 176, 188, 189, 192, 193, 199, 202, 205, 208, 216, 218, 220, 221, 225, 229, 230, 233, 234, 243, 248, 250, 251, 252, 253, 258, 259, 261, 262, 264, 273, 276, 280, 283, 284, 289, 298, 307, 314, 317, 325, 328, 330, 332, 334, 337, 344, 346, 348, 350, 354, 355, 356, 358, 359, 362, 365, 370, 372, 375, 378, 380, 382, 383, 385, 387, 389, 391, 392, 394, 396, 399, 402, 404, 406, 408, 409, 415, 416, 417, 418, 420, 425, 427, 429, 430, 431, 432, 434, 435, 436, 438, 440, 441, 450, 452, 458, 465, 467, 475, 476, 477, 479, 480, 484, 488, 490, 495, 496, 499, 500, 504, 505, 506, 512, 515, 517, 522, 524, 526, 530, 532, 535, 536, 538, 541, 542, 545, 547, 551, 552, 553, 554, 555, 558, 567, 569, 571, 572, 573, 575, 578, 579, 582
 (etas) etate 242, 404
 etc 585
 etiam 58, 418
 ex 387
 (exalto) exaltabunt 409
 (excito) excitabit 150
 (exeo) exhibit 101, 132, 206, 328; exire 345
 (exerceo) exercenda 572
 exercitus 346-347, 349; exercitu 462
 (expello) expelleretur 107
 (expolio) expoliare 283
 (exsequor) exequetur 275
 (extollo) extollendum 100
 extra 95, 96
 (exuo) exuere 283
 Ezechiel 172, 242
 (facies) faciem 235
 (facio) facere 279; faciant 533; faciebam 293; faciendum 227-228; facient 230, 416; faciet 99, 122, 129, 131, 138, 307, 366; faciunt 258; facta 337; factis 61; factum 142; fecerit 140, 159; fecissem 20; fecisset 55; fecit 60; fiant 105; fienda 198, 572; fient 103; fieret 374; fieri 228; fit 445, 584
 (fallum) fallo 133
 falsus 136, 245; falsis 128; falso 581; falsum 312; (familia) familie 480
 (favor) favorem 372
 (fedus) federis 324, 393
 femina 132; femine 448
 (femininus) femininam 93
 Ferdinandus 190-191
 fere 23

- (ferio) feriet 465
 (ferreus) ferrea, 522
 (ferrum) ferri 189
 (ferveo) ferventi 227
 (fides) fidem 124
 figura 277; figuram 412; figurarum 138
 filia 12, 305, 315; filiam 153
 filius 296; filii 167, 580; filius 243; filio 332;
 filios 14, 516, 556, 564
 (finis) finem 131, 157, 231, 456
 (finio) finiet 181
 (firmus) firme 422
 (flos) florem 330
 (florentinus) Florentinorum 118
 forga 189, 521
 (fornicator) fornicatores 380
 (fortia) fortiam 145
 (fortis) fortiori 214
 fortiter 466-467
 (fortuna) fortunam 280-281; fortunas 163-164;
 fortune 250
 (foveo) fovebant 28
 Francia 566
 (francus) francorum 332
 (frango) franget 124
 (frater) fratres 87
 (fugio) fugiet 175
 fumum 272
 fundamentum 358

 (generalis) generale 148
 (gens) gente 345, 351; gentes 202, 532
 genus 317; genere 72
 (gesto) gestabit 515
 (gladius) gladio 496; gladium 514
 gloria 480
 (glorifico) glorificabunt 408
 (gloriosus) gloriosam 547
 Gog 243
 gradus 423
 grandis 527, 571; grande 394, 523; grandes 569;
 grandi 520; grandia 529; (gratia) gratias 586
 Gregorius 419
 gubernatorem 355-356

Habacuc 370
 (habeo) habebit 194, 287, 353, 516; habebunt
 222; habebuntur 253; habere 478, 481; habet
 278, 283; habui 31
 (habitor) habitatores 485
 Heli 332
 (heresis) hereses 261; heresi 25; heresis 217
 hereticus 154; heretici 124
 heu 244
 (hic) hanc 293; hec 102, 135, 318; hii 455, 567;
 hiis 19, 50, 59, 456; Hoc 60, 199, 201, 202,
 210, 260, 400, 444, 470, 538; huius 189, 442
 hinc 538

 homo 213, 236, 413; homines 252, 258, 391-
 392, 502, 534, 537, 555; hominum 347; homo
 213, 236, 413
 horribilis 501
 huc 361
 huiusmodi 29, 395
 (humilitas) humilitatis 553

iam 5, 474, 551
 ibi 408, 503, 526
 idcirco 485
 ideo 107, 233, 326, 393, 497
 ignis 221, 398, 491; ignem 100; 344; 461
 illerde 16
 ille 12, 77, 93, 245, 246, 264, 268, 300; illa
 127, 245, 259, 306, 310; illi 224, 350, 374;
 illo 202, 224, 404; illorum 138; illud 9, 69,
 122, 275, 278; illum 312
 illuc 349
 illustris 16; illustrem 32; illustrissimi 2
 immediate 295
 immo 181
 (impedio) impedire 334
 imperator 178, 510; imperatorem 150, 187, 195
 imperium 273
 (impleo) implebit 219-220
 (impressio) impressionem 146
 in 4, 9, 16, 19, 40, 42, 43, 45, 46, 51, 56, 62, 70,
 74, 82, 90, 91, 94, 103, 115, 116, 123, 126, 129,
 139, 141, 142, 152, 164, 166, 169, 175, 182,
 183, 184, 195, 196, 202, 205, 209, 212, 215,
 216, 224, 227, 228, 237, 245, 247, 248, 251,
 253, 255, 265, 267, 272, 277, 279, 282, 298,
 299, 309, 311, 319, 321, 324, 332, 335, 343,
 351, 360, 379, 381, 385, 396, 397, 404, 406,
 410, 419, 422, 427, 444, 456, 459, 461, 462,
 469, 471, 481, 491, 496, 497, 505, 515, 522,
 523, 528, 529, 558, 572, 581, 584
 (inbibo) inbibet 217
 incendium 490-491
 (incendo) incendere 285; incendetur 398
 (incurro) incurrent 350
 (indignatio) indignatione 221
 indigne 118-119, 582
 indignus 236-237; indigni 233
 (inextinguibilis) inextinguibili 219
 infans 520; infantes 402
 infanta 10
 (inflammo) inflammabit 220
 infra 19, 239
 iniquitas 97-98; iniquitates 387, 440
 (immaculatus) immaculate 430
 (insatiatus) insatiare 384
 insimul 173
 insula 522; insulam 279-280
 (insuportabilis) insuportabiles 249
 (insurgo) insurgentem 544-545; insurget 83, 145
 (intentio) intentione 454
 inter 408

- (interpreto) interpretatur 271-272
 (intro) intrabit 102; intrante 144; intrare 342
 intus 397, 414
 invenio 69
 (investigo) investigavi 3-4
 invicem 409
 invictus 579
 (invideo) invidebit 169
 ipse 49, 58, 154, 159, 165, 461; ipsa 469, 496;
 ipsam 466, 495; ipsius 304, 568; ipso 276,
 338; ipsum 6, 294, 334
 (is) ea 308; eam 497; eas 138; ei 58, 562,
 578; eis 9, 393; eius 82, 85, 207, 320, 354,
 551, 553; eo 15, 303, 333, 335, 571; eorum
 220, 222, 439; eos 408; eum 269; id 153,
 402, 448, 564
 Isaias 171, 211, 463
 iste 81, 95, 119, 147, 178, 209, 213, 239, 270,
 275, 279, 332, 341, 369, 516 522, 579; ista
 369; istam 203; isti 417, 438, 574; isto 378;
 istos 441; istum 192
 ita 427, 506
 Italia 11
 item 47, 135, 178, 186, 328
 (iudeus) iudeorum 323, 332, 378-379
 (iudex) iudices 233
 iudicium 60; iudicia 56
 (iustus) iusti 535; iustos 391, 555
 (iuvamen) iuvamine 344
 (iuvo) iuvabunt 548; iuvare 517
 iuxta 36

Jherusalem 115, 119, 367, 377
 (Jhesus) Jhesu 235, 237
 Joachim 8
 Johannes 146, 148, 296, 301; Johannem 156;
 Johannis 34
 Jonas 492

 (laboro) laboravi 3
 lapis 13; lapides 477
 (latus) latius 276, 583
 (lego) legisset 7, 33; legitur 10
 (leo) leonem 170
 leopardus 329
 (liber) libris 322; libro 311, 584; libros 7; li-
 brum 33, 35, 37
 (libero) liberari 339
 (linea) lineam 91, 93
 (lirium) liri 330
 (littera) litteras 190, 271, 288
 (locus) locis 461, loco 237
 (longus) longius 183
 (loquor) loqui 200; loquitur 13, 243, 265, 282
 (luceo) lucet 426
 Ludovicus 114, 288, 299, 352, 362, 368, 414;
 Ludovici
 (luna) lunam 134
 (maculo) maculata 222

 magis 76
 (magister) magistri 33-34; magistros 228
 magnus 286; magna 489; magnam 414-415;
 magnum 201
 Magog 244
 (maior) maius 374
 (Maiorica) Maioricas 79-80
 (maledico) maledicta 244-245; maledictus 301;
 maledixerit 191
 (malignus) maligni 436
 malitiosus) malitiosas 440
 malum 211, 394, 469, 470, 489; mala 308, 316
 (malus) mala 181, 320, 326; malis 585; malo
 196, 384; malos 22
 (mando) mandato 2, madavit 17, 34
 (manus) manibus 40, 325, 525; manu 39, 515
 mare 275
 (margarita) margarite 477
 maritus 320
 Martinus 130-131, 246, 247
 (masculus) masculinam 91
 mater 515; matrem 153
 matrimonialiter 407
 matrimonium 304-305
 maximus 55, 154; maxima 545-546, 571;
 maximam 400; maximas 569; maximo 253;
 (medius) medio 206, 410, 523
 (memorabilis) memorabilium 429
 (mendico) mendicantibus 230
 mentio 70, 471, 585
 (mercator) mercatores 379, 468
 (meretrico) meretricantes 453
 (meretrix) meretrice 310; meretricem 281; me-
 retricis 442, 448
 (metus) metu 162
 (millenarius) millenario 249
 (minister) ministri 552; ministros 85
 minus 405
 (mirus) mirum 467
 modo 484
 (modus) modo 581; modum 123
 (mos) mores 451
 (morio) moriatur 321, 562; morietur 182, 239-
 240, 558, 576; moritur 82; mortuus 326
 (mors) morte 181, 320, 326
 (moveo) motus 196
 (nulla) nullarum 479
 multum 52, 234, 274
 (multus) multa 42, 66, 307; multe 254, 386;
 multis 128; multorum 399
 mundus 431; mundi 174, 503; mundo 44,
 212, 269; mundum 149, 180
 (murmuro) murmurabunt 487-488
 (murus) muri 376; muros 284
 (mysterium) mysteria 529; mysteriis 266, 277

nam 77, 147, 154, 171, 180, 246, 247, 270, 275,
 279, 291, 318, 341, 354, 397, 425, 457, 472,
 501, 514, 539, 556, 575

(nascor) nascetur 522
 nativitas 552
 (natura) nature 420
 navicula 164-165
 (navigium) navigio 520
 (navigo) navigare 348
 (navis) naves 348
 ne 30
 Neapolis 365; Neapoli 82, 114, 351; Neapolim 80-81, 102, 343
 (neapolitanus) Neapolitanam 507; Neapolitano-
 rum 120-121
 nec 208, 338, 339, 540, 570, 578
 (necessarius) necessarium 241
 negotium 201; negoria 336-337
 nepos 300; nepotis 75
 (nescio) nescient 532
 nichil 45
 nichilominus 38, 518
 nil 550
 nimis 467
 Ninive 493
 nobilis 310; nobili 482
 nolo 199, 538
 nomen 189, 287, 521, 557
 (nomino) nominabitur 190, 270; nominari 247;
 nominata 176; nominatus 299
 non 49, 50, 51, 74, 121, 180, 208, 209, 256, 274,
 318, 327, 353, 368, 456, 503, 540
 (noster) nostre 473; nostri 290; nostris 475-
 476; nostro 56
 nota 551
 (notabilis) notabiles 252
 (noto) notanda 471
 noviter 178
 (novus) nova 465; novi 64, 268, 411; novo 71,
 116, 168; novum 150
 nullus 337, 513
 (numero) numerando 577
 (numerus) numero 184
 nunc 473

obedientia 107
 (occasio) occasione 22, 395
 (occidens) occidente 103, 529
 (occidentalis) occidentalem 188; occidentales
 531; occidentalibus 266, 278, 519, 559
 (occido) occidendo 388-389; occidet 496, 525;
 occidit 86
 (occupo) occupabit 582
 (odium) odio 253
 (offendo) offendetur 105-106
 (offero) oblata 382
 (offertorium) offertoria 381
 omnis 446; omne 394; omnes 23, 86, 432,
 438, 452, 502, 530, 534; omni 452; omnia
 53, 57, 336, 426; omnibus 147
 omnipotens 539; omnipotenti 513, 560-561
 (opus) opera 317

(opero) operabitur 550
 oportet 96
 (opprobrium) opprobriorum 300
 (oriens) orientis 458, 460
 (orientalis) orientalem 171

(pannus) panni 476
 papa 130, 136, 146, 175, 191, 374, 427; papam
 156, 163, 188; pape 173
 papalis 431
 (parens) parentes 317-318
 (pars) partem 257; partes 174, 231, 343, 531;
 partibus 210, 512, 519, 559
 (parvus) parva 164; parvo 75; parvum 264-
 265
 (passagium) passagio 367
 (pastor) pastoris 450
 (pater) patrem 302
 patienter 568
 (patior) passuri 542; paterer 31
 (paucus) paucis 129, 141; paucos 306
 paulo 144, 405, 578
 (pax) pacem 416
 (peccatum) peccata 88
 pene 250
 per 6, 63, 67, 91, 93, 99, 106, 120, 145, 149,
 162, 176, 190, 217, 270, 275, 280, 281, 288,
 301, 311, 343, 346, 355, 363, 373, 412, 441,
 449, 451, 460, 470, 499, 537, 567, 568
 (percutio) percutiet 466
 (perditio) perditionis 580-581
 (perdo) perdatur 97; perdit 475
 (pereor) pereat 97
 periculum 200; pericula 350, 541
 (permittere) permittente 256; permittet 88-89;
 permittit 540
 (persecutio) persecutionem 30; persecuciones
 66-67
 (persequor) persequatur 158; persequendum
 84; persequentur 536, 554; persequetur 170
 (Persia) Persie 372
 (persona) personarum 401, 487; persone 541
 (pestiferus) pestiferis 580
 (pestilentia) pestilentie 436
 Petrus 86, 557; Petri 2, 41, 72, 92, 165, 290;
 Petro 48, 292; Petrum 106, 302
 (philistinus) philistinorum 325
 (pietas) pietate 443; pietatis 554
 (pisanus) Pisana 116; Pisano 139, 143
 (placeo) placeat 512
 plenus 579; plenam 285
 plus 199, 405, 538
 (pono) ponit 73, 419; posui 46; posuisse 506
 pontifex 364, 425; pontifice 25; pontificem
 363; pontificis 238
 populus 498; populi 202; populo 255, 381;
 populum 495
 (porto) portat 459
 (portus) portu 169

- (possideo) possidebit 121
 (possum) posse 40, 325; possint 575; possit 337;
 poterit 338; poterunt 570; potestis 263
 post 135, 144, 192, 280, 294, 306
 postea 157
 potens 76; potentior 147
 potestas 446; potestatem 353; potestati 177
 (pravus) prauos 537
- (predico) predicta 104, 483, 491, 551; predicti
 403; predicto 249, 292; predictum 37; pre-
 dictus 118, 320
 (prefor) prefatum 32; prefatus 15-16
 (prelatura) prelaturas 232
 (prelatus) prelati 472, prelatos 229
 presentia 57
 (presum) presentem 293; presenti 46
 pretere 509
 (pretiosus) pretiosi 476, 477
 primus 287; prima 77; primo 113, 490; pri-
 mum 20
 princeps 339, 521; principes 67, 403, 441-442,
 455
 principium 358
 prius 159
 pro 198, 303, 366, 459, 571
 (procedo) procedentes 388, procedet 519
 (procurator) procuratorem 194
 prodolor 244
 (promitto) promiserit 364-365
 propheta 172, 211, 243, 370-371, 463-464, 492;
 prophetas 390
 (propono) propositum 155
 (proprius) propria 39; propriis 524-525
 propter 88, 187, 316, 400, 439, 458
 propterea 240
 (prosequor) prosequendi 200; prosequendo 389
 (prostrare) prostrata 354
 (proximus) proximo 44
 (publicus) publice 451, 469
 (pulchritudo) pulchritudine 236
 (pullulo) pullulabunt 255
 (punio) punietur 108
 punitio 572
 purus 431; pure 430
 (purgo) purgetur 98
 (putrefacio) putrefactis 223
- quamvis 51, 232, 363
 quando 292-293
 quantum 332, 335
 quasi 403
 quatuor 172-173, 174, 343
 qui 15, 33, 90, 113, 137, 150, 152, 162, 163,
 168, 178, 193, 196, 198, 224, 258, 266, 271,
 273, 288, 296, 313, 322, 323, 350, 371, 374,
 411, 412, 414, 442, 449, 457, 486, 547, 581;
 cuius 22, 521, 557, 559; qua 42, 242, 245,
 282, 310, 369, 492; quam 39, 77, 99, 159,
 215, 244, 493; quas 459, 474, 542; que 19,
 43, 57, 103, 116, 306, 329, 345, 360, 385, 460,
 483, 516; quem 171, 461; quibus 376, 462;
 quid 532; quo 13, 70, 265, 313; quod 9,
 140, 142, 212, 276, 278, 298, 308, 571; quorum
 565; quos 477, 481
 quia 85, 191, 200, 204, 303, 326, 357, 368
 quidam 136; quorundam 26
 quod 10, 12, 18, 35, 49, 58, 63, 65, 69, 71, 73,
 76, 89, 96, 113, 130, 135, 157, 172, 206, 207,
 211, 231, 241, 254, 260, 261, 263, 283, 294,
 311, 319, 323, 337, 341, 352, 366, 371, 373,
 419, 432, 438, 446, 447, 455, 464, 467, 492,
 502, 509, 513, 518, 524, 528, 530, 540, 546,
 550, 563
 quomodo 499
 quoniam 50, 52, 367
 quotidie 386
- radix 84; radice 92, 388
 (recipio) recepta 382
 (recordor) recordare 545
 (recurro) recurras 546
 (recursus) recursum 31
 (reddo) reddet 560
 redditus 448-449, 486
 (refero) refert 310
 reformato 199
 refugium 31-32
 (regalis) regali 23
 regina 311
 (regno) regnabit 93-94; regnandi 353
 regnum 81, 96-97, 121-122, 365; regna 78; re-
 gni 98; regno 14, 90, 92, 94, 460
 (religiosus) religiosi 23; religiosus 128-129,
 585; religiosos 22, 28-29
 (remaneo) remanebit 90
 (requiro) requiratur 281; requirit 432
 (resisto) resistere 338, 570
 (revendo) revendebant 380
 rex 16, 54, 60, 82, 95, 113, 114, 118, 119, 120,
 151, 161, 186, 193, 206, 233, 264, 295, 322,
 336, 342, 362, 457, 494; regem 32, 106, 170,
 302, 373, 526; reges 155, 218; regi 48, 292,
 333; regibus 44; regis 2, 3, 41, 51, 72, 92,
 289, 298, 313, 351, 372; regum 322
 (rogo) rogate 259
 Roma 209, 482; Romam 398; Rome 408, 523
 romanus 364; romana 396; romane 28; roma-
 ni 238, 357; romanorum 151-152, 284, 340,
 356-357, 410, 415, 510-511, 526
 (rubeus) rubeo 464
 ruina 396, 497, ruinam 505-506
 Rupescissa 34
- (sacerdos) sacerdotes 378, 424; sacerdotibus 385;
 sacerdotis 332-333
 sanctus 575; sancta 226; sanctam 360-361;
 sancte 449; sancti 252, 535; sanctos 389

- (sanguis) sanguinem 344; sanguinis 221
 (Sardinia) Sardiniam 80
 Saul 322
 (sceleratus) scelerata 439; sceleratos 538
 scilicet 101, 7, 300-301, 424
 (scio) sciant 541; scire 9
 (scisma) scismatis 359
 (scribo) scribitur 309; scripsi 38; scripta 42;
 scriptam, 39; scriptum 204, 298, 321, 341;
 scripturis 4
 (secretus) secreta 43
 (secularis) seculares 67
 (seculum) seculo 251
 (secundus) secunda 309
 secundum 297, 308, 423
 (securus) securo 167
 sed 73, 74, 91, 104, 121, 167, 180, 209, 256,
 348, 543, 552
 (sedes) sede 581
 Seguis mundus 179
 (semen) semine 289; semine 72
 (separo) separata 435; separati 225
 sepe 48
 septem 239
 (septentrionalis) septentrionalem 257; septen-
 trionalibus 512-513
 (septimus) septima 242
 (sequor) secutus 500; sequebatur 484; sequentia
 78, 104; sequetur 135, 180; sequi 417; sequi-
 tur 108; sequuntur 103
 serenissimus 6
 (servitor) servitorum 480-481
 seu 10, 285, 464, 520
 (sextus) sexto 267; sextum 63, 69
 si 81, 258, 502
 sic 422, 430
 Sicilia 102; Siciliam 80; Sicilie 280, 372, 460
 sicut 95, 174, 210, 235, 321, 329, 416, 419, 426,
 444, 463, 470, 482, 508, 583
 (sidus) sidera 426
 Sigismundus 510; Sigismundum 525-526
 similis 332, 374, 395, 493; similibus 383
 similiter 392
 simul 128, 406
 sine 133, 205, 207, 443, 452
 sol 426; sole 133
 (soleo) solebamus 474?, 478?, 481; solebant
 486
 (solus) soli 484
 (somnia) somnio 152
 spiritus 437, 537
 statera 465
 (status) statu 427, 431, 438-439
 (stella) stellarum 421; stellas 427; stellis 133
 (stirps) stirpe 83
 (sto) stabit 165, 237, 549, 581; stantes 422;
 steterit 414
 stronomus 55
 (strupo) strupabit 152-153
 (studium) studio 227
 sub 213, 313, 375, 376, 553
 (subitus) subitum 456
 (subiugo) subiugabitur 117; subiugatam 134
 (submitto) submitteretur 324
 (subscribo) subscripto 184-185
 (subsequor) subsequens 192-193
 (succedo) succederet 295; succedet 92, 578-579
 successor 89
 (sui) sibi 89, 192, 295, 338, 364, 366, 563; se 6,
 122, 406, 407, 409
 (sum) eramus 17; erant 15, 42, 50, 433; erit
 76, 99, 153, 189, 201, 240, 245, 286, 288, 296,
 319, 333, 335, 354, 369, 395, 462, 467, 493,
 508, 521, 526, 551, 557, 565, 579; erunt 225,
 402, 451, 529; esse 166, 173, 330; esset 11,
 54; est 153, 205, 212, 298, 306, 321, 326, 341,
 352, 402, 444, 446, 448, 460, 483, 509, 564,
 572; forent 503; fuerunt 57-58, 350; fuisse
 506; fuit 142, 300, 314, 322, 374; futurum
 509; futurus 288-289; sint 233; sit 12, 262,
 500; sumus 475, 484; sunt 43, 174, 358,
 420, 422, 473, 476, 478, 480, 542
 summus 425; summo 24; summum 273, 363
 super 59, 60, 61
 (superbia) superbiām 450
 (supplico) supplicate 260; supplicavi 58
 supra 577
 (supradico) supradicta 315; supradicti 298; su-
 pradictorum 454-455
 (suspendo) suspensus 314
 (sustineo) sustinebit 65; sustinebunt 569; susti-
 nere 543
 suus 296; sua 88, 101, 107, 316, 337; suam
 560; sue 384, 436; sui 75, 433, 450; suis 74,
 390, 524; suo 14, 247, 311, 462; suos 14, 87,
 199, 426, 465; suum 37, 129, 155, 194, 287,
 302, 317
 synagoga 356, 357; synagogam 415
 talis 82, 207, 499; talem 504
 tam 466, 482, 500, 530
 Tamen 44
 (tantus) tantam 504; tantum 528
 (tardo) tardarent 52
 (templum) templis 380, 381; templo 392
 (tempto) temptabuntur 536
 (tempus) tempora 127; tempore 51, 203, 224,
 248, 313, 314, 375, 378, 404, 404-405, 550;
 temporis 534
 (teneo) tenebit 78; tenens 133; tenere 474
 (terra) terre 207, 447, 468, 485
 terribilis 398, 500; terribiles 163
 terribiliter 531
 (testamentum) testamenti 64, 268, 411-412; tes-
 tamento 71
 theologia 229
 (timeo) timens 319; timuit 327
 (timor) timore 29-30, 453

- (*totus*) tota 98; *totius* 359, 502; *totum* 141, 149, 495
 (*tracto*) tractabit 307, 523
 (*trado*) tradetur 362; *tradidi* 40
 (*transeo*) transibunt 256-257
tres 230, 420, 423, 470
 (*tribulatio*) tribulatione 176; *tribulationem* 544; *tribulationes* 66, 164, 250, 349, 542, 569-570; *tribulationibus* 61
 (*tribulo*) tribulabuntur 531-532; *tribulati* 485; *tribulato* 248
 (*trinus*) trina 489
 (*tu*) te 548; *vos* 258, 261; *vobiscum* 262
tunc 17, 20, 203, 251, 258, 516, 534, 549
turpis 234
 (*turtur*) turturibus 383
 (*tyrannus*) tyrannos 218-219
- ubi* 17, 165, 286, 445, 473, 476, 478, 480, 483, 584
 (*ulcus*) ulceribus 223
ullus 89
ultra 257, 578
unde 132, 224, 468
undecimus 162, 264, 341-342, 494
 (Ungaria) Ungarie 151
 (*unio*) unione 198
universalis 65, 123, 137, 564-565; *universalis* 62; *universalis* 424
unus 113, 206, 520, 565; *una* 10, 328, 403; *unam* 38; *unum* 20, 406
usque 361
ut 108, 267, 382
- Vademecum* 21, 584
vagus 558
valde 201, 394, 467
 (Valentia) Valentiam 79
 (*varius*) varios 7
vehementer 535
vel 127, 183, 240, 404, 405
 (*vendo*) vendere 208
- (*venenum*) venenis 580; *veneno* 218
 (*venio*) venerint 168; *venerunt* 360; *veniet* 192, 213, 512; *venire* 52, 490; *venirent* 53; *venit* 95; *ventura* 43, 50, 306-307; *venturis* 62; *venturum* 212
 (*ventus*) vento 285
 (*veritas*) veritatem 204
verumtamen 175, 238-239, 335, 453-454, 561
verus 105, 175, 556, 576; *vera* 57, 226, 433; *veram* 158; *veri* 237; *vero* 124, 566; *verum* 162, 353, 568
 (*vespertilio*) vespertilionis 411
 (*via*) vie 473; *viis* 475
vicarius 105, 556, 576; *vicarii* 237; *vicario* 124; *vicarium* 568
 (*vici*) vice 489; *vices* 470
videlicet 4, 421
 (*video*) videat 514; *videbit* 163, 317, 368, 518; *videbitis* 259, 53; *videbunt* 204, 490; *videre* 19, 59; *visum* 444
 (*vigilo*) vigila 545
Vilanova 1, 47, 68, 291-292
vilis 234
violenter 499
 (*vir*) viri 252, 574; *viris* 573
 (*virga*) virge 464
 (*virgo*) virginem 547
 (*virtus*) virtutum 429
 (*vis*) vim 145, 499; *viribus* 74
 (*vitulum*) vitulis 382
 (*vivo*) viventes 203; *viventis* 443; *vivetis* 259
 (*voco*) vocabitur 119, 151, 179, 266-267; *vocata* 316; *vocato* 548; *vocatur* 114
 (*volo*) vellet 59; *voluit* 323, 517; *vult* 540
 (*voluntas*) voluntate 207; *voluntatem* 304
votum 36
- (*ydioma*) ydiomata 423
Yolans 316
- (*zelum*) zelo 197, 384, 553
Zorobabel 375